

Secvențe din ultimele bătălii ale cincinalului:

În județul Bihor

Cea mai însemnată sursă de energie: spiritul de inițiativă

Convorbire cu tovarășul Gheorghe Blaj, prim-secretar al Comitetului județean Bihor al P.C.R.

— Pe stema județului Bihor, tovarășe prim-secretar Gheorghe Blaj, figurează o cetate — ca simbol al dăinuirii peste veacuri a poporului nostru pe aceste meleaguri —, spice de griu, pădurea și, întrepătrunse, o șelă petroleră, retortele chimiei și roata dințată a construcțiilor de mașini. Bogății și indeletniciri vechi și noi care, prin munca harnică a bihorenilor, sporesc avuția obștească. Ați încheiat cincinalul înainte de termen și vă aflați în pragul noului cincinal. Ce va aduce el Bihorului?

— Continuarea în ritm accelerat a progresului economico-social caracteristic pentru ultimii 15 ani. La începutul a ceea ce numim „epoca Ceaușescu” zestrea industrială a acestui ținut era destul de modestă; azi simțim un județ industrial-agrar în plină dezvoltare. De subliniat că în 1980, spre deosebire de 1965, industria este prezentă nu numai în Oradea, ci și în alte șase orașe și 15 localități rurale, o

treime din producția industrială a județului realizându-se în afara municipiului de reședință. Astfel, s-a asigurat și se asigură în continuare realizarea unui obiectiv de seamă al politicii partidului, și anume repartizarea rațională și echilibrată a forțelor de producție pe întreg teritoriul. Așezări destul de obscure, nu cu mulți ani înainte, precum Aleșd, Marghita, Doctor Petru Groza, s-au transformat în centre industriale însemnate. Combinatul de lianți și azbociment din Aleșd este pe cale să devină unul din cele mai mari din Europa. „Infrățirea” — Oradea și-a consolidat bunul ei renume și peste hofare, ea produce azi, între altele, mașini-unelte cu comandă program, deci utilaje de înaltă tehnicitate. În ultimul deceniu și jumătate s-a creat în zona de vest a Oradei o adevărată salbă de întreprinderi industriale, inclusiv „Sinteza”, semnificând pătrunderea masivă a industriei chimice și în județul nostru.

— În indicațiile secretarului general al partidului se pune un accent deosebit pe valorificarea la un grad superior a re-

(Continuare în pagina 4)

LIONEL NIȚESCU ■

In pagina 16 :

O clipă și o zi la Beiuș

În București, sectorul 1

În cursa pentru o statură industrială robustă, modernă

Convorbire cu tovarășul Dumitru Gheorghe, prim-secretar al Comitetului de partid al sectorului 1 al Capitalei

— Stimate tovarășe prim-secretar, sectorul 1 al Capitalei se confundă, într-un anume fel, cu inima țării. În pulsul acestui mare oraș dintr-un mare oraș se regăsește pulsul patriei. Dincolo de accepția sentimentală sau de altă natură a acestei realități, vă rugăm să ne oferiți câteva repere ale ponderii actuale a acestui sector în viața economică a Bucureștilor și a țării întregi.

— Pentru a răspunde la întrebare, sintem datori să ne întoarcem în timp, spre un eveniment care nu a stîrnit comentarii prea ample în presă, dar care și-a avut semnificația sa gospodărească, importanța sa. Noua organizare administrativ-teritorială a Capitalei, legiferată prin Decretul Consiliului de Stat din 31 iulie 1979, a consolidat poziția sectorului 1 în câteva domenii de activitate decisive în contextul efortului economic național. El a fost fortificat, în primul rînd, din punct de vedere teritorial: extins la aproape

314 kmp, sectorul 1 reprezintă astăzi o treime din suprafața ariei metropolitane a Bucureștilor. Ca pondere umană, de asemenea, deținem un loc semnificativ: în perimetrul urban la care ne referim, unitățile din sector contează pe o armată de 271 000 de oameni ai muncii cu o înaltă conștiință revoluționară, dintre care peste 77 000 sînt membri ai Partidului Comunist Român. Datorită abnegației și devotamentului acestor oameni, am putut raporta îndeplinirea integrală a sarcinilor de producție care ne-au revenit prin planul cincinal încă de la 12 martie a.c. Totodată, acești oameni, în cincinalul care se încheie în anul în curs, vor realiza suplimentar o producție globală industrială de peste 15 miliarde lei, și acest succes, evident, nu poate fi despărțit de faptul că marile noastre întreprinderi industriale, în același rîstimp, au consemnat substanțiale economii materiale la mia de lei producție marfă. Într-o altă ordine a priorităților, pe teritoriul sectorului 1 își desfășoară activitatea 400 unități productive și instituții diverse, dintre care 27

(Continuare în pagina 10)

MIHAI PELIN ■

In pagina 10 :

Un teritoriu al măsurilor mari

flacăra

ANUL XXIX - Nr. 41(1322) - 9 OCTOMBRIE 1980

Săptăminal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Porumbul, strîns acum, cît îl mîngîie soarele!

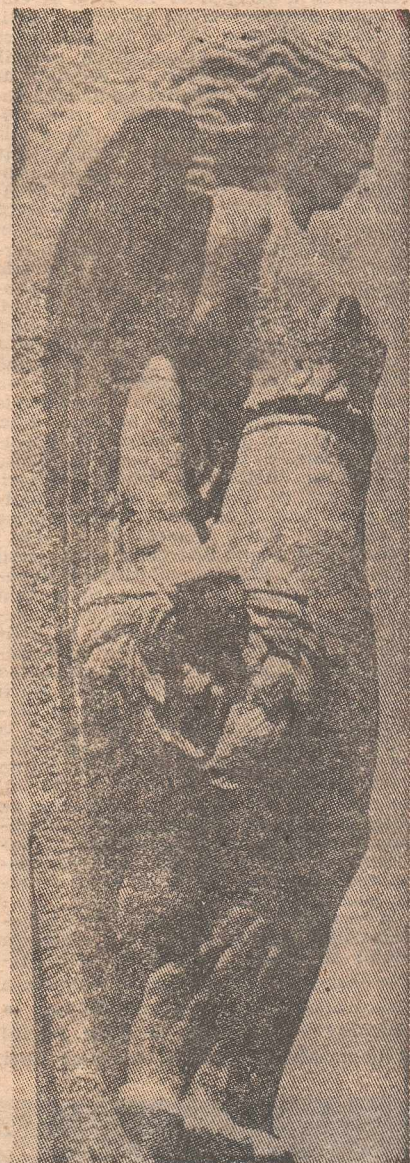
Duminică, la Dridu (Ilfov), oamenii au mers la culesul porumbului ca în oricare altă zi de lucru. Nu toți însă, numai cei din ferma condusă de inginerul Gheorghe Constantinescu. Pe tarlalele lor, porumbul e mai copt. Au muncit pînă spre după-amiază, apoi s-au retras să se spele, să se schimbe în hainele de sărbătoare și s-au dus și la nuntă. Duminică, la Dridu, am numărat 5 nunți! Tinerii se căsătoresc, pun temelie solidă unor viitoare familii și viața merge mai departe, impetuosă și invincibilă.

Porumbul trebuie însă cules și el! Repede și bine. Luce nu au leșit toți cooperatorii la culesul porumb? Întreb pe Ion Răduna, președintele cooperativei agricole de producție. „Am recoltat, zice,

vreo 210 tone, l-am transportat la baza de recepție, dar cei de la bază nu mi l-au primit: e prea verde, are peste 36 la sută umiditate. Atunci, am constituit o echipă cu oameni cunoscători care merg pe cîmp și constată care sole sînt bune de recoltat. Unde zic ei da, acolo trimitem oamenii la cules. Cred că aici, în sola aceasta, ar trebui să zică da, oamenii din echipa de constatare!” Au și zis. Sola e trecută aici, în caietul ăsta al meu, și de miine oamenii noștri încep culesul. Am făcut probe, porumbul are

(Continuare în pagina 3)

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

IOSIF FEKETE — Monumentul Horea, Cloșca și Crișan (detaliu)

- Un vinător de munte își amintește (pagina 9)
- Primăverile care vor veni (pagina 11)
- „Cred că Giuchici n-a fost înțeles” (pagina 20)

Iosif Fekete :

„Am simțit întotdeauna că România e țara mea“

(pagina 15)

Imn hunedorean

Un călăuz destoinic sus în munte
Ne face căle năzuind spre creste
Și nu-s genuni, nici crîncene tempeste
În stare marșul nostru să-l înfrunte.

Știam demult că nu-i un drum de seară
Că nu-s poteci cu susur și umbrar
Căci lupta la viteji nu-i o povară
Cînd știi că lupta nu e în zadar

Un singur gînd, o singură poruncă
Ne-ndeamnă pașii sub o torță vie

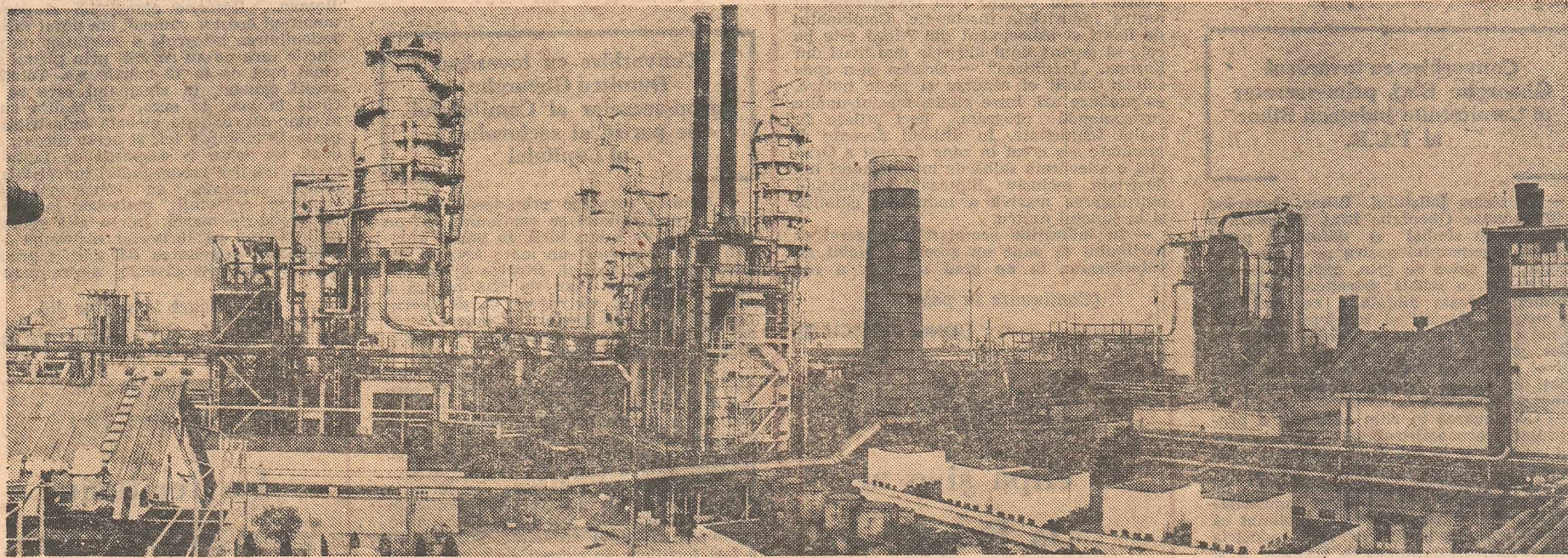
Spre comunism. Și-aceasta-nseamnă muncă
Și eroism și dor și omenie.

Din sevele ce vin adinec din veacuri
Prin rădăcini ne tragem bărbăția
Nădejdea noastră cea de azi și miine:
Partidul, Ceaușescu, România!

ȘTEFAN TRIPȘA ■
Erou al Muncii Socialiste
Hunedoara

Democrația muncitorească în acțiune

O SUTĂ DE MINUTE DE ADEVĂR LA O ÎNTREPRINDERE CENTENARĂ

Vineri, 3 octombrie.
—Cine este pentru?... Contra?... Se abține cineva?...

Adunarea a început la fix 15,15 și clasic, adică alegându-se un prezidiu. Participă 78 de femei și 192 de bărbați, adică 270 de reprezentanți ai oamenilor muncii. Adică trimișii atelierelor și secțiilor de producție în forul colectiv. Deci, iată autoconducerea și autogestiunea muncitorească în acțiune. Deci, iată democrația muncitorească la ea acasă. Privesc fețe concentrate și miini ridicate ca să aprobe ordinea de zi: 1. Dezbateră și aprobarea planului întreprinderii **RAFINĂRIA PLOIEȘTI** pe anul 1981. 2. Programul unitar de măsuri pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul viitor. În sala clubului nu se aude decât vocea inginerului Dumitru Ilina, președintele C.O.M. Citește planul de dezvoltare economică și socială. Ascult și notez: „Realizările pe nouă luni ale anului 1980 confirmă preocuparea întregului colectiv care s-a înscris cu depășiri la toate sortimentele nominalizate prin planul național unic, astfel (urmează o listă lungă cu plusurile înregistrate la țiței, benzină, white spirit, petrol, motorină, păcură, uleiuri, bitum, gaze de rafinare, pentru chimizare, gaze lichefiate, cocs de petrol, piese de schimb, utilaj tehnologic...). Ori: „Preocupările conducerii celor două secții tehnologice în direcția valorificării superioare a materiei prime s-au concretizat pe de o parte în îmbunătățirea structurii producției care a condus la obținerea unei valori suplimentare de 7 milioane de lei, precum și în depășirea nivelului planificat al valorificării medii la toate sortimentele nominalizate în planul național unic după cum urmează: la uleiuri minerale cu 7,6 lei/tonă, motorină cu 6 lei/tonă, benzină cu 8 lei/tonă, bitum cu 4 lei/tonă, gaze de rafinare cu 11 lei/tonă, fapte ce au condus la obținerea pe această cale a unei producții de 38 milioane de lei”. Sau: „Întreținerea în bune condițiuni a mijloacelor fixe din dotare, asigurarea din timp a bazei materiale necesare lucrărilor de revizie, trecerea la lucrul în două schimburi pe perioada reviziilor ș.a. au condus la creșterea gradului de utilizare extensivă la principalele instalații tehnologice, la reducerea timpului aferent reviziilor cu 4 067 ore, la prelucrarea suplimentară a circa 121 400 tone de materie primă și obținerea unei

producții suplimentare de 75 milioane de lei...

Lung este șirul succeselor colectivului de la Rafinaria Ploiești. Deși le cunosc oamenii ascultă cu plăcere. Doar este vorba de munca lor. Doar este vorba de victoria lor. Pentru că nu orice succes este o victorie. Uneori nici o serie de succese nu fac o victorie. Îndeplinirea cincinalului este una, însă. Cu atât mai mare cu cât, în această vară, rafinaria de lângă principală gară a Ploieștilor a împlinit o sută de ani. Dar nimeni din sală nu vorbește despre trecut. Despre ce a fost vorbesc instalațiile. Cine are urechi de ascultat șuieratul lor agasant — adevărat tăvălug sonor nivelator de timp-pare, armonicele superioare ale conductelor strune și ale coloanelor tulnice — instalațiile spun multe. De exemplu cele două instalații — DAS 1 și DAS 2 din perimetrul fostei «Columbia» — care urmează să fie conservate începând cu 1981. Ar putea vorbi despre București ca despre prima așezare urbană din lume iluminată cu kerosen; ori despre România ca despre prima țară de pe mapamond pe care statistica internațională o înregistrează cu extracție de țiței încă din anii 1857 și 1858. Cine ar putea descifra graiul celor două instalații ar putea asculta povești uneori hidoase, alteori frumoase — niciodată indifferente — despre veritabile împărății numite Standard Oil Royal-Dutch-Shell, British Petroleum, Gulfoil, Texas Cy, Aramco și despre împărății aferente — niciodată încoronate dar totdeauna super-putred-de-bogați — numiți Drake, Rockefeller, Deterding, Mello, Frații Nobel, Gulbenkian, Getty, Kilian, și despre războaiele dintre ele și ei, dintre ele și ei, dintre ei și ei... Astea pentru cine are urechi de auzit. Pentru cine are ochi de văzut, tot în perimetrul rafinării, există o placă a cărei inscripție dăltuită în marmură omagiază luptele din '33 ale petroliștilor, există o expoziție de... uleiuri — sint 20 de tablouri între care se remarcă o compoziție de 2,20x3,50 m, pictată în acest an de ingenera chimistă M. Pascu Fornerino și care înfățișează scene caracteristice din secolul de existență al întreprinderii — dar, mai ales, există noul. Kilometri de instalații moderne. Pereți cu zeci de metri pătrați de aparate de măsură, cu beculețe și fante luminoase de toate culorile. În fața lor — pupitrele de comandă. Semnalizatoare optice și acus-

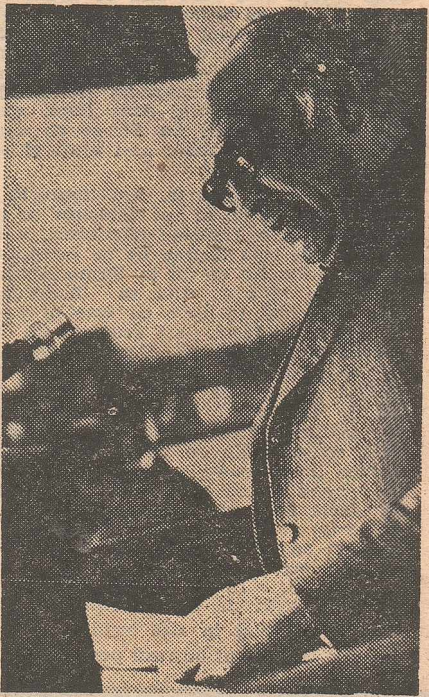
Ing. Ilina Dumitru prezintă planul de dezvoltare economică și socială

tice. Instalații automatizate. Aparare supravegheate de alte aparate care, la rându-le, sint urmărite clipă cu clipă de om. Practic, sint circuite de urmărire rigurose închise, veritabilă vinătoare în care fiecare element-parametru este pe rind urmărit și urmărit. Nu-l permisă nici o secundă de neatenție. O simplă flanșă ori un ventil care „scapă” pot provoca coșmare întregului oraș. Dar asta nu s-a întâmplat niciodată pentru că în fiecare dintre cele 525 600 minute ale unui an calendaristic fiecare bătăle de inimă — știți că tahicardiile sint specifice rafinorilor din petrol? — este un apel la veghe totală. Pentru ca pulsul țării să fie regulat trebuie ca inimile petroliștilor să bată mai repede. Acuitate vizuală maximă, capacitate de a decide instantaneu, reacții psihomotorii fulger — sint calitățile obișnuite ale celor de aici. Asta în perimetrele de producție efectivă, în instalații. Aici, în sala de ședință, alte calități sint etalate. Triada proprietar-producător-beneficiar evidențiază cu pregnanță spiritul gospodăresc. O dată mai mult se dovedește aici că acționându-se ferm pe baza autoconducerii și autogestiunii muncitorești se știe clar ce trebuie să se producă, ce trebuie să se

cheltuiască, ce beneficiu trebuie să se dea societății. „Nu are sens să menținem în exploatare instalațiile vechi, nu urmărind o funcționare formală a acestora, dorim folosirea acelor instalații care ne asigură maximă eficiență”, spunea pe bună dreptate ing. Florian Buzaș. „Ceea ce nu înseamnă că trebuie să renunțăm definitiv la cele două instalații DAS 1 și DAS 2. Le vom conserva”, a adăugat inginerul Seis Manta. Propunerea care a fost îmbrățișată și aprobată. (Discuția pe această temă a fost la obiect și purtată de pe poziții exigente, competente și rigurose subordonate interesului colectiv. Păcat însă că atât tov. Ion Cepoiu, director la C.I.R.P., cât și tov. ing. Gheorghe Stănescu, inspector general în M.I.Ch., ambii delegați la adunare, n-au scos un cuvânt despre modul în care să se facă redistribuirea personalului muncitor din cele două instalații. Problema care s-a rezolvat însă cu sprijinul unui tovarăș secretar al județului de partid. Ceea ce nu ne împiedică să semnăm totuși prezența oarecum festivistă și triumfalistă a delegaților centralei și ministerului.)

Spunem de obicei că fiecare om are minutul său de adevăr. Înseamnă că fiecare minut se regăsește în adevărul unui om. Iar adevărul oamenilor muncii de la Rafinaria Ploiești este că cincinalul lor a fost îndeplinit înainte de termen și cu plusuri substanțiale. „Meritul este al tuturor, afirmă maestrul Gheorghe Spirache, și adaugă: în activitatea de asimilare a pieselor de schimb și a subsansambelilor am înregistrat pe opt luni reușite pentru 38 de reperi care reprezintă o economie de 350 000 lei valută în devize libere, în activitatea construcției de mașini am depășit planul cu 755 mii lei, la recondiționări piese cu 44 mii lei, iar la utilaje tehnologice cu 881 mii lei”. După care critică centrala: „Sarcina de plan de 10 milioane de lei la activitate piese de schimb pentru 1981 nu este corelată cu necesarul întreprinderii noastre, deoarece realizările anilor anteriori se datorează executării unor piese pentru terți (exemplu C. P. Teleajen, C. P. Midia) și din materiale cu preț ridicat (inox, alamă) aduse de beneficiari”. În cuvintul dumisale delegatul centralei, același tov. director Cepoiu, n-a răspuns nici acestei probleme, mulțumindu-se să felicite călduros colectivul rafinării pentru succesele obținute recent și, ce-l

Ing. Constantin Bucher: „Programul unitar de măsuri cuprinde...”

drept e drept, și pentru cele viitoare. Formalismul participării delegatului central n-a contaminat însă bunul mers al adunării, exigențele acesteia. Reprezentanța atelierului 2, muncitorii Bitir Eugenia, a cerut curățirea integrală a instalațiilor în care au loc schimburile de căldură. De ce? „Pentru obținerea de economii suplimentare la combustibil și energie termică”. Subinginerul Nicolae Badea de la cazangerie și maestrul Cristache Mihăilescu de la atelierul electric s-au angajat să manifeste mai multă exigență față de cei care nu s-au dezbărat de obiceiul de a lipsi nemotivat, periclitând siguranța în funcționare a instalațiilor. „Reprezentăm aici pe cei 800 de membri ai organizației comuniste de tineret din rafinăria, afirma Emil Dinu. Sintem conștienți de aportul nostru, dar și de carențele noastre. Nu todeauna am ținut o evidență riguroasă a rezultatelor muncii. Noul mecanism economico-financiar impune aceasta. În același sens, maestrul Nicolae Chiriță susținea că „obișnuți fiind cu faptele am cam uitat de hirtii, ceea ce nu înseamnă că pledez pentru birocrație”. Apoi, în virtutea mandatului pe care i l-au încredințat tovarășii săi de muncă de la strungărie, s-a angajat să reducă cu 20 la sută timpul afectat reviziilor, să nu tolereze nici o abatere de la regulamentele de ordine interioară și să atragă cât mai mulți oameni la cursurile de perfecționare vizând policalificarea.

Deși își conservă două dintre instalațiile sale, planul pe 1981 al Rafinării Ploiești este majorat, mai ales sub incidență calitativă. Valoarea veniturilor anului viitor trebuie să se ridice la 1.524.263 mii lei, iar beneficiul planificat la 104.111 mii lei. Cheltuielile fondului de acțiuni sociale sunt planificate astfel: 259 mii lei — bilete de odihnă și tratament balnear; 260 mii lei — hrană pentru creșe; 635 mii lei — regie și hrană pentru grădinițe; 320 mii lei — pentru cantina-restaurant; 498 mii lei — întreținere și reparații cămine nefamilisti; 94 mii lei — pentru întreținerea și funcționarea dispensarului. Total = 2.066 mii lei. „Față de anul 1980 — spunea Vasile Paraschivoiu, președintele sindicatului — cheltuielile destinate acțiunilor sociale au crescut cu 208.000 lei, ceea ce dovedește grija pentru asigurarea unor condiții mai bune în creșe, grădinițe, cămine, precum și trimiterea la tratament și odihnă a cit mai mulți muncitori pentru care rafinaria suportă din beneficiu o diferență de 104 mii lei, față de contribuțiile individuale încasate. Bineînțeles că acestea nu se pot obține decât printr-o serie de activități speciale inițiate. 51 de măsuri au fost prevăzute în programul unitar de măsuri pentru realizarea planului. Pe baza lor se estimează ca sporurile de producție să fie de aproape 16 milioane de lei, costurile de producție să se reducă cu 14 milioane iar cheltuielile materiale cu 13 milioane de lei. Cel puțin așa au susținut că va fi muncitorii Gheorghe Cerbu de la reparații locomotive, Ion Gheorghe, de la atelierul de automatizări, inginerul Grigore Corbu, șeful atelierului 6... „Însă cea mai bună pregătire a orelor anului viitor înseamnă îndeplinirea integrală a planului pe 1980” — s-a spus. A susține că așa va fi înseamnă să ai încredere. Nu încredere oarbă, ci măsurată și așezată pe criterii economice. Iar încrederea face ea însăși cit o victorie. 1981 este anul cînd Rafinaria Ploiești trece nu numai de la un plan de producție la altul, ci și de la un secol de existență la altul. Poate acesta să fi fost chiar motivul pentru care adunarea la care am asistat a durat fix o sută de minute. Au fost o sută de minute de adevăr și de responsabilitate muncitorească dintr-o viață de adevăr și responsabilitate.

— Cine este pentru ?

MIRCEA BUNEA ■

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Opinii privind proiectele de lege propuse dezbaterii publice

Legea cu privire la dezvoltarea industriei mici constituie un instrument de lucru extrem de important pentru cooperatie. Diversele reglementări apărute pe parcursul activității noastre au căpătat, prin proiectul prezentat spre dezbateri cetățenilor și lucrătorilor din cooperatie, un cadru unitar în care se va desfășura activitatea noastră. Se întărește rolul industriei mici pe ansamblul economiei naționale. Totodată, legea creează un cadru propice pentru inițiative dintre cele mai diverse. Prin aplicarea prevederilor acestei legi va crește calitatea vieții oamenilor muncii. Trebuie să recunoaștem autocritic că multe din activitățile industriei mici, mă refer în special la prestările de servicii, n-au satisfăcut pe deplin cerințele populației. În cadrul legii se reglementează toate domeniile de activitate ale industriei mici. Cerințele populației vor fi satisfăcute cu mai mare promptitudine. Se vor înființa noi centre cit mai aproape de cetățean. Industria mică va trebui să iasă în întâmpinarea nevoilor populației. Prin prevederile referitoare la utilizarea muncii la domiciliu, resursele de muncă existente în comune și orașe pot fi valorificate la maximum. Se va crea astfel posibilitatea ca venitul oamenilor muncii și deci și nivelul lor de viață să crească. Și în folosirea tuturor resurselor locale se deschid noi posibilități.

În privința cooperării cu industria mare, cred că ar mai trebui reglementate unele probleme privind competențele de prefuri. Actuala formularistică nu este întotdeauna operantă. Uneori, pentru un produs, obținem preț după 5-6 luni, or, industria mică trebuie să se adapteze cu rapiditate și mobilitate la nevoile populației și ale industriei mari. Riscăm ca, în aceste condiții, un produs executat de noi să se perimeze. Industria mare apelează la noi pentru serii de subsansamble nu prea mari și de care are nevoie într-un timp scurt. Operațiunile financiare sînt mult îngreunate de filiera încă greoaie pentru obținerea prețului, mai ales dacă este vorba de un unicat pentru care nu avem etalon de corelare. Cred că în reglementările care vor urma acestei legi, problema competenței de prefuri să fie rezolvată ținîndu-se seama de specificul producției mici.

În încheiere, vreau să subliniez că proiectul de lege cu privire la dezvoltarea industriei mici nu este numai un imbold în activitatea noastră, ci și o sursă de idei pentru valorificarea cit mai completă a potențialului material și uman de care dispunem.

Ing. ALEXANDRU BOB ■
vicepreședintele Uniunii cooperativei
meșteșugărești din municipiul București,
sectorul metal, chimie, lemn, construcții

Lectura atentă a propunerilor de modificare a Legii 57/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare — propunerii sintetizate în proiectul de lege supus dezbaterii publice —, confruntarea cu reglementările legale actuale și cu principiile degajate din noul mecanism economico-financiar ne prilejuiesc nouă, juriștilor, momente de adîncă reflexie. Ca specialist în dreptul constituțional, aș dori să relev cîteva trăsături distinctive ale noilor reglementări propuse, pentru a formula — în acest context — unele propuneri menite să îmbunătățească proiectul de lege, în sensul de a se asigura o

După cum se știe, pe baza hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. au fost supuse dezbaterii publice proiectele de lege privind: dezvoltarea industriei mici; obligația cadrelor de conducere din activitatea economico-socială și a altor activiști de partid și de stat de a declara bunurile de valoare, proprietate personală; pentru modificarea Legii nr. 57/1968 de organizare și funcționare a consiliilor populare; pentru modificarea Legii nr. 4/1973 privind dezvoltarea construcției de locuințe, vânzarea de locuințe din fondul de stat către populație și construirea de case de odihnă proprietate personală; pentru modificarea Legii nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași.

În legătură cu aceste documente de mare interes public, cetățenesc, am primit la redacție numeroase ecouri și propuneri.

unitate logică între toate părțile sale componente.

În proiect, pe primul plan se impun soluțiile legislative noi care și propun corelarea dreptului cu dinamica politică, economică, socială și culturală. Modificările legislative propuse asigură creșterea rolului consiliilor populare în conducerea activității economice, sociale și culturale din județele, orașele și comunele patriei. Se valorifică astfel, la nivelul legii, experiența acumulată și capacitatea organizatorică și de conducere a consiliilor populare. Mai mult, aceste noi reglementări vin să concretizeze, o dată în plus, prevederile Constituției, conform cărora poporul, deținătorul suveran al puterii, o exercită prin Marea Adunare Națională și consiliile populare, organe alese prin vot universal, egal, direct și secret. Pentru ca organele locale ale puterii de stat să-și poată realiza în bune condiții activitatea de conducere pe plan local, proiectul de lege cuprinde măsuri care duc la lărgirea autonomiei, la sporirea drepturilor și răspunderilor consiliilor populare în aplicarea principiilor autoconducerii muncitorești și autogestunii financiare, spre a se asigura — în concordanță cu prevederile noului mecanism economico-financiar — folosirea cu maximă eficiență a mijloacelor materiale și financiare ce le sînt încredințate, dezvoltarea continuă și buna gospodărire a localităților, creșterea veniturilor proprii și, pe această bază, autofinanțarea comunelor, orașelor și județelor. Se pune un accent deosebit pe eficiența economică și socială a activității consiliilor populare, eficiență de care depinde, în fond, dezvoltarea multilaterală a localităților patriei.

Se impun, de asemenea, atenției articolele din proiect care urmăresc perfecționarea cadrului democratic de realizare a activității consiliilor populare.

Adoptarea de către Marea Adunare Națională a acestui proiect de lege va face ca, practic, întreaga activitate a organelor locale ale puterii și administrative de stat să se afle sub controlul exigent al cetățenilor. Totodată, modificările propuse urmăresc corelarea dispozițiilor Legii 57/1968 cu celelalte proiecte de lege supuse dezbaterii publice, și aplicarea consecventă a regulilor eticii și echității socialiste, asigurarea legalității și a ordinii de drept atît în activitatea organelor locale cit și în viața și munca tuturor locuitorilor țării.

Bineînțeles că pentru noi, juriștii, lectura unui proiect de lege supus dezbaterii publice implică și o anumită responsabilitate politică și profesională, în sensul

semnalării acelor aspecte de conținut și de redactare care să ducă la îmbunătățirea textelor. În această ordine de idei, credem că unele îmbunătățiri ce le sugerăm ar realiza o mai armonioasă încadrare în structura legii actuale a modificărilor propuse, iar pe de altă parte o mai bună corelare a părților ei constitutive.

Legea actuală cuprinde în capitolul I dispoziții generale, apoi, mai pe larg, dispoziții care definesc în principal sarcinile și rolul consiliilor populare, precum și principiile potrivit cărora acestea își desfășoară activitatea (conducerea politică de către partid, centralismul democratic, munca și conducerea colectivă etc.). Proiectul conține modificări ale unor articole din acest capitol, precum și un capitol nou intitulat „Rolul consiliilor populare în dezvoltarea economico-socială a unităților administrativ teritoriale”. Aceste soluții, novatoare în conținut, ar trebui însă, după opinia noastră, mai bine încadrate în structura tehnico-juridică a legii, evitîndu-se paralelismele. Astfel, apar paralelisme între art. 15¹ din proiect și art. 7 din legea actuală — iar acest ultim articol, nefiind propus spre modificare, ar rămîne în vigoare în cuprinsul aceleiași legi. Ambele articole stabilesc sarcinile în domeniul economic, iar conținutul lor ar putea fi contopit într-un singur text.

De asemenea, o mai bună corelare se impune între art. 15² alin. 1 din proiect cu art. 3 alin. 2 și 3, care stabilesc sarcinile consiliilor populare în domeniul asigurării respectării legilor etc., precum și între art. 15² și pct. 2 (ambele din proiect), articole care, în fond, evidențiază aceeași obligație a consiliilor populare de a consulta adunările cetățenești asupra hotărîrilor ce urmează a fi adoptate.

Credem, de asemenea, că modificările propuse și supuse dezbaterii publice implică modificarea corespunzătoare și a altor articole din legea actuală — articole care altfel ar rămîne neschimbate după aprobarea propunerilor. Astfel, art. 43 ar trebui să prevadă că la adunările cetățenești participă comisiile permanente și nu numai președinții acestora; art. 47 trebuie să prevadă că adunările cetățenești se convoacă semestrial (și nu cel puțin o dată pe an), pentru a se corela cu dispozițiile generale ale proiectului de lege. De asemenea, la drepturile și îndatoririle deputaților trebuie să se prevadă expres participarea acestora la adunările cetățenești.

IOAN MURARU ■
conferențiar universitar doctoz
Facultatea de drept din București

Porumbul, strîns acum, cit îl mîngîie soarele!

(Urmare din pagina 1)

un coeficient de umiditate de 33-34 la sută, adică admis”.

La Dridu, cooperatoarele, vreo 600 de fete și femei, și numai vreo 20 de bărbați (putem deci spune cooperatoarele), își culeg singure porumbul, sfecla, soia, griul și orzul. Lucrează în acord global, sînt interesate să strîngă repede și bine recolta, să evite risipa. Uneori, mărturisesc președintele, vin și ne ceartă de ce nu le dăm voie să culegă. Nu putem, acolo unde porumbul e verde; nu e bine nici să începă toate o dată culesul că nu avem suficiente mijloace de transport și atunci porumbul rămîne în grămezi pe cîmp, îl plouă, se risipește.

Ceea ce se impune acum la C.A.P. Dridu este stabilirea rapidă, eșalonată a suprafețelor pe care porumbul a ajuns la maturitatea recoltării. Cooperatoarele, am văzut, ne-am convins totodată, sînt nerăbdătoare să se întrecă la cules. Ele știu, ne mărturisesc și nouă, că recoltatul se face în condiții optime acum, cînd zilele sînt încă însorite, cînd drumurile sînt bune, nedesfundate din cauza ploilor ori cînd posibil. Aici, la ferma numărul unu, unde se recoltează acum, recolta este, după afirmația unor cooperatoare, bunică: cam 6.000 kilograme de porumb

știuleți la hectar. Putea să fie și mai bună, crede Stanca Oprea, șef de echipă, dar n-a prea plouat la vreme și n-au fost nici îngrășăminte suficiente. După calculele pe care le fac ceilalți șefi de echipă, Constantin Dumitru și Ionică Dumitrache, astăzi s-au recoltat, pînă la ora raidului nostru, vreo 38 tone de porumb și vreo sută de tone de sfeclă. La Dridu se lucrează azi și la recoltaul sfeclei-de-zahăr, pe 300 hectare. S-a recoltat, pînă acum, producția de pe 90 hectare. Lucrează cite 80-100 cooperatoare, pe zi, și reușesc să recolteze cam 4 hectare zilnic. Ar trebui însă să se mobilizeze mai multe forțe umane și mecanice la recoltatul sfeclei-de-zahăr, atîta timp cit la porumb nu se recoltează din plin. Duminică au lucrat la sfeclă doar echipele conduse de Gheorghe Nicolae și Verginică Andrei, de la ferma nr. 2. Au lucrat cu două dislocatoare, cu o producție de 30 tone la hectar și aceasta cam mică.

— De mine, zice președintele Ion Răduș, vom lucra și cu al treilea dislocator și vom majora numărul culegătorilor.

Măsura se impune cu atît mai mult, spuneam, cu cit mijloacele de transport, 21 de autocamioane și 10 tractoare cu remorci, nefolosite toate la porumb, trebuie să transporte sfecla. Folosirea cit mai ra-

țională a lor se impune pe toată durata campaniei. Iar campania de toamnă, cum bine se știe, nu înseamnă numai strînsul recoltei, ci și asigurarea culturilor, a recoltelor viitoare; înseamnă, aici la Dridu, însămînțarea a aproape 1.000 hectare cu griu. S-au însămînțat pînă acum doar 300 hectare. „Ne-au stagnat ploile din ultimile zile, ne spunea președintele; șase mecanici agricoli, cu șase semănători, însămînțează cam 100 de hectare pe zi. Ar trebui să realizăm o viteză medie de 110 hectare zilnic, la semănat, dar avem multe defecțiuni. Ne lipsesc unele piese de schimb și lipsesc mai ales cauciucurile. Ca să nu mai vorbim de îngrășăminte”. Ba, să vorbim, insistăm noi. Și atunci președintele Ion Răduș și-a vărsat tot oful: „Ne trebuie, zice, 200 tone de fosfor și 80 tone de azot. Nu le avem, le vom primi mult mai tîrziu, cînd administrarea lor nu se va mai putea face în condițiile bune de acum”. Am văzut că producțiile de anul acesta, de sfeclă și de porumb, nu-i prea mulțimesc pe cei mai harnici dintre membrii și mai ales membrele cooperatoare din Dridu. Puteau să fie mult mai mari și aici, dacă ne gîndim că alți cooperatori, în aceleași condiții, au obținut, în alți ani, și 50, chiar și 60 tone de sfeclă-de-zahăr la hectar. Și dacă pregătirea recoltelor viitoare a început tot cu lipsuri (fără să se administreze îngrășămintele prevăzute prin plan), pot ei spera la realizarea producțiilor prevăzute în aceleași planuri? Recolte mai mari înseamnă, știm cu toții, cîștiguri mai mari. Iar cînd cîștigurile, realizate prin muncă, sînt mai mari, parcă și nunțile sînt mai bogate și mai vesele; mai prevestitoare de belșug!

Toamna eroilor de la C.A.P. Salonta

C.A.P. Salonta: 10 000 de hectare, din care jumătate pământ bun, iar cealaltă jumătate pământ slab. Aici, oamenii, din ambiție și din voința de a duce o viață mai bună, pe aceste pământuri nu prea darnice, au ridicat cu propriile forțe o gospodărie care a primit de două ori înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste și de șase ori Ordinul Muncii și Meritul Agricol clasa I. Însă, spune Alexandru Czégé, președintele C.A.P., el însuși Erou al Muncii Socialiste, cea mai înaltă distincție primită a constituit-o vizita de acum un an a tovarășului Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu și a altor conducători de stat. Dinșii, deși era atunci o zi friguroasă, cu vânt, au stat aici mai mult decât era planificat, semn că au văzut la noi lucruri care le-au plăcut.

În continuare, discuția cu Alexandru Czégé are loc la unitățile de producție și pe cîmp.

— Să mergem să vedem ce au făcut și ce fac țărani de aici. Cînd faci agricultură trebuie să te simți țaran. Cînd mă întrebă cineva ce sint, spun că țaran. Asta e realitatea. Toți sint țărani la noi. În perioadele de vîrf, de campanie, toată suflarea, zice Alexandru Czégé, iese pe cîmp.

Dincolo de sedul conducerii cooperativei, de o parte și de alta a drumului străjuit de flori, sectorul mecanizat, fabrica de nutrețuri combinate și uscătorul de cereale.

— Am făcut totul cu forțele noastre, cu banii noștri. Avem 16 specialiști cu studii superioare: doctori veterinari, ingineri mecanici și agronomi, economiști. Avem și doi ingineri constructori care au proiectat și au executat împreună cu meseriașii noștri toate construcțiile: fabrica,

uscătorul, grajdurile, saivanele. Totul. N-am primit donații și n-am lucrat niciodată cu pierderi planificate, cum se mai întâmplă prin anumite locuri. Dacă ai ambiție, dragoste de muncă și faci meseria care îți place, trebuie să obții rezultate. Am reușit să imprimăm încredere în criteriul valoric de apreciere al muncii. Să facem!, asta este deviza noastră.

La uscătorul de cereale, împreună cu câțiva mecanici, îl întâlnim pe secretarul organizației de bază Ludovic Nagy. Ne uităm pe ușa arzătorului și vedem o flacără mare, albastruie. Ne explică ce se întâmplă acolo Ludovic Nagy.

— Pe terenul nostru s-a făcut, în cadrul unei acțiuni mai mari, un foraj pentru găsirea apelor geotermale. Forajul ne-a fost predat nouă. Apele geotermale le captăm în bazine. Cu ele încălzim trei hectare de seră. Din aceste ape se degajă un gaz pe care îl captăm într-un vas de presiune. Dus la arzător, dă această flacără. 150 metri cubi pe oră. Motorina economisită o folosim la mașini.

În drumul spre cîmp, spre celelalte ferme și sectoare, trecem prin vechiul sediu al C.A.P., câteva grajduri vechi, o casă țărănească care folosea drept sediu conducerii de acum aproape 20 de ani.

— Aici am avut biroul, chiar la fereastră aceasta. Cînd am preluat conducerea cooperativei am găsit numai ce se vede aici. Aproape 20 de ani! Cum trece timpul! În această etapă din viața noastră am străbătut și noi, odată cu ceilalți, drumul parcurs de agricultura noastră. De la aceste grajduri pe care noi nu le-am demolat, ci le-am modernizat. În perioadele de vîrf încă le mai folosim.

Sintem în plină campanie de recoltare a porumbului, de insilozare. Și cum C.A.P.-ul are un profil zoologic, creșterea animalelor, pregătirea nutrețurilor pentru iarnă sint o activitate permanentă. Avem ce vedea. Și realizări și inițiative.

— Anul acesta am semănat porumbul în 9 și 10 aprilie. Unii au spus că e propagandă, n-au crezut. Asta ne-a permis să recoltăm, înaintea altora. Avem și uscătorul care ne permite să recoltăm cu un ceas mai devreme. Totuși, din 30 de combine din câte am cerut ni s-au dat șapte, deși le-am cerut cu o săptămîină înainte de termenul la care încep ceilalți să recolteze. Dintr-o mie de combine, cite are S.M.A.-ul! Realitatea este că nu sint pregătite. C.A.P. Salonta are în proprietate 120 de remorci, toate mașinile necesare transportului, tractoare și iată că depindem de combinele altora, iar asta ne întîrzie și pe noi și îi va întîrzia și pe ceilalți. Ieri am avut patru combine, astăzi ne-au mai dat trei.

După câțiva pași, cu câțiva știuleți de porumb în mină, Alexandru Czégé se înșeninează.

— Ce porumb splendid! Ce masă verde splendidă! Anul trecut era mult mai rău. În urma combinei rămînea 30 la sută. Le-au mai pus la punct. După recoltatul porumbului, înainte să arăm și să semănăm, aducem oile să pască. Găsesc mîncare pesăturată și le place. Avem 50 de

mii de oi. Anul acesta am cumpărat tot din banii noștri 2 000 de oi Polwars din Australia. Merg foarte bine. Merinosul transilvănean, ameliorat în regiunea noastră, a dat rezultate remarcabile. Obținem de la o oaie 8,6 kilograme de lînă pe an, iar media pe țară este de 2,8. În orice caz, după părerea noastră, însămințarea artificială este pierdere de timp. Mai buni sint berbecii. Cît cîștigă un cioban? Între 3 200 și 4 500 peste care adăugăm sporul de vechime, premiile și concediul legal. Saivanele în care creștem oile sint de concepție proprie. Vara, cît timp este liber, îl folosim ca depozit de griu sau mai scoatem o șarjă de o sută de mii de pui. În 63 de zile un pui ajunge la greutatea de 1,300 de kilograme. Avem un plan anual de 35 milioane de ouă și folosim toate capacitățile.

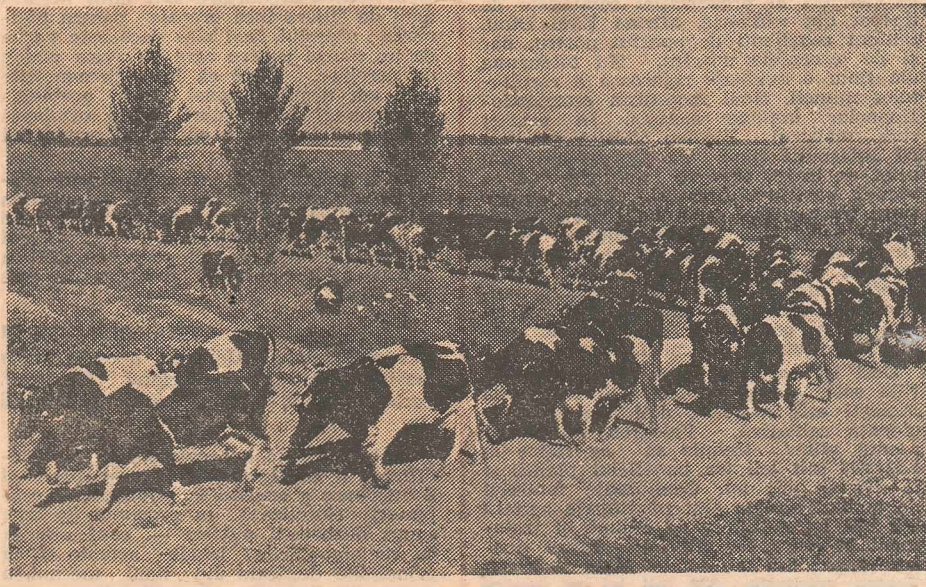
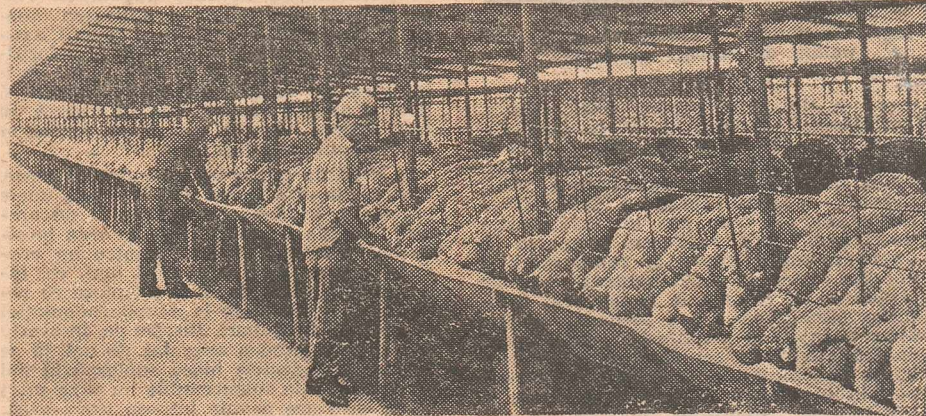
Mergem mai departe. La „intersecțiile” drumurilor sint așezate anvelope de tractor uzate în interiorul cărora cresc flori frumoase și proaspete care îți sar în ochi de departe.

— Ne plac florile. Oricît de mult ai avea de lucru, nu se poate să nu găsești timp să îngrijești flori. Ne-am gândit să plasăm aici aceste „ghivece” pentru a marca marginea drumului și pentru a obliga șoferii și mecanizatorii neatenți să nu lățească drumul în paguba suprafeței cultivate. Vaci rasa Holstein, continuă Alexandru Czégé oprind mașina. Avem

două loturi. Îmi pare rău că n-am fost eu în Olanda să le aleg, dar eram în plin sezon și n-am putut să lipsesc. Din loturile importate am obținut cea mai mare producție de lapte — 6 100 de litri pe an. Și animalelor și pămîntului trebuie să le dai tot ce au nevoie. Abia după aceea poți să le pretinzi. La fel și cu omul. Dacă muncește, trebuie să-l ajuți și să-l respecți.

Mergem mai departe. Am impresia că Alexandru Czégé, în cei douăzeci de ani de cînd lucrează aceste pămînturi, a învățat pe de rost fiecare fir de iarbă care crește acolo. Ne oprim la ferma condusă de Ștefan Molnar. Aici se insilozază. Din 25 de mii de tone cit este prevăzut în plan s-au făcut pînă acum 32 de mii. Se vor face 50 de mii. Doctorul Dionisie Szeghő urmărește personal procesul tehnologic. De ce este nevoie de o urmărire atît de calificată? Pentru că aici lucrurile se fac puțin mai altfel. Pentru a se evita construcțiile de beton, insilozarea se face între două șire de paie. Un strat de porumb coceni, un strat de masă verde, sfeclă furajeră. Totul presat bine. Se obține un amestec echivalent și cu insilozarea și cu concentratele. Totul este atît de bine presat încît nu trebuie să mai fie acoperit. În urma întemperiilor se strică un strat de câțiva centimetri care s-ar fi stricat și în alte condiții.

— Creștem și cai de rasă pentru neville

Cea mai importantă sursă de energie

(Urmare din pagina 1)

surselor locale. Cum se înfăptuiește această orientare în Bihor?

— Într-un context foarte larg. Iată doar cîteva exemple. Întreprinderea de alumina, o creație a ultimilor ani, pune în valoare bauxita de la Dobrești; schela și rafinăria din Suplacu de Barcău, de asemenea o premieră pentru județul nostru, a introdus în circuitul țării petrolul bihorean.

— Dar agricultura? Se știe că în ultimii ani condițiile climatice nu au fost prea favorabile în partea locală.

— În ciuda acestui impediment natural, producția agricolă globală în 1979 a fost de peste două ori și jumătate mai mare decât în 1965, deci un progres notabil. Totuși, rămîn încă multe de făcut și asupra acestui subiect voi reveni. Sint fiu al acestor locuri și știu prea bine ce poate, ce trebuie să dea satul bihorean.

ELECTRICITATE DIN APE GEOTERMALE

— De cîteva zile, județul lucrează în contul viitorului cincinal. Ce se prefigurează?

— Industrializarea va continua într-un ritm înalt, cu o creștere anuală de circa 9 la sută. La loc de frunte va sta punerea în valoare a principalelor zăcăminte de materie primă — gaze, petrol, bauxită, argile etc. —, fără a mai vorbi de apele geotermale, în folosirea cărora județul a jucat, oarecum, un rol de pionier în țara noastră. Se pregătesc însă și unele noutăți. Se va dezvolta, de asemenea, construcția de mașini (producția de mașini-unelte, utilaj tehnologic, mașini și piese de schimb pentru agricultură, accesorii și piese de schimb pentru transport). În sfera materialelor de construcții se cuvine a aminti de dezvoltarea combinatului de la Aleșd. Deși, după cum se știe, cimentul incorpo-

rează mari cantități de energie electrică, la Aleșd s-a reușit limitarea consumurilor la nivelele atinse de cele mai moderne uzine similare din lume. În viitorul cincinal, va cunoaște creșteri substanțiale industria ușoară: textilă și de confecții, de pielărie și încălțăminte, se va extinde producția de utilaj casnic (sobe, aragaze etc.), atît de cerute pe piață, precum și mica industrie, oarecum neglijată în trecut. Mică din punct de vedere al volumului, dar mare ca importanță în viața de zi cu zi a cetățeanului, ea va ocupa locul pe care-l merită. Se fabrică în Bihor utilaje și dispozitive de înaltă tehnicitate, și nu există nici un motiv pentru ca să nu se satisfacă, de pildă, cererile sporite de toacătoare, strecurătoare sau aparate electrotehnice de uz casnic.

— Dezvoltarea industriei, de fapt întregul puls economic depinde, în ultimă instanță, de resursele de energie, cu atît mai importante azi în condițiile crizei mondiale. Dați țării petrol. Dar ce noi folosim își vor găsi în viitorul apropiat, pe plan energetic, apele geotermale?

— De la uzul menajer și agricol se va trece treptat și spre industrie. Dacă în prezent cu apele geotermale care țînesc din abundență pe teritoriul nostru încălzim sere (în curînd și grajduri), un dispensar și apa menajeră pentru sute de apartamente ordăne, în curînd se vor încălzi pe aceeași cale și cîteva hale industriale. De asemenea, se captează gaz metan din aceste ape pentru a fi folosit, cu arzătoare speciale, în uscătorii de cereale, deci de pe acum se depășește cadrul agricol propriu-zis, ne apropiem de industrie. În fine, și acesta este un element de noutate, la Institutul de învățămînt superior din Oradea, o centrală experimentală va furniza la începutul anului viitor primii kilowați de energie electrică.

— Am vorbit cu specialiștii care întreprind experimentul și am fost impresionat de această realizare românească. Despre ea vom mai scrie în curînd. De la dumneavoastră am dori să știm însă ce economii se conturează în anii viitori, la scara întregului județ, prin folosirea apelor geotermale.

— Echivalentul a circa 15 000 t combustibil convențional în 1980, 30 000 t la anul, pentru ca în 1985 cifra să salte, sperăm, la 60 000 t sau chiar o sută de mii echivalent combustibil convențional pe an. Iată cum în județul nostru această bogăție naturală conferă dimensiuni noi și, într-o oarecare măsură, inedite valorificării superioare a resurselor locale.

CE POATE, CE TREBUIE SĂ DEA SATUL BIHOREAN

— Menționați mai înainte necesitatea impulsivității mai energice a agriculturii bihorene — obiectiv primordial pus, de altfel, în fața întregii țări de secretarul general al partidului. Pe meleagurile dumneavoastră, vechi tradiții îmbinate cu zestrea tehnică de azi și cu experiența acumulată în ultima vreme în conducerea agriculturii creează toate condițiile în acest sens. Ce se va înfăptui în viitorul cincinal?

— Vaste lucrări de îmbunătățiri funciare, cu accent pe combaterea eroziunii, pe lucrările de apărare împotriva inundațiilor, de pe urma cărora am avut atît de suferit în ultima vreme. Se va ameliora și dotarea tehnică, în special cu tractoare pentru soluri dificile, sărăturoase etc.; dorim să dispunem de mai multe mașini de recoltat cereale, plante tehnice și legume etc. În special în legumicultură ducem lipsă de mașini de plantat și recoltat; problema rămîne deschisă și trebuie s-o rezolvăm. Se impune și un pas înainte în

domeniul chimizării agriculturii, întrucît substanțele pentru combaterea dăunătorilor au fost insuficiente pînă acum. Și în zootehnie urmează să fie lichidate unele rămăneri în urmă. Deși încărcătura la efectivul de bovine pe suta de hectare teren agricol sau chiar arabil nu este scăzută, planul nu a fost îndeplinit. Se vor crea ferme specializate pentru creșterea vitelor și junincilor, pentru animale de prăsilă, din surse proprii. Avem nevoie și se vor înființa ferme mai multe și mai productive de vaci cu lapte. Doar prin specializare se vor putea ridica indicii de eficiență. Se preconizează și extinderea mecanizării în cooperativele agricole de producție și întreprinderile agricole de stat, precum și în gospodăriile populației, căroro li se va acorda sprijin sporit, sub acest aspect, ceea ce — în Bihor, cel puțin — nu s-a făcut în suficientă măsură pînă acum. Dacă gospodăriile țărănești — pe lîngă sectorul socialist — vor fi mai bine înzestrate pe plan tehnic, vor putea crește mai multe animale, în special bovine, cu un folos evident pentru tot. Sectorul ovin a fost în descreștere, dar acum se dezvoltă din nou, trebuie însă îmbunătățite rasele; noi adăposturi, instalații igienice și de tuns vor spori eficiența și a acestui sector.

— În Bihor pomicultura a fost totdeauna la mare cinste. Cum se va innoi ea în viitor?

— Vor fi valorificate pămînturile sărace, nisipoase, podzolice din zonele de deal și premontane. Vor lua ființă ferme și plantații pomicele în zonele Valea lui Mihai, Aleșd, Oradea (unele au și demarat). Agricultură bihoreană are însă, repet, importante rezerve, pe care ne vom strădui să le punem în valoare în viitorul cincinal, spre binele cetățenilor și al obștii.

UN JUDEȚ FĂRĂ NAVETIȘTI
— Un corolar esențial al dezvoltării economice este, firește, creșterea continuă a nivelului de trai. Nu credem necesar a se cita prea multe cifre, în bună parte cu-

noastre. Avem 300 de cai din care un nucleu de 115 iepe selecționate din rasele Ardenez și Nonius local, adaptate la condițiile de zonă. S-a obținut un cal robust și rezistent. Trei cai pot duce 6-7 tone de încărcătură. Transportul hipo este ideal pentru distanțe mici și pentru terenuri accidentate. Combinăm transportul auto cu cele 70 de atelaje pe care le avem. Când facem o acțiune totală este o plăcere să vezi pe cimp și atelajele și mașinile.

Îl ascult pe Alexandru Czégé care îmi dă explicația succeselor obținute de cooperatori.

— Aici am încercat să facem o agricultură totală, intensivă, să folosim toate resursele pământului. Agricultură noastră are încă mari rezerve. Orice pământ, dacă îi dai ce îi trebuie, produce. În agricultură trebuie să știi să îți asumi riscul, să ai inițiative pe care să le justifici prin rezultate. Am făcut aici lucrări mari de desecare și irigare folosind aceleași canale. Când e secetă pe aceste canale facem irigarea, când avem exces de apă facem desecarea terenurilor. Am cheltuit bani serioși pentru aceste acțiuni, dar se amortizează repede. Numai pentru întreținerea și amenajarea drumurilor am cheltuit anul trecut o sută de mii de lei. Consider că am făcut o treabă bună. Putem încărcă mijloacele de transport mai bine, facem economie de carburant, nu simțim dependența de starea vremii. Orice posibilitate a pământului trebuie folosită. Pe terenurile foarte slabe cultivăm sorg din care facem măști pe care le exportăm. 10 milioane de lei valută am obținut din această acțiune care are avantajul că nu se suprapune cu alte activități. Toți oamenii noștri se gândesc cum să facă să-și ușureze munca și să obțină rezultate cât mai bune. Inițiativele de valoare sunt imediat îmbrățișate. Fără vorbă multă. Eu mă pricep mai bine să fac planuri de acțiune decât să vorbesc. La noi se vorbește puțin și se face mult. Ținem ședințe doar o dată pe săptămână, joia. Atunci fiecare primește sarcini precise în două variante: dacă plouă și dacă nu. Ne vedem doar în fiecare zi. Ne gândim și la noi și la cei din jur. Avem 7 hectare de seră cu care aprovizionăm orașul Salonta. Avem o mică fabrică de piine. Lumea spune că facem cea mai bună piine din împrejurimi. Vin și de la Oradea să cumpere piine de aici. Inșă, din tot ce v-am spus până acum, am vorbit prea puțin despre oameni. Ei sunt factorii cei mai importanți. Deși în zece ani numărul lor a scăzut la jumătate, în 1970 eram 1 680, iar anul acesta 780, producția a crescut substanțial. Cei care au rămas, și-au legat viața de cooperativă. Poți conta pe ei în toate situațiile. Cîștigă bine, sint apreciați și deși aici este mai greu ca în alte părți nu pleacă de la munca pământului. Toți lucrează aici ca și când ar lucra în propria gospodărie. Nu concepem, indiferent de ce se întâmplă, să lăsăm pe cimp recolta nestinsă sau să lăsăm un petic de pământ nelucrat. Ne străduim cu toții să fim buni gospodari. Avem un pământ pe care trebuie să-l facem să producă mult, cât mai mult. Asta este sarcina noastră și facem totul s-o ducem la capăt.

Am plecat de la C.A.P. Salonta cu regretul că nu am văzut totul, că nu am putut sta de vorbă cu cit mai mulți dintre oamenii locului.

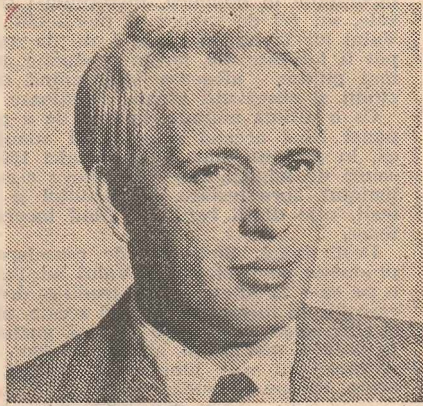
Si, mai ales, cu credința că ceea ce s-a făcut aici ar trebui să se facă în toate unitățile agriculturii noastre.

OPREA GEORGESCU
Fotografii de EMERIC POPPER

noscute cititorilor din materialele publicate în presă. Am dori însă să aflăm câte ceva despre baza materială a sporirii nivelului de trai. În acest context, este adevărat că Bihorul practic nu are medicii navetiști?

— Da. Se întâmplă și un fapt doar la prima vedere curios: mai tot timpul „bat la ușa” Direcției județene sanitare medicii tineri care ar voi să lucreze în satele bihorene, dar nu le putem satisface cererile. Nu mai avem locuri. Explicația acestui afluc constă în aceea că, datorită mijloacelor puse la dispoziție de către stat, dispensarele noastre sint în general foarte bine dotate cu aparatură, iar medicilor care vin să lucreze la noi le-am asigurat locuințe confortabile, unele situate lângă dispensar sau deasupra acestuia, la etaj. Dispensare ca acelea din Diosig sau Dobrești cred că se deosebesc prea puțin de cele de la oraș; la fel la Tinca, Săcuieni sau Valea lui Mihai, destinate a deveni în curind orașe. La Brateca, localitate izolată, s-a ridicat practic un spital. Medicii, trăind alături de cetățenii la a căror sănătate sint chemați să vegheze, se încadrează organic în viața satului, acționează și ca fermenți de cultură. În același cadru se înscrie și extinderea continuă a rețelei de învățămînt, bunăoară: Cit despre cele 114 unități școlare și secții cu limba de predare maghiară, care funcționează în județ, ele ilustrează totodată deplina egalitate între toți cetățenii. Se știe însă mai puțin că în Bihor există și 17 școli cu limba de predare slovacă! Directori de mari întreprinderi industriale sau simpli muncitori și țărani, președinți de cooperative agricole de producție sau directori de I.A.S., ingineri-șefi, secretari de partid — de la organizațiile de bază la Comitetul județean al P.C.R. — de naționalitate maghiară muncesc cu aceeași tragere de inimă alături de tovarășii lor români pentru ridicarea județului lor. Pe stema Bihorului figurează o cetate din vechime. Azi bihoreni, indiferent de naționalitate, înalță noi cetăți.

„Ne simțim, mai mult ca niciodată, stăpîni”

— **Tovarășe inginer Vladimir Oros, în calitate de director al Combinatului de prelucrare a lemnului Oradea vă aflați la postul de comandă — dacă ne putem astfel exprima — a unui combinat de un fel deosebit. Este unul din cele mai mari din țară (120 000 garnituri de mobilă pe an) și acoperă, practic, întreg județul, cu unități în Salonta, Tileagd, Săcueni, Beiuș, Petru Groza și, bineînțeles, Oradea, unde se află și Fabrica de mobilă cu nume simbolic „Alfa”. De acolo a început totul... În produsele dumneavoastră se îmbină străvechi meșteșuguri locale — la Tileagd se face mobilă de peste o sută de ani — cu o tehnică foarte modernă, care v-a făcut cunoscuți în țară și peste hotare: acoperiți cam 20 la sută din exportul județului Bihor. În fine, deși mii de muncitori români, maghiari, germani, slovaci, sîrbi lucrează în cadrul combinatului, ați redus fluctuația mîinii de lucru practic la zero, ca situându-se în prezent mult sub unu la sută. Totul concurează deci la o remarcabilă eficiență economică. Bune rezultate în modelarea lemnului — îndatorire profesională — și mai cu seamă în modelarea omului, a colectivului, condiție esențială pentru funcționarea fără greș a noului mecanism economic. Cum ați reușit, ce ar putea desprinde alte colective din țară din experiența dumneavoastră?**

— Înainte de a ne referi la actualitatea imediată aș dori să ne întorcem puțin în trecut. În adevăr, noi ne considerăm și ca purtători de tradiție, ducem mai departe, cu mijloace moderne, arta lemnului din Țara Moților. Eu însumi sint moț și consider lemnul și ca un soi de problemă de familie... Bunicul a fost brigadier silvic la Padiș, lângă Beiuș. În multe unități de-ale noastre lucrează cot la cot trei generații de moți: bunicul ca muncitor, fiul ca șef de echipă și nepotul ca inginer.

— **Valorificarea la un grad cât mai înalt a resurselor locale se înscrie ca o cerință imperativă a clipei de față. Fără îndoială, combinatul folosește îndeosebi materiile prime din zonă, meșteșugurile bihorene fiind vestite pentru lemnul lor.**

— Desigur, utilizăm materia primă locală, inclusiv cea mai prețioasă dintre toate: aurul cenușu, inteligența, „spiritul locului”. Oare nu despre aceasta este vorba atunci cînd, de pildă, creații noastre de mobilă se inspiră din stilul bihorean? Un singur exemplu: pentru a crea garnitura Pietroasa ei au poposit îndelung la Muzeul Țării Crișurilor, discutînd cu specialiștii, au vizitat comuna Budureasa pentru a cerceta lăzile de zestre în care este încorporat un adevărat tezaur de artă populară și au studiat costumele naționale ale femeilor din Pietroasa. Bineînțeles, totul a fost stilizat, prelucrat în spirit modern. Astfel a apărut garnitura Pietroasa, apreciată în țară și peste hotare, în Republica Federală Germania și Republica Democrată Germană, în Franța, la expoziții internaționale. Ea poartă cu adevărat pecetea bihoreană și ne mindrim cu aceasta.

— **Activitatea dumneavoastră s-a desfășurat în ultima vreme sub semnul noului mecanism economic. Ce v-a adus el?**

— Esența constă în aceea că ne simțim, mai mult ca niciodată, stăpîni pe destinele întreprinderii, simțim că ele se află în mîinile colectivului. Ne as-

gurăm dezvoltarea prin ceea ce creăm. Recent, un atelier ne-a cerut o nouă mașină. Costa, să zicem, 700 000 lei. Am calculat că dacă vom obține o producție suplimentară de zece milioane de lei (cifrele sint doar orientative) ne vom procura neapărat mașina. Înainte, în vechiul sistem, am fi trecut-p în planul pentru anul următor și am fi așteptat să ni se aloce fondurile necesare. Uneori le primeam, alteori nu. Același lucru rămîne valabil pentru dotările sociale. La începutul lui 1979 — primul an de aplicare integrală a noului mecanism economic — colectivul de conducere a analizat cu un spirit sporit de răspundere nevoile noastre. Eram interesați, pe de o parte, în dezvoltările de perspectivă (materii prime, dotări, proiecte pe termen lung), pe de altă parte, în construirea grabnică a unei creșe, a unei grădinițe, a căminului de nefamiliști. Noi am pornit însă de la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, reafirmată recent și la încheierea lucrărilor celui de al II-lea Congres al consiliilor populare, în sensul că participarea la beneficii și în general la avantajele oferite de noul mecanism economic „presupune participarea la muncă, la buna gospodărie, la creșterea eficienței economice”. Doar aceasta este baza pe care putem clădi. Pentru realizarea obiectivelor noastre mai sus citate am calculat că ne-ar fi trebuit în total cam 50 000 000 lei. Cum am procedat? Am fundamentat indicatorii mai mobilizatori prin activizarea mijloacelor fixe din dotare, prin acțiuni legate de reducerea consumurilor specifice de materii prime și de materiale, prin creșterea eficienței întreprinderii.

— **Ce a rezultat în contextul noului mecanism economic?**

— Volumul acumulărilor a sporit în 1979 cu 15 la sută. Sporul suplimentar de 21 000 000 lei obținut doar în acel an s-a concretizat în creșterea volumului de investiții pentru 1980, în crearea de condiții pentru dezvoltarea capacităților viitoare: încă cinci fabrici, unele din ele aflîndu-se de pe acum în construcție. Totodată își vor găsi rezolvarea integrală și problemele sociale de care vorbeam înainte, la care aș adăuga trimiteră la odihnă în 1980 prin bilete de sindicat (al căror cost este parțial suportat de întreprindere), a 1 200 muncitori, cifră pe care nu o atingeam nici pe de parte în anii precedenți. Veți înțelege deci mai bine de ce spurteam că ne simțim cu adevărat stăpîni pe destinele noastre.

— **Am auzit că în ultima vreme s-a introdus în combinat o inovație: ora de gândire. Firește, nu în sensul că la dumneavoastră oamenii ar gândi doar o oră, iar restul ar lucra mecanic, ci în sensul că s-a găsit o cale originală (după cite știu, ea nu a fost preluată din nici un manual de știință a conducerii) prin care impactul noului solicită mai mult gândirea, atrăgînd atenția asupra unor hibe ascunse și facilitînd soluționări care — dar doar după ce au fost găsite! — păreau la mîntea oricui.**

— Periodic, de pildă o dată pe lună sau la două luni, fiecare inginer, tehnician, funcționar devine responsabil timp de o oră pentru un anumit loc de muncă. De refînt, că respectivul nu trebuie să fi avut nici o contingență prealabilă cu acel loc de muncă, pe care este chemat să-l observe cu deosebită atenție, cu ochiul nealterat de rutină, de obișnuință. Apoi trebuie să facă la conducere o prezentare critică a celor sesizate și, în funcție de cele constatate și dacă este cazul, să propună două-trei soluții de îmbunătățire.

— **Metoda a început să dea roade în producție sau se află încă în curs de experimentare?**

— Am depășit de mult faza experimentală. Pe această cale s-au rezolvat unele probleme privind transporturile interne, activizarea utilajelor, folosirea materialului mărunț de lemn și organizarea locului de muncă. Cineva a observat, bunăoară, că dacă o anumită mașină ar fi deplasată cu un metru nu ar mai fi nevoie de un cărucior pentru deservirea ei. Pare simplu, dar nimeni nu se gîndise pînă atunci la aceasta. Alt exemplu: șefa serviciului de desfacere a observat timp de o oră o mașină de furniruit. Tovarășu nu avea o pregătire tehnică specială care să-i permită să facă propuneri cu acest caracter, dar a observat că muncitorul respectiv stătea tot timpul într-o rină. „De ce stai într-o parte?” l-a întrebat. „Sufle un aer rece de la o conductă spartă și mă trage — a răspuns — și țin capul plecat ca să mă feresc”. Pînă atunci, poate din inerție sau din alt motiv, omul nu se plînsese de această situație și nici maestrul nu luase măsurile convenite de remediere. Bineînțeles, defecțiunea a fost imediat eliminată și muncitorul stă astăzi într-o poziție normală. Iarăși, totul poate părea minor, dar, în fond, este implicată aci ergonomia muncii, avînd un rol foarte important. Prin „ora de gândire” noi nu ne așteptăm la soluții senzaționale, demne de un Edison; urmărim doar ca prin mobilizarea forțelor colectivului să împingem munca înainte și să creăm condiții mai bune de activitate. În plus, muncitorul simte astfel o legătură sporită cu conducerea, îl simte prezența alături de el.

— **Cum ați reușit să diminueați practic la zero fluctuația mîinii de lucru, deși nu cu mult timp în urmă dădea de furcă: un număr foarte mare de muncitori veneau și plecau fără a putea fi stabiliți?**

— Ne-a ajutat și sociologia! Un cercetător a efectuat un studiu — pe bază de chestionare nesemnate — asupra fluctuației latente, a prevăzut, cu alte cuvinte, o posibilă fluctuație în viitorul apropiat — cam ațiți și ațiți muncitori vor părăsi întreprinderea, dacă nu se vor lua din timp măsuri. Studiul a mers însă dincolo de simple constatări, reușind să scoată la lumină cauzele a-dinci.

— **Care au fost ele?**

— Mai mulți muncitori s-au plîns de cîștigul prea mic. S-a constatat însă că în realitate nu obiectul împotriva nivelului de retribuție, ci asupra faptului că nu cîștigau suficient, deoarece nu puteau lucra la randamentul necesar din cauza unor deficiențe de aprovizionare cu materiale. Am luat firește măsurile convenite și atit producția cit și cîștigul au săltat corespunzător. Cîțiva s-au plîns de comportarea incorectă a unui maestru. Și în acest caz am acționat în consecință. Alții au declarat că doresc să plece din întreprindere fiindcă nu există cantină. Drept care am înființat o microcantină cu două meniuri; se servește și o masă caldă la ora zece; totodată, am deschis și un chioșc alimentar. Un număr de muncitori au invocat lipsa de pasiune pentru meserie, dar și în cazul lor chestionarele (ele erau foarte amănunțite) au relevat că nu era vorba atit de lipsă de pasiune, ci de anumite insatisfacții materiale.

— **După cite știu, combinatul posedă un laborator de psihologie a muncii. Ce contribuție a adus el în procesul de producție?**

— Psihologul nostru, în afara testelor obișnuite pentru stabilirea îndemînării în meserie etc., a făcut și așa-numite teste de atmosferă, pentru a ne ajuta să cunoaștem mai bine starea de spirit, doleanțele îndreptățite, ale muncitorilor. Sint și unii timizi care, din această pricină, ezită sau trăgă-nează să ridice anumite probleme. Spre mirarea noastră am descoperit că unii timizi, sau poate temători de maestru, de șeful de echipă sau din alte pricini, nu și-au depus nici măcar cererea de avansare în categorie. Aceleași teste au dezvăluit că maștrii bine cotați nu erau, în fond, apreciați de colectiv. Unele cadre de conducere — s-a dovedit — erau considerate de colectiv că lucrează mai mult cu vorba decit cu fapta, în timp ce alții se acopereau reciproc, deși știau foarte bine că munca nu mergea cum trebuie. Își spuneau: „De ce să-l critic pe cutare, din moment ce am nevoie de el ca să-mi acopere și el propriile mele lipsuri?” Desigur, acestea au fost cazuri de excepție, însă este bine că le-am putut cunoaște și pe această cale, pentru a se lua măsuri de îndreptare. Testele sociologice și psihologice bine organizate și bine interpretate dau posibilitatea oamenilor să-și expună părerile în mod sincer. Este și aceasta o modalitate de participare la conducere.

— **Și experiența dumneavoastră îndevădează, așadar, că una din cheile succesului rezidă, așa cum cere secretarul general al partidului, în munca vie cu oamenii și nu în rezolvări birocratice, în rezoluții neacoperite de fapt.**

— Omul muncii trebuie să simtă că este cineva, nu un anonim, că părerea lui este ascultată. Faptul că în comitetul oamenilor muncii noi aplicăm regula ceasornicului (toți participanții sint invitați pe rînd să ridice problemele și să ia parte la discuții) și că masa la care ne reunim este circulară, astfel încit nimeni nu poate spune că stă în capul ei, nu ține de formă, ci de fond. Într-o atmosferă tovarășească, în care dreptul la replică apare de la sine înțeles și în care toți participanții au ceva de spus, se realizează autoconducerea muncitorească, iar problemele se rezolvă mai lesne și mai temeinic. Cel mai mare dușman al nostru este teama de a îndrăzni, rutina.

— **Este probabil și motivul pentru care ați pus să se afișeze în sala de ședințe, la loc vizibil, „CUM SE UCID IDEILE”, tocmai pentru a preveni colectivul — fie și cu un suris — cum nu trebuie procedat. Un pseudodecalog al inerției, împotriva căreia trebuie luptat:**

- Am mai încercat noi asta
- Este o schimbare prea radicală
- N-avem timpul necesar
- Sintem prea mici pentru așa ceva
- De ce să schimbăm, din moment ce merge și așa?
- Conducerea nu va aproba niciodată o asemenea propunere
- O să ne facem de ris
- S-o punem la dosar deocamdată
- A mai încercat cineva înainte?
- În întreprinderea noastră nu va merge

A acționa împotriva spiritului, dacă nu a literel acestui pseudodecalog, înseamnă a acționa în lumina principiilor de bază ale noului mecanism economic, ale autoconducerii muncitorești, înseamnă deschiderea față de nou, față de viitor.

L. NIȚESCU

Bătălia pentru piersici mai multe și mai bune

La 1 martie 1981, Stațiunea de cercetare și producție pomicolă de la Valul lui Traian, județul Constanța, va împlini 4 ani. Numindu-se așa, ea cercetează și produce în același timp, dar face chiar mai mult decât atât. Se străduiește și, judecând după rezultate, reușește să pună bazele unei tradiții în zonă, din acest punct de vedere Dobrogea fiind, oricât ar părea de ciudat, săracă.

În atingerea acestui scop, uneltele pomicultorilor din Valul lui Traian sînt, pe lângă cele obișnuite, munca, pasiunea și migala, probate pe lungimea a 365 de zile și pe suprafața a 700 de hectare, ultimele însumînd 4 ferme și un sector dendrofloricol. După spusele directorului Cristache Popa, predomină aici simburăsele și fluxul continuu. Adică, pe de o parte, piersicul și caisul, culturi în care, pe lângă producția propriu-zisă urcată la 16-18 tone la hectar, stațiunea mai are și obligații de îndrumare, fiind for metodologic. Ea preia noul, îl verifică în colecții, îl testează în ceea ce se cheamă parcele pure, după care, difuzîndu-l, îl introduce în marea producție din județele Constanța și Tulcea. Adică, pe de altă parte, munci care durează cît anul, tăieri, tratamente, fertilizări, arături, irigații și așa mai departe, executate cu mașini moderne și, cînd e cazul, cu mina, alegerea lăstarilor, de pildă, se face manual, supuse toate unor tehnologii de vîrf, competitive.

Chiar dacă cei mai reprezentativi specialiști ai stațiunii sînt bărbați, vom reveni asupra lor, majoritatea o dețin femeile, cercetarea fiind, 3 sferturi, incredințată lor. Elenei Topor (ameliorare), Marioarei Trandafirescu (protecție), Alexandrinei Indrieș (material săditor), Ioanei Velicu (dendrologie), Elenei Bitlan (floricultură), Mariei Păvălan (biologie) și Lianei Dumitru (floricultură), femei de toată isprava, Topor și Bitlan chiar doctoranzi, în ciuda vîrstei. Colectivul acesta e, din cite ne-am lămurit, laborios și unit,

pus în slujba unei cercetări devotate, la capătul căreia piersicile trebuie să cîștige, cantitativ și, mai ales, calitativ. Se poartă aici o asiduă bătălie pentru o nouă calitate, iar rezultatele se văd cu ochiul liber. Stațiunea a realizat, în premieră, soiul de piersic numit nectarin, remarcabil ca aspect și gust, fructe care, la o privire fugărită, seamănă cu prunele, dar care sînt chiar piersici, ba încă niște piersici foarte căutate de consumatori! Un alt succes înregistrat la Valul lui Traian, mărul de iarnă, cu privire la care scepticii băgau mina-n foc că nu va putea fi adaptat la clima și solul Dobrogei, el găsindu-se la el acasă numai în zonele premontane. Recoltîndu-l în prezent, sub supravegherea tehnicianului Nicolae Cocea, „14 ani în pomicultură și în producții record”, cum îi place să se recomande, specialiștii de la Valul lui Traian au demonstrat că se poate, mărul de iarnă dobrogean rivalizînd, din toate punctele de vedere, cu cel de Voineasa sau Văleni!

Directorul unității e, cum spuneam, Cristache Popa. Horticulor la bază, el a lucrat o vreme la Vidra, un sfert de ceas de Capitală. Soția și o mai veche patină, lupta pentru combaterea eroziunii, l-au împins spre Dobrogea, unde a găsit, mai întîi la Pantelimon și Murfatlar, acum la Valul lui Traian, un teren propice afirmării, la propriu și la figurat. Ca să stăm de vorbă cu dînsul a fost nevoie să-l coborîm din carlinga unui tractor, inginerul Popa înțelegînd să fie, prin muncă, exemplu pentru ceilalți, considerînd că un director, pentru a fi cu adevărat director, trebuie să știe să schimbe, la nevoie, costumul la două rînduri cu salopeta. Dacă pe Cristache Popa l-am găsit pe tractor, pe Vasile Constantinescu l-am găsit lucrînd la 3 uscătoare solare, inginerul mecanic al stațiunii fiind, după vorba cuiva, meșter la toate. Chiar dacă lucrurile n-or fi sînd chiar așa, e de datoria noastră să scriem că, datorită minții și miinilor ingi-

nerului Constantinescu, pomii de la Valul lui Traian, aproape un milion la număr, sînt stropiți cu un pulverizator deosebit, realizare proprie, ucaltă e implică o economie de soluție mergînd pînă la 20 la sută.

Dacă stațiunea a ajuns să fie cunoscută peste mări și țări, ea întreține strînse colaborări cu Universitatea din New Jersey, asta se explică, în mare măsură, și prin munca secretarului ei științific, doctorul-inginer Preda Ionescu. Cercetător de elită, cu nume înscris pe copertile unor cărți de referință, „Pomologia” sau „Tehnica irigațiilor culturilor hortiviticole”, Preda Ionescu e, fără îndoială, un prieten devotat al piersicului, despre care e gata să-ți vorbească ore în șir, ca despre o iubire iremediabilă. De la el am aflat, de exemplu, că se cunosc pe lume 3 mii de specii, povestea acestui fruct fiind foarte complicată, fascinantă pe alocuri, în sensul că „pleacă de la o cultură prelențoasă, în care greșeala și tafrina abia așteaptă”, tafrina deformans, ca să facem o scurtă incursiune în botanică, încreșîndu-i frunzele, un fel de cancer al piersicului. La Valul lui Traian, din cele 3 mii de specii, pot fi întîlnite 600, iar în producție, mult mai puține, alegerea intervenind după studii și observații atente, migăloase.

Ca o ultimă noutate, înainte de a pune punct final acestei relatări, să adăugăm că, în prezent, sînt cercetate aici 150 de soiuri de migdal, din care cîteva s-au și înaintat, spre testare, la Niculițel și Fetel, cele dintîi rezultate fiind încurajatoare.

Deși tînără, Stațiunea de cercetare și producție pomicolă de la Valul lui Traian e pe cale să întemeieze o tradiție, despre care depun mărturie, de anul acesta, piersici și caise mai multe și mai gustoase. Drumul e reamintim, abia la început, dar semnele lui sînt limpezi și, tocmai de aceea, demne de laudă.

OIDIU IOANIȚOIA

La Botoșani, al II-lea Simpozion național de acupunctură

Un succes evident dar și o absență regretabilă

La Botoșani, într-o exemplară organizare a Direcției sanitare județene, s-au desfășurat, timp de două zile, în 3 și 4 octombrie, lucrările celui de-al II-lea Simpozion național de acupunctură.

Între participanți, nume de marcă ale școlii românești de acupunctură, cum ar fi, de exemplu, profesorul doctor docent N. N. Gheorghiu din București, unul din veteranii acupuncturii din țara noastră, sau doctorul C. Ionescu-Tirgoviște, șef de lucrări la Clinica de nutriție și boli metabolice, ori medicii Teodor Caba, din Călan, și Vasile Bigu, din Galați, oameni care prin lucrările publicate — cum este cazul medicului Teodor Caba — precum și prin strădanile și pasiunea ardentă manifestate față de destinele acupuncturii românești — cum e cazul doctorului C. Ionescu-Tirgoviște și al medicului Vasile Bigu — au impus, atît în țară, cît și peste hotare, școala noastră de acupunctură. De asemenea, printr-o participare, cu o comunicare ce a stîrnit un larg ecou, profesorul doctor docent I. Hăuică din Iași, care, fără să fie un practician al metodei, a făcut o amplă trecere în revistă a modului în care acupunctura combate durerea, adică, mai concret, a prezentat și comentat bazele fiziologice ale analgeziei prin acupunctură.

Și pentru că, iată, am și ajuns la acest capitol al comunicărilor, să menționăm că ele au fost în număr de 60, ceea ce, să recunoaștem, reprezintă un adevărat record, mai ales că majoritatea au avut parte și de o amănunțită dezbateră din partea participanților. Din păcate spațiul tipografic nu ne permite, deocamdată, decît o selectivă și succintă menționare a citorva din aceste comunicări, fără a se considera că stabilim astfel o oarecare ierarhie valorică.

Ne-au reținut atenția deci cele cîteva comunicări ce au confirmat rezultatele excepționale obținute în tratamentul astmului bronșic în criză prin acupunctură. Printre referenți, medicul Teodor Caba, dar și medicul primar Vasile Iacob din Sibiu, care ne-a declarat: „Nu știu dacă medicina pe care o practic, medicina generală, mi-a oferit satisfacții atît de mari precum cele datorate activității de acupunctur. Sub privirile uluite ale citorva zeci de familii din Sibiu am reușit ca în doar 20-30 de minute de la plantarea acelor, să-i redau astmaticului o respirație liniștită și un calm teribil, în vădit contrast cu cea cumplită zbatere a sa după o gură de aer. Dacă un denigrator al acupuncturii ar participa la o astfel de intervenție, sînt sigur că și-ar schimba total atitudinea. Acupunctura este o șansă pentru sănătatea noastră, a tuturor.”

În aceeași ordine de idei ne-am impresionat și lucrările susținute de medicul primar Aurel Popescu din Timișoara sau de medicul Codru Căliman din comuna Flămânzi, județul Botoșani, lucrări ce au demonstrat eficiența acupuncturii în combaterea unei nenante și complexe maladii cum este cea a enurezisului la copii. Dealtfel, la Florența, în cadrul lucrărilor celui de-al VI-lea Congres internațional de acupunctură, cercul de la București s-a prezentat cu o comunicare similiară, fapt ce vine să illustreze reușitele acupuncturii românești în acest domeniu.

O altă comunicare, demnă de toată atenția specialiștilor, a fost cea susținută de medicul Rodica Vișinescu din Constanța și intitulată: Rezultatele tratamentului prin acupunctură în hiperlipoproteinemii. „Mai exact spus, ne-a declarat medicul Rodica Vișinescu, este vor-

ba de modificări ale lipidelor plasmatică prin acupunctură, sau, mai simplu, de scăderea colesterolului. De precizat că la această lucrare am colaborat, cu aceeași merite ca și mine, doctorul C. Ionescu-Tirgoviște și medicul nutriționist A. Danciu din Brașov. Ce am demonstrat cu această lucrare? Că tratamentul acupuncturic duce la o scădere de aproximativ 20 la sută a lipidelor plasmatică.”

Și lista comunicărilor, inclusiv a rezultatelor obținute prin acupunctură în combaterea altor maladii, ar putea continua. Dar, constrînși de spațiul tipografic, ne oprim deocamdată aici, ceea ce vrea să însemne că vom reveni cu noi și noi amănunte, atît în ceea ce privește aria terapeutică pe care o acoperă această metodă, cît și în legătură cu statutul propriu-zis al medicilor ce practică acupunctura, statut care, așa cum s-au exprimat numeroși participanți la simpozion, este încă neclar din mai multe puncte de vedere. Considerăm, cu alte cuvinte, că mai sînt încă multe de făcut pentru ca șansa de sănătate numită acupunctură să-și întreprindă pe deplin în drepturile ce i se cuvin, pe măsura rezultatelor obținute, precum și în atenția reală a Ministerului Sănătății, minister care, de exemplu, putea trimite la fața locului un reprezentant ce și-ar fi notat unele din neajunsurile semnalate de cei ce se-nucumeta să practice această metodă indicată ca directivă de însăși Organizația Mondială a Sănătății. Regretînd deci că n-am avut plăcere și onoarea de a înființa la acest al doilea Simpozion de acupunctură și un reprezentant al Ministerului Sănătății, promitem să revenim cu noi amănunte într-unul din viitoarele numere ale revistei noastre.

VICTOR NIȚĂ

Mașina cu metanol stă cu frina de mină trasă!? De ce?

În numărul 10 din anul acesta scriam în revista noastră despre invenția inginerului Ștefan Nicolaescu din Oradea, care a realizat un motor ce folosește un combustibil format din benzină și amestec de metanol și apă. Amestecul utilizat reduce poluarea, îmbunătățește randamentul mecanic și realizează importanțe economice de benzină. Autoturismele vor consuma doar 20 la sută din benzină pe care o consumă astăzi. În urmă cu trei ani, primele rezultate au fost testate la Institutul de cercetări pentru autoturisme din Pitești pe autoturismul 1-BH-5128, proprietatea inventatorului. Într-un buletin de încercări, din septembrie 1979, elaborat sub supravegherea Centralei de autoturisme Pitești se arată că consumul pe suta de kilometri, la viteza de 80 de kilometri la oră, se situează între 1,7 și 2,8 l benzină și între 4,2 și 5,7 l metanol. Rezultatele au fost obținute pe mașina 042 499 AG, pusă la dispoziție de Centrala de autoturisme. Să mai arătăm că cheltuielile la o sută de kilometri parcurși (numai carburantul) sînt de 18-20 de lei. Invenția inginerului Ștefan Nicolaescu a fost depusă la O.S.I.M. în 10 iunie 1977. De la ultima noastră discuție cu inventatorul s-au mai întimplat multe.

Dacia-1300, proprietatea inginerului Nicolaescu, a parcurs pînă astăzi 180 000 de kilometri, din care 140 000 cu combustie mixtă, fără reparații. Autoturismul primit de la Pitești pentru testare a parcurs 36 000 de kilometri, bineînțeles fără reparații.

Anul acesta, în iunie, a avut loc la Oradea un concurs auto. Locul I a fost ocupat de mașina cu combustie mixtă, condusă de Francisc Gherdan. Publicul, care fusese informat că participă la întrecere și o mașină care folosește metanolul, i-a făcut acesteia o galerie entuziastă de la început pînă la sfîrșit. Este încă o dovadă că publicul ține cu tehnica nouă, este receptiv la tot ce este nou. Din păcate însă nu publicul e factorul de decizie în astfel de situații.

Între timp, s-au făcut o listă cu priorități și nepăsita minută, care preciza următoarele termene: 15 mai — echiparea a 10 mașini care să funcționeze cu amestec benzină-metanol. Nu s-a făcut;

30 mai — întocmirea tehnologiei de echipare cu instalația de amestec și întocmirea calculației de prețuri. Nu s-a făcut.

Dar să n-o lungim prea mult! Nu s-au trimis la specializare trei muncitori și un maistru pentru noul echipament, nu s-au echipat 10 autoturisme cu carburatoare comandate la Uzina 2 Brașov, obligații, de asemenea, prevăzute în minută. Pompa PECO pentru metanol pentru 15 tone pe lună a fost realizată, dar n-are ce și cui să livreze. Omologarea prototipului, programarea fabricației și punerea în fabricație prevăzute a se realiza în iunie, iulie și august au fost aminate și fără prea multe explicații.

Rezumînd, nu s-a făcut nimic. Și asta în condițiile în care mașinile testate de inginerul Nicolaescu au parcurs, cu rezultate foarte bune, zeci de mii de kilometri, au fost supuse unor comisii de specialiști care au constatat valabilitatea sistemului prin comparație cu altele, avantajele lui.

La O.S.I.M., de mai bine de trei ani, dosarul invenției, ajuns la sute de pagini, continuă să fie în examinare?!?! Și toate astea în condițiile în care inginerul Ștefan Nicolaescu a fost sprijinit de comitetele județene de partid din Bihor și Argeș, de Consiliul central de control muncitoresc al activității economice și sociale, de Centrala industrială de autoturisme Pitești, de directorul general al acesteia, inginer Simion Săpunaru. Ca urmare a acestui sprijin, inventatorul a urmat o detașare de 6 luni la Pitești, unde i s-au pus la dispoziție, imediat, bancuri pentru încercări, precum și o mașină Dacia-1300 pentru testări.

Un calcul estimativ arată că economiile realizate prin aplicarea acestei invenții ar fi, anual, de ordinul miliardelor.

Prin introducerea unei spirale de încălzire a metanolului și prin sisteme de izolare a motorului, a redus consumul de carburant cu 0,8-0,9 litri carburant la suta de kilometri în același timp cu îmbunătățirea proporției: 1 litru benzină — 7 litri metanol. A ajuns să consume 100 de grame carburant pentru un cal-putere, în timp ce, la ora asta, clasic, se consumă 120-140 de grame. Continuă să aducă îmbunătățiri acestei mașini pe care o vrea în fabricație, convins fiind că este un vehicul al viitorului. Este convins că printr-o colaborare cu adevărat tehnică între ceea ce a gîndit el și ce au gîndit alți cercetători care se ocupă de problema, rezultatul poate fi unul singur: o mașină românească cu combustie mixtă care va rezolva poluarea și criza de carburant pe bază de hidrocarburi. Pentru toate astea inginerul Ștefan Nicolaescu nu cere nimic. În schimb, dă totul: timp, pasiune, idei și o permanentă dorință de colaborare. Chiar nu vrea nimeni să i le primească?!

OPREA GEORGESCU

Arheologia, un domeniu al marilor pasionați

L-am aflat într-un apartament modern din centrul Devei, dar ceva mai ferit de artera-inimă a orașului, ocrotit de tumultul ei. Alături de soția sa, profesoară de latină, acum pensionară, și a unei nepoțele cu ochii de azur care, la 9 ani, e sigură pe sentimentele ei și declară că, cel mai mult pe lume, îl iubeste pe bunicul. Bunicul — pe care îl deranjăm de la masa plină cu manuscrise — lucrează ceasuri întregi, cu luciditate și neodihnă.

— Și pentru că ne-ați îngăduit să vă tulburăm această oră de muncă, vă rugăm să ne satisfaceți curiozitatea, la ce lucrați?

— Sub îngrijirea tracologului I. Rusu — singurul nostru specialist în limba tracă — se pregătește la Cluj-Napoca un volum asupra tuturor inscripțiilor romane găsite pe teritoriul ținutului Hunedoara. Oamenii n-au uitat că pe multe le-am descoperit, le-am colecționat și le-am adunat eu, vreme de aproape 30 de ani. Minunată inițiativă, deoarece multe din aceste inscripții, neconservate cum trebuie, s-au distrus ori sînt în fază avansată de uzură, de degradare. Aici, la Deva, a existat poate cel mai important lapidarium din țară, dar de 8 ani pietrele stau afară, și multe care au fost din gresie ori din piatră de calcar s-au distrus. Le-am adunat cu grijă, cu multă oboseală, chiar cu procese — le-am luat de la niște conți, care m-au dat în judecată. A apărut un prim volum, cu inscripțiile descoperite în Banat, acum cele din ținutul Hunedoarei.

— Am citit în „Enciclopedia istoriografiei românești” că, inițial, ați lucrat la Institutul de studii clasice al Universității clujene. De ce ați preferat totuși Deva, unde v-ați stabilit și ați rămas toată viața?

— Da, e o întrebare. Puteam să rămîn la Cluj, puteam să mă ocup de științele încă din studenție și tot din studenție am lucrat la săpături arheologice, luat de cel ce mi-a fost dascăl, Dimitrie Mihail I. Teodorescu, primul care a inițiat cercetări în cetățile dacice din munții Orăștiei. Unul dintre creatorii școlii de arheologie de la Cluj. Dar să revin la întrebare. În 1931, la recomandarea consiliului facultății și aprobat de Academie, am fost trimis la Școala română din Italia în înținată de prof. Vasile Pârvan, unde m-am specializat în arheologie. Erau pe vremea aceea două școli române în străinătate, una în Franța, înființată de marele Iorga, și cealaltă în Italia, înființată de Pârvan, firește, finanțate de români. Și fiecare dintre cele patru universități din țară — București, Cluj, Iași, Timișoara — trimitea câte un absolvent în fiecare an pentru specializare, vreme de doi ani. România era singura dintre țările europene mici care aveau asemenea școli în cele două mari centre de cultură. Fusesem trimis să mă specializez în antichități romane. Când m-am reintors, mi-am dat seama că nu am perspective prea mari în universitate. Nu erau nici măcar conferințe, nici la Iași, nici la București. Și, în plus, eram molipsit de acea boală numită arheologie. De ce am preferat Deva? Aici era un muzeu de istorie-arheologie și etnografie încadrat ca atare din 1922, dar ale cărui baze le pusese, la 1882, Simion Bărnuțiu, fondatorul unei Societăți de istorie în Deva. Apoi, ținutul Hunedoarei era cea mai bogată zonă arheologică și mai plină de antichități din Transilvania, era centrul stăpînirii dacice preromane și centrul stăpînirii romane în Dacia. Existau, de asemenea, câteva sute de așezări de comună primitivă... Destul teren de lucru, numai voință să fi avut și dorința să cercetezi!

— Tovarășe Octavian Floca, de cînd datează, practic, cercetarea arheologică la cetățile dacice din munții Orăștiei? Cît de bine sînt ele cunoscute azi, în 1980?

— Vă spuneam că primele cercetări le-a inițiat curînd după marea Unire, din 1918, profesorul Dimitrie Mihail I. Teodorescu, venit de la București la catedra de arheologie din Cluj. A adus contribuții esențiale în localizarea și începerea investigațiilor arheologice sistematice în zona capitalei statului dac (Costești — Grădiștea Muncelului), relevînd semnificația și importanța descoperirilor. A cercetat și a publicat în 1929 și 1930. Săpăturile, pe urmă, din lipsă de fonduri și din cauza evenimentelor vitrege pe care le știm, au fost întrerupte. S-au reluat în 1949, la inițiativa Academiei R.P.R., de către prof. Constantin Daicoviciu și de către mine. Am fost toată viața colaboratori apropiați și prieteni apropiați. Dînsul era responsabil cercetării, iar eu, responsabil adjunct. După un an s-au și încheiat lucrările de la cetatea dacică Piatra Roșie, cu rezultate deosebit de fructuoase, comunicate într-o lucrare de prof. Daicoviciu.

În 1950 a început, propriu-zis, marșul campaniei de la Grădiștea de Munte. S-au dezvelit o parte din zidurile cetății, câteva dintre sanctuare și o serie de așezări cu caracter civil, gospodăresc. În 1952 și 1953 am continuat lucrările; s-au descoperit încă un sanctuar și discul solar, cercul cu semnificație calen-

daristică — dealtfel se vedea la suprafață. S-a găsit un bogat inventar — ceramică și un impresionant număr de unelte de fier. Și tot atunci s-au descoperit primele elemente care mărturisesc cunoașterea scrisului de către daci. Chiar dacă n-a avut o răspîndire de masă, a existat cu siguranță. Pe unele blocuri de piatră s-au găsit incizate litere sau grupe de litere cu un alfabet grecizant (adaptat la nevoile limbii dace), inscripții interpretate fie ca semne de meșteri, fie ca scriere propriuzisă. Alături de aceste litere s-a găsit și faimoasa inscripție „Decebalus per Scorilo”.

Se interpretează că, într-o epocă mai veche, cînd dacii aveau legături cu grecii, de care au fost influențați în foarte multe domenii, au împrumutat și alfabetul lor, iar mai tîrziu, intrați în legătură cu cultura romană, — așa cum au părăsit moneda de influență greacă, — au împrumutat alfabetul latin.

Așa încît, personal, cred că dacii, societatea dacă, sînt primul popor de pe

Doctor docent Octavian Floca — istoric, arheolog, numismat, muzeograf, prestigios dacolog — s-a născut la 23 martie 1904 în satul Zlagna, jud. Sibiu.

Urmează liceul din Dumbrăveni, iar Facultatea de litere și filozofie în Cluj. Se specializează în arheologie la Școala română din Roma, în anii 1931—1932. Își ia doctoratul în 1940 cu teza „Sistemele de înmormîntare în Dacia superioară romană”.

Din 1934 și pînă la pensionare, în 1962, este directorul Muzeului regional Hunedoara din Deva. Publică peste 100 lucrări științifice, aducînd date noi, inedite, referitoare la sistemul de apărare al dacilor dinaintea de cucerirea romană, contribuții la cunoașterea tezaurilor de argint dacice, a monedelor dacice de tip Hunedoara, a tradițiilor celtice...

Distins, în 1938, cu premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române, în 1951 cu Premiul de Stat al R.P.R., membru al Consiliului internațional al muzeelor de pe lângă UNESCO, membru al Societății de științe istorice din România.

meleagurile noastre care bate monedă și este tot primul care folosește scrisul.

— Iertați-mă, dar mi se pare că n-am răspuns și la partea a doua a întrebării, cît de bine este cunoscută azi Sarmizegetusa dacică? Nu avem încă publicate ori nu cunoaștem noi acele lucrări fundamentale, monografice despre capitala marelui și vestitului stat dac centralizat al lui Burebista și Decebal, despre poporul față de care romanii aveau o veritabilă fascinație, „fascinația hiperboreană”, cum o numesc sursele istorice romane ale vremii.

— Concomitent cu cercetările de la Sarmizegetusa — și în urma unei întreruperi temporare din 1954 — s-au făcut săpături și sondaje de control și la alte puncte arheologice din munții Orăștiei, cum au fost: Virful lui Vulpe, Pustiosu, Blițaru și multe alte locuri. Împrejurarea a adus după sine cunoașterea generală, de ansamblu, a marelui complex de cetăți-fortificații defensive din munții Orăștiei, ceea ce a constituit o surpriză extraordinară, întrucît nimeni nu se aștepta, față de cele cunoscute pînă atunci, să aibă o extindere atît de mare. Personal, socotesc însă că în munții Orăștiei nu s-a procedat cel mai bine cu investigațiile arheologice. Fiind vorba de săpături sistematice nu a fost potrivit ca după Sarmizegetusa, și înainte de a fi cercetată exhaustiv, să se deschidă alte obiective. Sîntem în 1980, sînt 30 de ani de la deschiderea șantierului, și Grădiștea nu e săpată și cunoscută în întregime! Una dintre erorile mari care s-au făcut — așa spune chiar pe plan național — a fost neglijența nu a restaurării, care este un lucru mai greu, ci a conservării și consolidării lucrărilor descoperite. Mă refer în special, dacă nu exclusiv, la cele dacice și romane, supuse degradării. Logic ar fi fost ca, la aceste descoperiri și obiective de mare însemnătate națională, arheologii să fi fost dublați, asistați și de un arhitect restaurator care, prin specialitatea sa, să-și dea seama ce trebuie să facă pentru conservarea monumentelor găsite. Această lipsă a restaurării, a activității de conservare imediată, o resimțim astăzi cînd, după 25—30 de ani de la dezvelirea monumentelor dacice, unele nu numai la noi în țară, unele în Europa, unele pe glob — comparabile prin interes istoric și proporții cu vestigiile incașilor, egiptenilor, asiro-babiloniene, etrusce etc. — constatăm că s-au degradat îngrijorător, iar multe chiar s-au distrus iremediabil. Mă refer și la Cetatea de la Piatra Roșie și la Bănița. La aceasta din urmă a rămas prea puțin din ceea ce s-a descoperit la început. S-au dus zidurile! Au fost adevărate cariere de piatră pentru populația din jur.

— Dar la Grădiștea?

— Chiar la cetatea de scaun a regilor daci, dacă s-ar fi efectuat lucrări de conservare și consolidare, astăzi alta ar fi fost imaginea ei. Dau un singur exemplu de distrugere de către dîntele vremii. Din drumul care duce de la cetatea la sanctuare, Drumul Sacru, lat de 4 metri și ceva, cu bordură pe margini — dezvelit în 1950—1951 — acum, la restaurare, abia s-au mai găsit, au mai rămas cîteva, maltratate și astea, din sutele de leșpezi de piatră, de talie, un adevărat drum regal, pompos. Înlocuirea lor, acum, după 30 de ani, cu altele fabricate ad-hoc, desigur că nu mai poate avea nici aspectul, nici valoarea originalilor.

— Cunoașteți deci, stimate tovarășe Octavian Floca, faptul că Sarmizegetusa se află în proces de restaurare-conservare. Ca unul dintre importanții dacologi din România, ca unul care ați lucrat o viață, alături de profesorul Constantin Daicoviciu, la cercetarea ei și, în

iana Sarmizegetusa.

— Interesant, la Ulpia Traiana Sarmizegetusa — mai favorizată atît în privința cercetării ei exhaustive, cît și a conservării — la dezvelirea căror monumente ați luat parte?

— Am făcut parte din colectivul de săpături condus de prof. C. Daicoviciu și am participat direct la dezvelirea impozantului Amfiteatru, ca și a Palatului Augustalilor. Din inițiativă personală am cercetat Mausoleul Aureliilor, Villa Suburbana, cît și o Villa Rustica, precum și un minunat captor de ars materiale ceramice de construcții.

— Cunoaștem, stimate tovarășe Octavian Floca, și se recunoaște această unanim, că sînteți printre primii numișmați specializați din țara noastră. Cercetările dumneavoastră s-au aplecat tot asupra epocii dace?

— Cu precădere, atît din perioada preromană cît și după cucerire, publicînd lucrări în țară și în străinătate.

— Ne numiți cîteva?

— Cu „Monnaies daciques du type Hunedoara”, publicată în limba franceză în revista „Dacia”, m-am impus. Am arătat circulația monetară la daci, demonstrînd — după figurile de pe monede, după cronologia lor și variatele figuri aflate pe teritoriul țării noastre — că ele au fost monede de trib și că aveau o largă arie de răspîndire. Apoi, am publicat „Descoperirea monetară de la Sălașul de Sus și unele considerații asupra monedelor romane republicane de inițiere” și „Contribuții la cunoașterea tezaurilor de argint dacice”, pentru a enumera doar cîteva.

— Octavian Floca este și autor de ghiduri turistice ale Hunedoarei — al fostei regiuni, al actualului județ. Chiar dacă sînt de popularizare sînt niște mici enciclopedii. Cum ați reușit să cunoașteți atît de bine, aproape total, ținutul acesta unde ați muncit? Și cînd ați avut timp și pentru asemenea lucrări?

— Permiteți să fac o corectare. Primul ghid al județului Hunedoara datează din 1936, dealtfel, primul ghid din România. Iorga, în „Revista istorică” — poftiți, citiți — îl remarcă și în numărul din aprilie-iunie 1938, îi face o recenzie deosebit de favorabilă, care mă măgulește și azi. Pe coperta lui, spre deosebire de celelalte două ghiduri ulterioare, apare un coautor, prieten bun al meu, Victor Șuila. Să vă spun ce e cu el. Și-a ipotecat casa pentru a putea eu tipări acest ghid. Ce vreți un gest de mai mare prietenie?! Sigur că l-am trecut coautor să-i dau garanția că își va recăpăta banii, casa.

— Cum ați cunoscut ținutul?

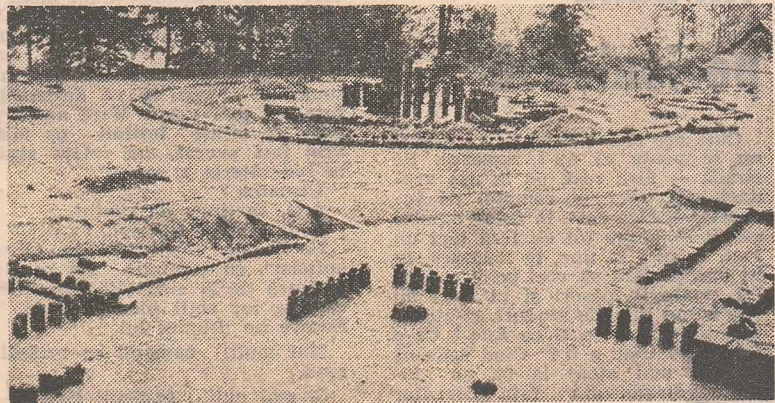
— Bătîndu-l cu piciorul, citînd, informîndu-mă, stînd de vorbă cu oamenii, iubindu-l. Din 1934 și pînă în 1962, cînd am ieșit la pensie, n-am fost niciodată în concediu de odihnă. Vara eram întotdeauna la săpături. Asta era odihna mea.

— Și acum nu vă lipsesc?

— M-am acomodat. Acum am, în fine, timp să redactez ce mai am de spus în legătură cu ceea ce am cercetat. Alta este durerea mea. Ați fost la muzeu? S-a reorganizat. S-a adus la zi, n-am nimic cu asta. Dar mă doare că secția de arheologie, care are un material atît de bogat și de tradiție atît de îndelungată, a fost înghesuită în 2 camere. Plus că, această clădire, așa cum s-a amenajat acum, nu mai este respectată și pusă în valoare. Construcția ei datează de pe la 1600, iar decorația de interior, cu stucaturi și picturi pe tavane, deosebit de valoroasă, de pe la 1700; este o clădire dintre cele mai interesante ca monument de arhitectură laică din această parte a țării. Și nu se mai vede nimic, totul a fost acoperit, iar tavanele au fost perforate pentru a se monta neon. Eu nu știu cum a aprobat așa ceva comisia județeană a patrimoniului național?! Apoi, lapidariumul tot nu și-a găsit un adăpost. Pictorie, de mare însemnătate, cu inscripții unice, stau, cum vă spuneam, de 8 ani tot afară în ploaie, aruncate prin spatele muzeului și se degradează. Intervenții, prin revista dumneavoastră, să fie salvat ceea ce a mai rămas.

— Seriînd, vom interveni, stimate tovarășe Octavian Floca. Vă mulțumim pentru cele spuse cu suflet, cu generozitate, cu competență și onestitate.

CICI IORDACHE ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Acuzat de pagubă în avutul obștesc pe care nu l-a diminuat, ci l-a sporit

Caut forma publicistică beneficiară a secretului de a fi în câteva sute de rinduri tipografice în același timp îndeajuns de explicit în descrierea unor tehnici de lucru mai puțin cunoscute și îndeajuns de convingător în expunerea sentimentelor și impresiilor mereu în schimbare de-a lungul anchetei. Fără această îmbinare, fără o doză potrivită a ponderilor s-ar compromite definitiv înțelegerea cazului Aurel Stănescu. „Nea Aurică”, cum e cunoscut A. S. în Vilcea, a fost șeful centrului de contractări și achiziții de animale. În această calitate a fost condamnat, pentru abuz în serviciu, la un an cu executarea pedepsei la locul de muncă. La întreprindere, noua conducere e rezervată: este într-adevăr foarte util și nu de puține ori a adus însemnate servicii pe care numai un om ca el le putea aduce. N-a adus prejudicii, dar dacă a fost condamnat, ceva trebuie să fi făcut el, oameni mai pricepuți decât noi în interpretarea legilor au apreciat și noi luăm lucrurile ca atare. „Oamenii mai pricepuți în interpretarea legii” spun: N-am vrut să intrăm în amănunte dar e limpede că un om cu serviciu nu poate crește singur 40 de tauri, a avut oameni angajați, un fel de argați, care i-au adus în două luni un beneficiu de peste 30 000 lei. Poate fi cinstit un astfel de om? Cine n-ar vrea, pentru orice fel de muncă, să obțină peste 15 000 lei într-o lună? Nea Aurică însă n-a fost condamnat pentru 30 000 lei câștigați probabil fără muncă. N-a fost condamnat nici pentru că a angajat forță de muncă străină. Nu s-a vrut să se intre chiar în amănunte și Aurel Stănescu a fost condamnat pentru vina de a fi luat spre îngrășare 40 de tauri fără a-i fi plătit înainte, așa cum prevede legea, ceea ce constituie un abuz și o tulburare a funcționării mecanismului financiar al întreprinderii. Aurel Stănescu se apăra: Nu i-am plătit, e drept, dar de ce nu i-am plătit? Taurii luați spre îngrășare nu devin prin plata lor proprietatea individului. Ei rămân în continuare proprietatea statului. Procedul de plată prealabilă este o garanție pe care statul și-o ia pentru a preveni cazurile de pierdere, instrăinare etc. Pentru ca taurii să fie plătiți, banca acordă avansuri. În acest fel, în caz de pierdere sau instrăinare, individul rămâne în litigiu cu banca, banca având instrumente potrivite pentru recuperarea banilor. Nu este vorba deci de o tulburare a mecanismului financiar al întreprinderii, ci de o garanție în plus. Că este așa și nu altfel, chiar în anul când eu am fost condamnat centrala schimbă sistemul și acordă crescătorului nu numai dreptul de a prelua spre îngrășare animale fără a le mai plăti anticipat, dar acordă și o serie întreagă de alte avantaje care nu existau atunci. Rezultă de aici interesul fundamental al statului de a încuraja această formă de creștere a animalelor, mult mai ieftină decât sistemul îngrășătorilor, multe deficite, costisitoare, cu cheltuieli mari de personal, lumină, utilaje etc. Cine să încurajeze acest sistem dacă nu noi, cei ce lucrăm nemijlocit cu animalele? De ce județul, dacă forma aceasta este cea mai rentabilă, n-a dat timp de 15 ani, cât au trecut de la apariția legii, nici măcar un singur animal spre îngrășare unui particular, Nu fiindcă sistemul era insuficient cunoscut? Nu pentru că producătorul nu avea încredere în rentabilitatea pentru el a acestei forme în care statul era interesat? Cum se putea depăși acest handicap dacă cineva nu-și asuma riscul de a demonstra personal eficiența sistemului? Asta am încercat eu. N-am plătit animalele fiindcă m-am dus la bancă și am ce-

rut avansul legal. Banca mi-a promiș acest avans legal, apoi s-a răzgândit. Am insistat. Am fost la bancă cu directorul meu, cu șeful-contabil, cu inginerul-șef, am demonstrat că avansul este legal și, mai mult, încurajat în toate județele țării. Banca mi l-a refuzat. După două luni, în fata refuzului băncii de a-și exercita nu numai dreptul, dar și obligația, am înapoiat animalele cu un plus de greutate.

Nu e clar cazul, spun cei îndrăgiiți să analizeze posibilitatea unei revizuirii a dosarului. Dorința de înaltă viteză rezultă din beneficiul ultim, 30 000 lei în două luni, și mai rezultă din numărul mare de animale luate spre îngrășare cind el, având serviciu, nu le-ar fi putut îngriji personal, cum prevede legea, ci, folosindu-se de funcția și prerogativele ei, angajând muncă străină. Cum să dai soluție de achitare într-un asemenea caz? Cum să aperi public un individ care, chiar dacă în speță nu se face dovadă vinovăției lui, e acuzat cu temeie logic de moravuri opuse principiilor generale și chiar dacă el a fost condamnat conform obiceiului: Dacă noi nu știm, de ce el știe precis!

Iată pentru ce timp de mai multe zile am abandonat probele dosarului și investigațiile obișnuite în favoarea cunoașterii specificului muncii. Am vizitat baze volante de predare a taurilor, am discutat cu crescătorii de animale, am fost în munți, am simțit răsuflarea animalelor infuriate și aburul incins al pielii, am cunoscut oameni excepționali, am stat mult în preajma lui Aurel Stănescu, i-am cunoscut familia și am discutat cu oamenii din comună. Pătrundeam treptat într-o lume puțin cunoscută și nu-mi mai era teamă decât de forța talentului în măsură să-i redea esența și mirajul pasiunilor ce o răscolește. Esența fără de care cazul Aurel Stănescu n-ar putea fi înțeles, așa cum s-a și întâmplat.

L-am cunoscut pe Ion Moisoaie, unui din presupușii „argați” ai lui Aurel Stănescu, l-am cunoscut într-o seară de o nemărginită frumusețe, pe o margine de deal, în liniștea fumurie a inserării. Se întorcea cu boii de la potcovit. Eu, zice, dacă ar fi să primesc un milion fără să fac nimic, numai să nu mă oap cu animale, n-aș fi de acord cu o astfel de propunere. Să cresc vite a devenit la mine un fel de a doua natură a mea, văd o ghindă și văd porcii, și mai caut și altele ghindindu-mă cum le-ar minca animalele. Nu zeci, sute de porci cresc, și nu pentru că iubesc animalele, dacă le-aș iubi numai pe ele aș crește una, două și gata, eu iubesc cirezile, multimele de animale, îmi place să le văd multe laolaltă și eu fac să fie din ce în ce mai multe, să aflui secretul sporului lor, să le împiedic de a se imbolnăvi, să le aleg pe alea de rasă de celelalte, să știu că dacă n-aș fi eu ele nu s-ar înmulți decât pe jumătate poate, să iau bani pe ele, deși banii la mine acum nu mai contează, am pensie, doi boi, două vaci, păsări, legume, ouă, lână și o singură fată pe care tocmai am măritat-o, ce să fac cu banii, nu pot rămâne de parte de animale, mai ales că unii spun că nu se poate, că n-ar fi condiții de creștere. Știi dv. câte condiții sînt în țara asta? Sînt, și puținile le văd. Aurică Stănescu a venit atunci la mine și așa am discutat că sînt condiții dar că puținile le văd și el care iubeste animalele ca și mine mi-a spus că mă învață să cresc nu numai porci ci și tauri, că și la tauri e tot ca la porci, trebuie să le știi apucăturile, să înveți să-i muncești și după aia merge treaba singură cu o condiție: să fie multe, nu una, două, și eu i-am zis tot atunci că n-am curajul să m-apuc

de o treabă nouă, că am porcii mei și el a zis că cineva trebuie să se apuce odată și odată de treaba asta, dar că pentru treaba asta are nevoie de oameni ca mine — adică pricepuți; și că dacă mi-e frică, el ia dublu și mi-l dă și pe socru-său ca ajutor și așa am ajuns să încerc eu cu 10 și el cu 20 de tauri, eu o zi, socru-său o zi, sau el ziua și eu noaptea, fiind mai convenabil pentru mine noaptea, după ce-am culcat porcii, și chiar așa a fost, nu cum au zis unii că m-ar fi luat argat. Păi, eu mai pot fi argat la cineva cind pot scoate și singur sute de mii de lei? Pe urmă, dacă am văzut că pe el l-au condamnat, am renunțat să cresc vite, am rămas la porci, acum a meste peste o sută, mă tot gîndesc la junci cind văd atita fineață neculeasă, cind știu cit de grasă e iarba în unele locuri și cit de puține animale o pasc, mă gîndesc fiindcă nu pot să nu mă gîndesc, dar de luat spre creștere nu mai am curajul...

Mama lui Aurel Stănescu: „După ce mi-au murit la rind trei fete, mijloacele, cea mai mare de 12 ani, omul meu era distrus de durere, îl luasem sărac, dar frumos, și am zis că dacă noi sîntem săraci, copiii noștri să nu mai fie și am muncit cum nu știu dacă a mai muncit cineva din neamul nostru și am încropit gospodăria asta și am mărit-o apoi, el se întorsese puțin betag din războiul din Moldova în primul război mondial și a fost foarte greu, am cunoscut și foamea și toate necazurile și el a pornit pe jos la București, cu fiul cel mare după el, și apoi iar s-a întors și am luat-o de la început și pot spune că mai bine ca acum n-a fost niciodată. Aurică s-a dus să crească animale, îi plăcea lui animalele și l-am lăsat cu toate că după prima lună s-a întors acasă cu o leafă de 18 lei, da' el a zis că nu poate fără animale și-i dădeam eu bani ca să poată merge la serviciu și cit s-a zbatut el, îmi venea să-l bat, venea iarna murdar din cap pînă în picioare, fiindcă punea mina s-ajute și din simplu agent comunal a ajuns șeful centrului de contractări și achiziții și tot la mine venea citeodată să-mi ceară bani, mamă dă-mi o sută de lei, da' tu — ziceam — pe ce muncești și el ridea și dacă ridea însemna că e bine. N-a mai ris cind s-a pus să dovedească el că se pot crește tauri în număr mare, alerga toată ziua după un tref și furaje, căra, venea, pleca, l-a trimis pe fiu-său în munți în loc să-l ocrească și să-l lase să-și facă băiatul vacanța, l-a trimis și pe socru-său, s-a dus uneori și noru-mea, lăsindu-mă singură cu gospodăria la aproape 80 de ani, de ce să ne omorim așa, oameni buni, numai să dovedească el nu știu ce, i-au intrat savantlicurile în cap de cind e la oras, lasă mamă, zicea, e muncă și dacă e muncă o să vezi c-o să fie bine...”

Vicepreședintele consiliului popular comunal: Oameni onești și cumsecade, nevasta lui Aurică — una din cele mai harnice femei din comună, și cind spun harnică nu spun decit foarte puțin, face două norme, e prima pe cimp, pleacă printre ultimii, îngrijește gospodăria, cultivă lotul ajutat, a avut animale contractate, crește păsări, e la fel de harnică ca și soacră-sa, o femeie ieșită din comun prin harnicie și pricepere în toate...

— Va fi foarte greu, îi spun lui Aurel Stănescu, să convingeți pe cineva că n-ați urmărit în primul rind ciștigul.

— De ce să conving pe cineva? Chiar unul dintre judecători a spus: „Cine n-ar vrea să ciștige 15 000 lei într-o lună, făcînd orice muncă?” Decî ar fi vrut și judecătorul respectiv. De ce n-aș vrea și eu? Eu sînt numai un crescător de animale.

— Da, dar dumneata i-ai obținut folosindu-te de funcția pe care ai avut-o.

— Mulți gîndesc așa. Legea care permite crescătorilor de animale să preia vite spre îngrășare a apărut acum 15 ani. Eu eram ultimul om în ierarhia județului pe atunci: un simplu agent comunal; nu mă pricepeam la legi. Alții se pricepeau însă. O lege, atita lucru știu și eu, n-apare ca să mai fie încă o lege. În economie legile stimulează sau interzic. Legea asta stimula. Pe cine? Pe cine stimula dacă oamenii n-aveau cunoștință de ea? Dacă aș fi fost bancă agricolă aș fi umblat cu geanta de bani prin sate și aș fi spus oamenilor: luați avansuri, fraților, creșteți animale, o cere statul și e și în interesul vostru. Dar 15 ani de zile nici un om din județ n-a preluat o singură vită spre îngrășare. Nu-i nimeni vinovat că în județul nostru interesul urmărit de lege a rămas literă moartă? Asta nu-i o faptă penală? Nu-i o faptă penală că țara are nevoie de carne, votează legi și legile rămîn pe hîrtie? Și vin eu după 15 ani și văd că județul Vilcea preia vite și aceștia într-un număr insuficient, și în loc să-i crească și să-i îngrășe cu iarba de la noi îi dă spre îngrășare în alte județe. Crescătorii din Sibiu preluau vite de la noi și le îngrășau cu iarba noastră, pe pășunile noastre. De ce n-am face-o noi? Am abuzat de funcție cind am gîndit așa, sau nu cumva chiar funcția mă obliga să gîndesc așa și nu altfel? Ce se omite aici? Se omite faptul că eu nu sînt receptioner de hotel sau jurist în București și am venit în munții Vilcei ca să mă îmbogățesc indiferent cum. Eu sînt crescător de animale și am luat spre creștere animale. Nu numai eu ci toți cei ce lucrăm cu animalele și să-i sfătuiți pe alții să le crească ar trebui să fim noi în primul rind mari crescători de animale. Cu ce drept moral îi spunem țaranului: Fă contracte că e bine, îți spunem noi. Care noi? Noi, birocratii? Noi, funcționarii? Noi, percepătorii? Ce încredere ar fi ăranul în percepător, știți? Am vrut să mă îmbogățesc? Sînt ferme specializate care lucrează în pierdere, iar eu am vrut să mă îmbogățesc? Nu e de ris? Dar să presupunem că banii pe care i-am luat la urmă sînt în întregime ai mei și pentru ei n-am cheltuit nici furaje, nici benzină, nici muncă. Mi-au rămas mie, nea Aurică, peste 30 000 lei bani gheață. Dar vă întreb: atunci cind m-am apucat să fac ce-am făcut și am vrut să dovedesc că se pot crește cirezile chiar în județul nostru, cum aș fi reușit s-o fac dacă nu ciștigînd, dacă nu arătîndu-le tuturor ce se poate obține? Spuneți și dumneavoastră: în loc să se facă vilvă, uite ce-a făcut Stănescu, faceți și voi la fel (eu am fost sigur că voi primi felicitări!), bagă-l pe Stănescu în pușcărie ca să nu mai facă nimeni ca el. Și ați văzut că oamenii s-au spriat și n-au mai vrut să ia vite la îngrășat.

— Dumitale îi s-a reținut culpa de a nu fi achitat înainte vitei luați spre îngrășare, cum prevedea legea pe atunci.

— Dar tot legea prevedea că banca agricolă era obligată să-mi acorde avans pentru asta. Știți de ce nu mi-a dat pînă la urmă? Fiindcă li s-a părut suspect că eu, crescător de animale, dar cu funcție, preiau la îngrășare 40 de vite. Ca să vedeți ce concepție! Banca agricolă nu purta grija cărnii pe care județul n-o dădea cu toate că putea și era obligat s-o facă, purta grija lui Stănescu, nu care cumva să angajeze oameni. Acum după ce i-ați cunoscut pe crescătorii cu care am colaborat vă puteți face și singur o imagine despre cit de mult cunoaște banca agricolă de la Vilcea țării. Banca a preferat să renunțe la lansarea unui experiment care ar fi adus zeci de mii de kilograme de carne ca să n-aibă bătaie de cap cu un presupus speculant care lucra în sistem fără penalizări de aproape 20 de ani. Le-a fost teamă să nu mă îmbogățesc eu, Stănescu, cu toate că banca dispunea de suficiente mijloace de control. Dealțul, am și fost anchetat la Legea 18. Pînă la urmă am ciștigat. Dar știți ce-a spus unul dintre cei care mă judecau? A spus că el e informat că nevastă-mea merge la coafor cu mașină mică. Ați auzit? Nevastă-mea care are fața crăpată de vînt și mîinile îngroșate și bătucite de atita muncă merge la coafor în mașină mică. 15 ani de zile în județ nu s-a dat spre îngrășare crescătorilor de vite un singur animal, cu toate că legea stipulînd acest drept crea totodată obligația pentru organele de resort s-o îndeplinească, și nevastă-mea, una din cele mai harnice femei pe care le-am cunoscut în viața mea, este suspectată ca nu care cumva să meargă la coafor în mașină mică. Cine trebuia chemat în fața legii penale? Eu sau funcționarii băncii? Vorba aia, țara pierde și baba se piaptănă. Și ca să vă dovedesc că este vorba de oameni și nu de altceva am să vă spun că numai în trei ani, cu o nouă conducere, întreprinderea noastră și-a triplat realizările.

— Dumneata, Aurel Stănescu, care pricepi foarte multe lucruri, nu înțelegi că atunci, neplătind animalele, ai încălcat legea și dacă n-ai fi avut funcția pe care ai avut-o, n-ai fi ajuns în situația de a le fi preluat fără plată, ceea ce constituie un abuz.

Președintele Tribunalului județean: Abuzul nu intră în discuție; el a fost comis. Întrebarea care se pune este dacă acest abuz intrunește elementele constitutive ale unei infracțiuni penale. Sînt nou în județ și n-am urmărit cazul. Procuratura generală va decide în final.

Cind apar aceste rinduri, procurorul general al republicii, Nicolae Popovici, a promovat recursul extraordinar în cazul Aurel Stănescu.

NICOLAE CRISTACHE

Ce face omul cind nu-l vede nimeni

...Faună periculoasă

Cine are cite o treabă la tribunal nu se poate să nu-l remarce. Pe stradă — fără rost, pe la ușa vreunei săli, vreunui complet de judecată — fără rost, în calea omului grăbit — apare tot el, fără nici un rost, se uită la tine, te măsoară, tu îi oprești fără să vezi ochii asupra lui, poate îl măsoară și tu dacă nu ține capul plin de gînduri, și-atunci te întreb: „Ce-o fi cu asta? Ce-o fi vrînd? Cine o fi?” Cind vede că te ugi mai atent la el, se „topește” discret din fața privirilor

tale, de parcă a intrat în pămînt... Dacă l-ai cîntări după cum arată, adesea pleoștit, ponosit, scîrțîindu-și umbletul din colț în colț, n-ai da doi bani pe el. Dar, atenție! Pleoștitul și ponositul poate face LUCRURI MARI. Te doare capul, uneori, ce lucruri mari...

De pildă, te divorțează — dacă vrei — la comandă! Cum făcea cu o eficiență absolut uluitoare A.G., pensionar de boală cam bătrînel, leat '21.

Intii și intii. Iși recruta perechile supărate. „Vreți să vă despărțiți? Iute, cit mai iute? Mare noroc ați avut că m-ați întîlnit pe mine. Sînt fost avocat, am relații sigure la judecătoria x sau y”.

Urmarea? A.G. se ținea de cuvînt...

Ii divorța pe oameni... Le dădea certificat de divorț „oficial”, cu ștampilă „în regulă”, sustrasă de la cine știe care judecătoria, iar soții plecau de la el fiecare pe drumul lui.

Mai mult, oamenii se recăsătoreau.

Și mai mult: oamenii făceau și

copii în cea de-a „doua căsătorie”.

Așa a mers o dată, de două ori, de... șase ori. Pînă s-a descoperit că actele de divorț din prima căsătorie plecau de la un fals care ar fi trebuit să se vadă de la o poștă.

Dar uite că nu s-a văzut de ȘASE ORI!

Aceste șase ori însemnînd 23 de mii de lei escrocați + vreo zece oameni ajunși bigami + nu știu cîți copii nelegitimi, născuți din căsătorii ilegale.

Dacă nu s-ar fi întîmplat așa, nu aș fi crezut nici eu, nu ați fi crezut nici dumneavoastră, stimați cititori, pentru că toată povestea asta pare o glumă proastă, cu totul de necrezut.

Dar așa s-a întîmplat. Exact așa!

Atenție deci, oameni buni, la fauna din jurul tribunalelor. Nu vă încredințați rezolvarea problemelor oricărui individ pe care vi l-a „scos providența în cale” și e gata să vă servească. Se întîmplă, iată, să găsești pe cite unul care te „servește” atît de bine, că nu-l uiți toată viața...

MARIUS POPESCU

Din vina cui familiile de la A.S.E. nu pot avea statut de familisti?

Sfirsitul lui iunie 1980. Consiliul rectorilor al centrului universitar Bucuresti repartizeaza studentilor familisti ai Academiei de studii economice 40 de camere in caminurile Institutului agronomic. La inceputul lunii iulie „familistii” care aveau cereri depuse pentru anul de studii urmator sint instruiti de hotarirea consiliului rectorilor si fiecare pleaca in vacanta.

23 septembrie. Surprinzator, desi a trecut aproape o saptamina de la deschiderea noului an universitar, soarta „familistilor” de la A.S.E. plutește in aerul cald al toamnei. Iar ei, „familistii”, bat drumurile, intre rectoratul A.S.E. si cel al Institutului agronomic, acumind absente, riscind in felul acesta sa piarda bursa. Ce impiedica ducerea la bun sfirsit a unei decizii din iunie?

24 septembrie. Raspunde Ioan Zavel, prorector al Institutului de agronomie: Anul trecut am cazat 40 de familii de la Institutul de constructii, care anul acesta urmau sa nu mai vina, deci consiliul rectorilor a dat automat același numar de camere pentru familiile studentesti de la A.S.E. S-a intimplat insa ca anul acesta sa ne vina 150 de studente mai mult, fapt ce ne-a facut sa nu putem aproba decat 15 locuri, si astea cu mare greutate. Si cu studentii „milisti” de la A.S.E. ce se intimpla? Nu stiu, nu este obligatia noastra, este a A.S.E.-ului, sa se descurce. Personal vad problema rezolvata abia in semestrul al II-lea, cind se va elibera caminul de tranzit. Deocamdata camerele sint supraaglomerate, in caminul de fete fiecare camera este ocupata de 5-6 studente, nu pot sa mai fac rost de nici o camera in plus, va rog sa ma credeți.

Situatia pare fara iesire „din cauze obiective”; lata-ne la rectoratul A.S.E. stind de vorba cu Viorica Nicolau, prorector: Deocamdata nu pot oferi statut de familisti tuturor familiilor din Academia noastra. In cele 15 camere au intrat cei cu prioritati, iar ceilalti nu stau pe strada: soțul sta la caminul de baieti iar soția, la caminul de fete. Trebuie sa intelegeti ca nu pot da afara 6 studenti dintr-o camera pentru a baga doi. N-ar fi eficient, nu?

Reiese deci ca nimeni nu poate face nimic, ca fiecare institut are motivele sale bine determinate.

Sa dezvaluim și numărul celor care solicită, pe buna dreptate, camerele ce le-au fost distribuite de centrul universitar. Nu sint sute, ci, pur și simplu, 38 de familii la Academia de studii economice. Aceștia doresc 38 de camere, nu 15! Mircea Despa, vicepreședinte al A.S. pe institut, ne declara: De la inceput conducerea Institutului de agronomie a adoptat o atitudine negativă, cineva spunind ca dacă A.S.E.-ul va obtine un loc, un singur loc, își da demisia.

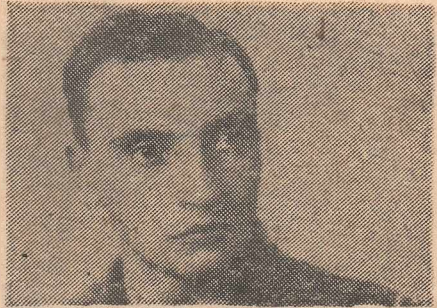
Este limpede ca in aceasta situatie, cind de la inceput se pornește cu reavointa, cu o lipsa accentuata de interes, sa nu se poata rezolva nimic. Sa mai spunem ca aceasta stare pagubitoare de lucruri se perpetueaza de ani de zile, fara sa se incerce o rezolvare echitabila, omeneasca, mai ales cind e vorba de familia de studenti? Acest lucru ar trebui, macar acum, in al citelea ceas?, sa dea de gindit conducerea celor doua institute.

25 septembrie. Dis-de-dimineața, și la caminul studentilor, unde ni s-a spus ca nu mai este nici un loc, ca este supraaglomerat, am gasit camere goale, iar cele locuite aveau cite patru paturi. Nici urma de supraaglomerare! Diagramele ne-au fost refuzate chiar de președintele A.S.C. al Institutului de agronomie, Dumitru Teodorescu, sub pretextul ca ele se afla la studentele din comitetul de camin, care, culmea i, erau la cursuri. In mod normal administratoarea Ștefania Fuior trebuia sa ne arate fișele de magazine, singurele care reflecta situatia reala intr-un camin. Dar nu le-am vazut. In alte camine am intilnit camere ocupate de 2, 3 studente dar și de șase. La caminul C 3, administratorul Petru Beldie ne spune: Locuri pentru familisti s-ar putea face prin comasarea in camerele de nefamilisti a 5 sau 6 studenti, aici lucrul acesta este posibil. Dar pentru asta trebuie sa primesc o dispozitie de la conducere, eu sint prea mic, nu pot lua singur decizii. Florin Radulescu, facultatea de cibernetică: Sint inca multe camere nefolosite, in care se afla un singur dulap. La caminul C 1 sălile de lectură ar putea fi folosite, pentru o bucată de vreme, ca dormitoare.

Aceștea sint constatările. Sa nu uitam insa citeva lucruri. 20 de camere intr-un complex de camine nu este o cerere impresionanta. „Familistii” care le solicita sint in ultimii ani de studiu, avind nevoie de spații propice intocmirii proiectelor. Soluții sint. Nu prin darea afara a unora, ci prin bunăvointa și intelegere. O intelegere pe care ar trebui s-o aiba și cei ce raspund de destinele institutiilor de învățămînt superior.

GEORGE CUȘNARENCO

Un vînător de munte își amintește

23 August 1944. Borna. Inceputul de istorie nouă a României. Granitul ei poartă incrustate cuvintele LIBERTATE și INDEPENDENȚĂ scrise cu sînge și năfărmurit devotament de comunisti, muncitori, țărani și ostași. Privim ca intr-un tablou apoteotic pe toți cei care au transformat visele și speranțele in realități. In vedem aievea cu arma in mîini, marcați de griji și eforturi, infruntindu-se cu fasciștii, izgonindu-i de pe meleagurile patriei. Chemarea glorioasă a nostru partid comunist catalizase forța, minia și nădejdele poporului intr-un nestăvilit torent revoluționar, care puna capăt unui trecut odios și angaja țara pe făgașul unei dezvoltări libere, de sine stătătoare.

Chemarea la luptă pentru înlăturarea dominației fasciste, adresată de comunistii poporului și armatei, a străbătut ca fulgerul drumul spre conștiințele muncitorești și ostașesti. Declanșarea insurecției era un act legitim, de mult așteptat de către întreaga națiune. In acea zi de 23 August 1944 — povestește locotenentul-major (r) Gheorghe Dobrin — eram ofiter de serviciu pe unitate. Este vorba de Batalionul 21 vînători de munte cu sediul in Beluș. Comandantul, maior Mihutoiu, un gorjean plămădit parcă pentru meseria armelor, mi-a ordonat: „Domnule sublocotenent, ieși din serviciu și împreună cu plutonul pleci spre Danis. Ne așteaptă zile pe cit de grele pe atit de mărețe. Am incredere in dumneata și in ostașii, pe care-i comanzi. Din acest moment ne aflăm in stare de război cu adevăratul dușman”.

Văile, înălțimile, ca și străvechii codri bihoreni păreau incremenți intr-o tulburătoare de adincă liniște. Inimile noastre băteau insa in ritmul tensiunilor de dinaintea marilor confruntări cu vrămașul. Danis era unul din punctele prin care trecea frontiera suferințelor noastre de după 1940. Pășeam spre Danis increzător in izbîndă, simțeam alături oamenii din zonă care nu s-au împăcat nici un moment cu ideea de a fi despărțiți pe nedrept de frații lor. In cale ne-a iesit un localnic, pe nume Chindea. Era tulburat. Injura de mama focului pe hitleristi și horthyști, care minaseră podul de peste Crișul Negru.

Carpați 2000

Un rău evitabil: chimizarea agriculturii montane

Ecologic, chimizarea pămîntului reprezintă incontestabil un rău. Nutrițional, acest rău își sporește substanțial dimensiunile.

Dar o treime din produsul agricol mondial este distrus de insecte, iar populația are nevoie, înainte de orice, de hrană... A nu utiliza îngrășămintele chimice ar însemna a obține producții — mai ales cerealiere — insuficiente necesităților de consum.

Cantități de 400-500 kg substanță activă, la hectarul agricol, sint lucruri astăzi normale in marea agricultură. Efectele negative sint numeroase: pămînturi cu microstructura prematur epuizată, remanente, acumulări și efecte sanitare dintre cele mai importante.

Știința se află angrenată intr-o febrilă căutare și pe această coordonată. Dară se va reuși sau nu să se descopere soluții-tampon, noi și inofensive metode de practicare a unei agriculturi rațional-intensive, sint întrebări ce-și așteaptă răspunsul, sint frământări pentru viitor.

Dacă in România de azi se utilizează importante cantități de îngrășăminte și alte substanțe fito, fungi și insecticide, acțiunea acestor substanțe se răsfrînge de regulă asupra unui strat de sol cu microstructură stabilă, a cărui adincime se măsoară adesea din jumătate in jumătate de metru. Potențialul biologic al unui astfel de pămînt, capacitatea sa de producție, suportabilitate și regenerare, sint incomparabile net superioare pămînturilor montane.

Solul agricol de munte este un minimal strat cu potențial furajer limitat și care-și bazează întreaga sa existență și capacitate de regenerare pe închiderea perenă a unui circuit natural: după recoltarea ierburilor, coletele și rădăcinile putrezesc și sub acțiunea unor microorganisme se vor transforma in puțin humus. Furajul ce se recoltează va hrăni animalele, care la rîndul lor, prin adaosul de substanță organică rezultată din procesele metabolice proprii și prin acțiunea enzimelelor și a microflorei tubului digestiv

Era pentru prima dată cind, tînăr ofiter, simțeam umbra morții că-mi dă tircoale. Împreună cu un grup de ostași am controlat pylon cu pylon. La unul dintre ei am găsit cinci kilograme de trotil. Fitiul cu ardere lentă aproia cu fiecare minut explozia. Cu un calm pe care numai momentele fatale ti-l pot da am înlăturat sursa aducătoare de distrugeri și moarte. Fusesse prima misiune indeplinită in zilele de foc ale insurecției. Podul avea să fie de mare folos trupelor noastre in acțiunile ce au urmat.

Sublocotenentul Dobrin, ostașii săi, ca dealtfel toți militarii unității, s-au angajat fără menajamente in acțiuni care aveau să le aducă biruință după biruință. Tînărul cu inclinații evidente spre artă și literatură, pasionat pentru muzica clasică și-a redescoperit vocația sa de iscusit vînător de munte.

Din zestrea amintirilor sale spicuim situații și fapte emoționante. „La Sînnicolaul Român comandam un pluton de branduri de 81.4 mm. Generalul Moculșchi, comandantul Diviziei 3 munte, după o discuție scurtă, mi-a spus: „Am nevoie de o subunitate de șoc. Te numesc comandantul unei companii de pistolari”.

Cu cei 45 de ostași am executat zeci de incursiuni, de fiecare dată semăind spaimă in fasciști. Cronica companiei se îmbogățește zi de zi cu fapte ostășesti demne de idealul pentru care luptam. In linia intii, acolo unde se plămădesc marile izbînzii și victorii, am străbătut meleaguri pitorești spre Salonta și Oradea, apoi spre întinderile Pustei ungare, pînă in zona Polgar. La est de Tisa, fasciștii organizaseră o apărare puternică. Aici, comandantul diviziei urma să ia o hotărîre privind regruparea forțelor și mijloacelor, trecerea temporară la apărare in vederea reluării ofensivei. Cu privire la zona in care trebuiau luate cele mai severe măsuri de siguranță și apărare se confruntau puncte de vedere diferite. Pe baza datelor culese in citeva incursiuni am insistat pentru supravegherea unei porțiuni de teren mlăștinos. Comandantul diviziei a ținut seama de informațiile noastre și acțiunea marii unități a reușit. Țara m-a onorat cu înalta distincție „Coroana României” clasa a V-a in grad de cavalier. Acestui ordin avea să i se alature la puțin timp, in prima parte a lunii decembrie 1944, „Coroana României” clasa a IV-a, pentru faptele de arme săvîșite in luptele din masivul muntos Bükk.

„...Era in ziua de 8 Ianuarie 1945, pe la orele douăsprezece. Împreună cu ostașii mei ne-am angajat in trecerea riului care nu părea un obstacol deosebit. Hitleristii ne-au intins o capcană. Ne-au contraatacat de front și flanc. Singura alternativă era să respingem contraatacurile, să rezistăm, fără a da un pas inapoi. Retragerea însemna moarte pentru toți. Simțeam că sint lipșiți de mine toți ostașii. Fasciștii trăgeau in disperare. In acest infern in care puteam fi lovit de sute de ori de

gloantele care-mi fluierau peste creștet sau care-mi mușcau poalele mantalei, ne-cazul mi-a venit de la un proiectil. Explodase doar la citeva metri și roitul de schije mi-a ciuruit piciorul drept. Ca prin minune am fost scos din grindina de gloanțe și obuze de către ostașii mei. Ce-a urmat? La ambulanța unde am fost dus mi s-au dat primele îngrijiri. Apoi am fost transportat la spitalul din zona interioară nr. 303, instalat in țară, la Lipova. In suflul purtam insa și o altă „rană” — cea a despărțirii de tovarășii mei de arme, de vitejii mei ostași, despărțire ce-mi răpea bucuria de a fi părtaș la biruința finală, care se apropia, asupra fascismului”.

Pe timpul spitalizării, sublocotenentul Dobrin a trecut prin clipe grele. Vinderea cerea amputarea piciorului drept. Profesorul Florian Mandache, șeful secției chirurgie, îndulșat de soarta tînărului ofiter, și-a propus să încerce imposibilul. Și a reușit. Tratamentul a fost extins pînă la 15 decembrie 1945. In acest timp a fost avansat la gradul de locotenent, dar terminase cu cariera militară.

„M-am despărțit de arma vînătorilor de munte cu o nostalgie greu de explicat. Crezul meu format in liceul de la Blaj, in atmosfera de istorie și glorie cultivată de dascălii mei, se năruise. Suferința îndurată de mine, de ceilalți ostași răniți pe front m-a determinat să fac tot ce-mi sta in puteri ca să devin medic. Aveam 23 de ani. In tot timpul cind m-am aflat in spital am studiat cu aviditate diferite manuale de medicină. In 1946 am devenit student la Facultatea de medicină. A fost foarte greu. Rana de la picior adesea recidiva și mă țintuia la pat. Dar n-am abandonat. In 1948, pe timpul practicii, l-am reintilnit pe profesorul medic Mandache care-mi salvase piciorul. Lucra in spitalul de urgență Floreasca. M-a felicitat și m-a încurajat.

Devenit medic, am fost repartizat la Sanepid, in București. Se ținuse seama, desigur, de invaliditatea mea. Nu eram mulțumit. Mă mistuia dorința de a sluji direct cauza alinării suferințelor oamenilor. Și iată-mă in colectivul de medici al Policlinicii Industriale 23 August. Aici am cunoscut cele mai mari satisfacții. Împreună cu tovarășii mei, am contribuit la găsirea de soluții pentru reducerea cazurilor de îmbolnăviri profesionale. Intre care silicoza. Muncitorii de la Uzinele 23 August, cei de la Întreprinderea Acumulatoarelor mi-au simțit din plin omenia profesională. De citeva ani sint la pensie. Militarul din mine n-a dispărut insa. Mă simt și acum la datorie. Ca medic mă aplec asupra tuturor celor care mă solicitează. Admîr, prețuiesc și-i ajut pe muncitori — cei care duc pe umerii lor țara, prezentul și viitorul ei”.

Locotenentul major Dobrin a fost trecut in rezervă. Doctorul Dobrin a fost pensionat. I-a rămas activ, in sensul cel mai frumos al cuvîntului, sentimentul datoriei față de patria dragă, liberă și independentă, cu un prestigiu fără precedent, Republica Socialistă Româna.

Colonel CONSTANTIN ZAMFIR

va fi redat naturii ca îngrășămint organic.

Ingrășarea sistematică a pămîntului montan cu gunoi de grajd reprezintă veriga de închidere a circuitului natural.

Omul intervine esențial in două momente: al recoltării — cind privează natura de cea mai mare parte dintre planetele firesc destinate regenerării — și al îngrășării pămîntului, cind restituie naturii ceea ce pentru o perioadă de timp i-a răpit. O omisie de citeva ani, nerestituirea sursei de humus — îngrășămintul natural — determină aici, in munte, o neașteptată reacție a pămîntului, tradusă de obicei prin două mari forme de manifestare: apariția de plante dominante, nefurajere, cu dispariția prin concurență interspecifică a plantelor valoroase și schimbarea raporturilor, a structurii — nardetele fiind o elocventă expresie — sau o invazie insidioasă a „mușuroaielor”, denivelări ce apar prin sporirea treptată a reacției acide a solului și din alte cauze mai mult sau mai puțin cunoscute.

Refacerea cere măsuri radicale, deosebit de costisitoare și adesea impracticabile in condițiile agriculturii montane tradiționale.

O forțare a acestei prea subțiri păături de sol este desigur cu putință, dar consecințele sint nu numai nejustificate ci chiar grave: epuizarea rapidă a capacității de producție cu pericolul eroziunilor masive, in caz de supradozare chimică: concurență interspecifică și dezvoltarea unor specii de plante furajere cu tulpini înalte dar cu valoare nutritivă scăzută. Kilogramul de furaj nu se reflectă in rezultat — lapte-carne, — determinînd, in consecință, nevoia unei suplimentări cu furaje concentrate a rației. După un ciclu de patru-cinci ani de producție masală sporită va apare o cădere subită sore producții reduse cantitativ și calitativ. Această la dozările moderate.

Presiunea industriilor producătoare de îngrășăminte chimice există și poate fi considerată chiar firească, din punctul de

vedere al acestei industrii. Dealtfel, o deschidere și spre zona de munte nu este cu totul cu neputință, cantitățile mici de amestecuri putînd fi acceptate și binevenite. Cu analize precise de sol insa și cu aprecieri științifice pe spații microlocale. Un drum de durată și de precizie organizare.

Acesta reprezintă expresia unei agriculturii intensive, iar faza, etapa zooagriculturii munților noștri astăzi — este tradițională, de tip extensiv — și va dura încă pînă la trecerea într-o altă etapă calitativă.

Problema îngrășămintului pentru agricultura de aslăzi a muntelui carpațin privește mai intii o etapă de sporire a efectivelor de animale, ca sursă de îngrășămint organic, imbinată cu o altă etapă, de bună organizare a colectării rezervele actuale de îngrășămint organic ce se pierd neutilizate și in cantități uriașe: două milioane de ovine și un milion de bovine produc zilnic îngrășămint organic lichid, mustul de grajd.

Organizarea colectării acestuia presupune insa două inevitabile eforturi materiale: modernizarea adăposturilor a grajdurilor, prin construirea unei rețele de canalizare, respectiv de bazine colectoare și implicit o metodă practică de transport și împrăștiere uniformă, dozată potrivit tipului de pămînt, după criteriile științifice determinate.

La încheierea unui astfel de stadiu — al acumulării de ordin cantitativ — este preconizabil și saltul calitativ, spre o zooagricultură montană de tip intensivizat, moment al discuției despre volum și proporții in utilizarea îngrășămintului chimic, ca element de adaos și nicidecum ca îngrășămint de bază.

Prețul de cost al îngrășămintului chimic, transportul, dificultățile de împrăștiere și necesități curente ale marii agriculturii — sint aspecte ce limitează discuțiile actuale asupra subiectului: chimizarea agriculturii in zona de munte.

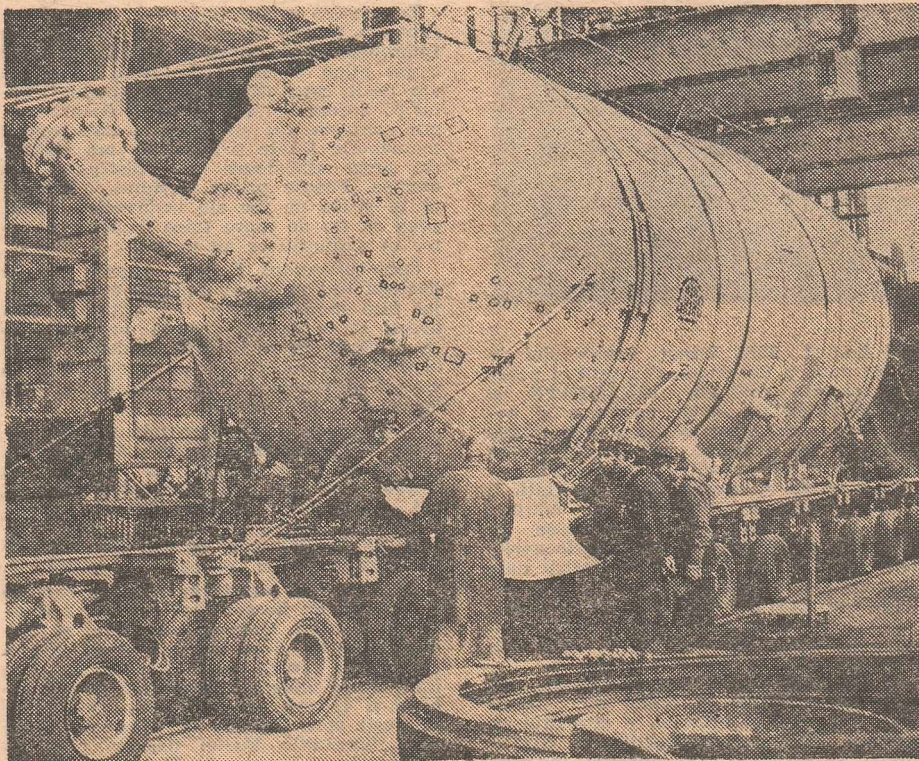
Dr. RADU REV

Un teritoriu al măsurilor mari

În inima Bucureștilor, într-un spațiu tangent cu liniile de cale ferată care se desfac ca niște spițe din peroanele Gării de Nord, întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie” revendică un statut de excepție în industria Capitalei și a țării întregi. Nomenclatorul produselor ei este important din toate punctele de vedere prin prisma cărora, îndeobște, judecăm un bun material și, nu întâmplător, însuși actul despărțirii de întreprindere a marilor instalații uzinate aici se concretizează în veritabile evenimente: cind marile trilere cu emblema Transchim-ului își croiesc drum pe arterele Bucureștilor, de regulă noaptea, pentru a nu stinjenți fluxurile circulației municipale, însoțite de echipaje specializate, desfășurate în cortegii cu umerii apăsați de răspunderi amplificate la dimensiuni neobișnuite, spectacolul urnirii utilajelor spre rosturile preconizate se investeste cu o tonică măreție.

Să răsfoim câteva file ale nomenclatorului amintit, precizând totodată că o filă întoarsă, în această incintă, poate atinge o pondere de ordinul a sute de tone: prese de vulcanizat anvelope de 75 toli, reactoare chimice de proces cu pereți groși lustruiți la luciul oglinzii sau fermentatoare de 300 mc pentru întreprinderea de biosinteze din Calafat... Ultimele sînt în curs de asimilare și, amănunțind firesc lucrurile, înțelegem repede că asimilarea unui produs nou, aici, presupune o întreagă istorie, parte integrantă din istoria din ultimele două decenii ale acestui colectiv muncitoresc cu tradiții. Și unul dintre interlocutorii noștri, inginerul Mihai Popa, secretar adjunct al Comitetului de partid din întreprindere, de vreme ce știm toți ce semnificație au înscris Atelierele C.F.R. „Grivița Roșie” în trecutul de luptă și muncă al Capitalei, chiar este convins că tocmai această istorie nouă se cere caligrafiată în filele unui carnet de reporter.

Și începem cu începutul, cu anul 1961, cind producția atelierelor de altădată a început să se convertească spre dimensiunile ei de astăzi, pentru a depăși, în acest an, din punct de vedere valoric, un miliard de lei. De atunci, întreprinderea a traversat patru etape de dezvoltare, însăși Centrala de utilaj tehnologic pentru chimie și rafinării s-a grefat pe structura acestei mari întreprinderi, și oamenii ei, astăzi, au toate motivele să fie mîndri de o realitate revelatoare pentru destinele lor: în 15 ani, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, a întreprins în mijlocul lor nu mai puțin decît zece vizite de lucru, care au reprezentat tot atîtea momente decisive pe drumul spre statura de azi a uzinelor de pe Calea Griviței. Din palmaresul

întreprinderii, putem selecta deja câteva fapte care sînt tot atîtea succese: fabricația liniilor tehnologice pentru îngrășăminte complexe cu o capacitate de 300 000 t/an, fabricarea instalațiilor pentru producerea ureei, a acidului azotic și sulfuric, a sodei caustice și calcinat, fabricarea utilajelor pentru rafinării de mare capacitate. Numai ultimul cincinal, care a coincis cu etapa a patra de dezvoltare a întreprinderii, a concentrat aici investiții în valoare de 500 milioane lei și rodul lor, printre altele, îl reprezintă și marea hală de reactoare și coloane grele.

O trecere în revistă a oamenilor care, la rîndul lor, și-au reorientat profesiile spre noi orizonturi, își revendică titlul ei. Sudorul Nicolae Culea muncește aici de un sfert de veac încheiat, a mai apucat și locomotivele cu aburi de altădată, care parcau pe liniile de garaj ale fostelor ateliere de reparatii. Acum, alături de Ilie Maria, Alexandru Ștefănescu, Petre Tase și Ion Petre, rostul lui în întreprindere s-a amplificat considerabil, de la an la

an, și adevărul acesta de ordin uman nu poate fi despărțit de alt adevăr, de data aceasta de ordin tehnic: unde se zămislesc instalații cu gabarite mari, destinate să lucreze la temperaturi și presiuni înalte, să găzduiască în pîntecele lor reacții chimice cu o putere nestăpînită de corozivitate, sudura rămîne regina tuturor îndelungurilor de care ne lovim. Sudura automată și semiautomată pe forme elipsoidale, sudura în tandem sau sudura în mediu de argon...

Combinatul chimic și rafinării din Năvodari, extinderea rafinării din Brazi, combinatul petrochimic din Pitești, combinatele chimice din Bacău și Turnu Măgurele sînt numai cîteva dintre marile unități de profil în perimetrul cărora utilajelor fabricate aici le este pusă la încercare concepția. Mai mult decît să reducă la minimum importul de instalații complexe, întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie” a izbit și performanța de a orienta spre export circa 40 la sută din producția ei, spre Iugoslavia

și Siria, spre Turcia, spre U.R.S.S., R.D. Germană sau Iordania. Primul prag peste care s-a trecut, sau problema-cheie cum o numesc oamenii: asimilarea tehnologiilor de vîrf, mai cu seamă în domeniul sudurii metalelor și al tratamentelor termice. Ani în șir, premiile industriale pe plan național s-au succedat aici într-un ritm alert. Și nici după trecerea acestui prag, producția, în această ramură, nu s-a redus la gesturi rutiniere. Aproape fiecare instalație are caracterul unui unicat: eforturi considerabile de concepție au pretins preesele de vulcanizat anvelope de 75 toli, livrate anul trecut Danubiane și în acest an întreprinderii specializate din Drobeta-Turnu Severin. Încă pretind un efort de concepție fermentatoarele de 300 mc pentru biosinteze...

Și alți oameni, în virtutea acestui efort, au acceptat ca pe o condiție firească și necesară ascensiunea profesională: Constantin Ghidarcă, muncitor de înaltă calificare, care va ieși curînd la pensie ca tehnician principal, sau cazangiuil Emanuel Dible, sau maestrul Constantin Buzatu, devenit nu demult șef de atelier. Și un nou interlocutor, inginerul Barbu Criveanu, președintele Comisiei Inginerilor și tehnicienilor din întreprindere, își asumă misiunea de a ne călăuzi prin teritoriile în care efortul de concepție tehnică amintit, cercetarea științifică uzinală, invenția și inovația se materializează în izbînzi demne de a fi consemnate în cronică istorică noi a acestui colectiv cu trinitate tradiții muncitorești. Invenția intitulată „mașin pentru țevi cu aripoare” o semnează inginerii Ion Dobre și St. Necula, ultimul fiind chiar directorul general al întreprinderii de utilaj chimic „Grivița Roșie”, și le-a adus lozul întii pe ramură și locul trei pe țară în întrecerile specializate. Altă invenție, „placarea automată în tandem”, aparține aceluiași inginer St. Necula și tehnicianului Gheorghe Fritz. Un colectiv mai amplu a pus la punct presa de ambușat de 1 600 kgf realizată în cadrul programului de autoutilitare al întreprinderii. Și cu aceeași tenacitate au fost abordate și principalele căi menite să conducă spre economisirea materialelor care aici își au prețul lor, sîrînd și el din măsurile obișnuite: prin generalizarea metodei de croire combinată și complexă a foilor de tablă, prin reducerea avarurilor tehnologice de prelucrare, prin creșterea coeficientului de utilizare a laminatelor, prin reproiectarea corpurilor de coloane cu funcționare verticală... Și nu am așternut pe hîrtie decît cîteva dimensiuni ale unui mod de a presta abnegația într-o mare întreprindere industrială din sectorul 1 al Capitalei.

MIHAI PELIN ■

În cursa pentru o statură industrială robustă, modernă

(Urmare din pagina 1)

centrale industriale și unități asimilate, 39 întreprinderi industriale, 16 întreprinderi de comerț exterior, 14 unități de construcții-montaj, 11 centre de calcul. Pentru a oferi un singur exemplu, revelator însă, vom spune că cele 36 de institute de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică din sector reprezintă 20 la sută din capacitatea în domeniu a întregii țări. La înălțimea acestor ponderi se ridică și înălțimea răspunderilor ce ne revin.

— Prin prisma inovărilor din ultimii ani, ce înseamnă tradiție și ce înseamnă deschidere spre nou în industria sectorului 1 al Capitalei?

— Nu încapă nici o îndoială asupra faptului că această treime teritorială a Capitalei, pe care o reprezintă sectorul 1, a preluat din trecut cîteva întreprinderi cu prestigiu consolidat în ramura lor de activitate, împreună cu o puternică tradiție muncitorească, de multe ori exprimată prin gesturi supreme, care au devenit tot atîtea pagini ardente din istoria mișcării muncitorești din România, din istoria patriei. Din acest punct de vedere, atelierele „Grivița Roșie” ne oferă un exemplu înalt și concludent. La fel întreprinderea „Laromet”. Dar nu este mai puțin adevărat că inovările la care v-ați referit, numeroase și semnificative ca substanță socială, și-au lăsat amprenta și asupra destinului din ultimii ani al acestor vechi focare ale spiritului muncitoresc. După 1970, și-au reorientat activitatea, în consens cu sarcinile și exigențele noi ale industriei țării întregi, atelierele „Grivița Roșie”, despărțindu-se în două puternice întreprinderi — întreprinderea mecanică de material rulant și întreprinderea de utilaj chimic. Totodată, au apărut pe harta economică a sectorului 1 al municipiului București unități industriale noi, de o vădită modernitate, multe dintre ele reprezentînd ramuri de vîrf în tehnica mondială contemporană: Automatica, întreprinderea de elemente de automatizare, întreprinderea de aparate de măsură și control Otopeni etc. În sensul conturării depline a acestei realități, numai în anul 1979 investițiile s-au ridicat la 9,2 miliarde lei, acordîndu-se prioritate industriei grele și, în cadrul ei, ramurilor de avangardă, în scopul lărgirii,

modernizării și diversificării producției. Multe unități industriale cu profil consolidat sau în curs de consolidare și-au sporit substanțial capacitățile: și-a extins producția întreprinderea de utilaj chimic, producția de laminate și aliaje din cupru a întreprinderii „Laromet”, la rîndul ei, atinge astăzi 10 000 t/an, cu 1 500 t/an fire lină pieptănată a crescut și producția întreprinderii „Textila-Grivița”. Dincolo de aceste exemple, și mai concludent este nomenclatorul general al produselor industriei sectorului nostru, prin gama lui de o certă diversitate.

— Ce preocupări s-au dovedit a fi dominante în industria sectorului 1 în acest an 1980, ultimul an al cincinalului în curs? În ce rezultate demne de remarcă s-au concretizat aceste preocupări?

— Și în acest an, aplicarea în viață a prevederilor noului mecanism economico-financiar a fost și rămîne sarcina primordială a tuturor întreprinderilor industriale din sectorul 1, iar rezultatele la care am ajuns, credem, sînt la nivelul eforturilor investite. Am acordat atenția cuvenită și problemelor mari, și problemelor mici, aparent mici. Producția netă planificată, indicator sintetic de bază al noului mecanism economico-financiar, în cele 9 luni care s-au scurs din acest an, a fost depășită cu peste 95 milioane lei și menționăm printre unitățile solidare la acest succes productiv întreprinderile I.R.A. Grivița, I.A.M.C. Otopeni și Dacia. Amănunțind realitățile din suportul acestui succes, ajungem la cîteva „secrete” cunoscută de toți: atenția acordată creșterii continue a productivității muncii se concretizează în sectorul nostru într-o producție suplimentară care depășește 4 000 lei pentru fiecare om al muncii; au rodit corespunzător și eforturile în direcția diminuării cheltuielilor totale și materiale la 1 000 lei producție marfă, acționîndu-se cu precădere în vederea reducerii consumurilor de materii prime și materiale, de energie și combustibili; nu mai puțin revelator este și procentul reprezentat în sectorul 1 de indicele de utilizare a utilajelor, de 86,8 la sută, peste această medie ridicîndu-se unități cu pondere importantă, ca I.U.C. „Grivița Roșie”, Automatica. Întreprinderea poligrafică „Unirea” sau Marmura. În sfîrșit, indicele de utilizare a timpului de lucru al muncitorilor din întregul sector, la rîndul lui, a

atîns 93,3 la sută. Și nu avem intenția să ne oprim aici, dimpotrivă, vom insista în a imprima acestui indice o statură mult mai robustă. Ca o consecință nemijlocită a orientărilor la care ne-am referit, producția industrială globală a sectorului înregistrează în aceeași perioadă o depășire de 590 milioane lei, iar producția marfă un spor de 160 milioane lei. Dar, pentru că cincinalul viitor, ca să spunem așa, bate la ușă, sîntem dator să perseverăm în ceea ce privește optimizarea gradului de înnoire a producției, reducerea consumurilor specifice, creșterea performanțelor și competitivității produselor noastre. Sîntem hotărîți, în continuare, să ne respectăm întru totul angajamentul conform căruia ponderea produselor noi și reproiectate în ansamblul producției marfă să fie net superioară celei de 53,6 la sută realizată în primul semestru al anului în curs.

— Stimate tovarășe prim-secretar, desigur, intrucît convorbirea noastră se desfășoară chiar în inima țării, un interviu cu dv. ar fi în măsură să acopere mult mai multe realități, dintre care unele cu o semnificație aparte prin caracterul lor social major. În perimetrul urban din jurisdicția primăriei de pe bulevardul Banu Manta, de pildă, aflăm cea mai mare poartă feroviară și cea mai mare poartă aeriană a țării. Am putea invoca în discuție marile artere și parcuri ale sectorului, prestigioasele lui edificii, monumentele lui, insulele lui de liniște și reverie. Preferăm însă să abandonăm aceste subiecte posibile în grija reporterilor. Încît, în continuare, să ne putem ocupa de ceea ce înseamnă și, mai ales, de ceea ce va însemna sectorul 1 din punct de vedere muncitoresc, industrial. În domeniul pe care l-am avut și pînă acum în vedere, care sînt perspectivele cincinalului viitor?

— În ceea ce ne privește, pornind de la realizările noastre de astăzi, nutrim convingerea că vom pași cu dreptul în cincinalul viitor. Nu este numai o chestiune de încredere, ci și o datorie a noastră, a tuturor oamenilor muncii din această zonă a Capitalei. În viitor, dezvoltarea economico-socială în profil teritorial a sectorului 1 presupune un efort mai înalt și mai constant în direcția valorificării mai intense a resurselor umane și materiale de care dispunem, în amplificarea armonioasă a producției industriale și a celorlalte activități capabile să imprime dimensiuni noi vieții oamenilor, ansamblului civilizației noastre socialiste. Planurile de la care pornim, în această perspectivă, științific determinată, cu o rigoare și o cutrează care poartă amprenta gândirii înțelepte și clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al

partidului nostru, sînt în deplin acord cu aspirațiile și posibilitățile noastre. Datoria de a obține, în 1985, în fiecare județ al țării, o producție de minimum 70 000 lei/om se regăsește și în planul dezvoltării în profil teritorial a sectorului 1. Chiar în 1981, primul an al viitorului cincinal, ne-am propus să depășim nivelul valoric de 15 miliarde al producției industriale globale. Și dispunem de toate condițiile ca, în 1985, în primul rînd prin creșterea productivității muncii, să realizăm cu 33,5 la sută mai multe produse decît în anul în curs, înscriindu-ne într-un ritm mediu anual de dezvoltare de 6,1 la sută. Se cere subliniat faptul că acest ritm nu va fi un etalon rigid pentru toate ramurile industriale. Dimpotrivă. De pildă, în întreprinderile subordonate Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini se va realiza, în aceeași perioadă, un ritm de creștere substanțial superior, de 9,9 la sută. În consecință, aportul unităților constructoare de mașini la producția industrială globală a sectorului se va majora corespunzător, de la 29 la sută în 1980, la 34,8 la sută în 1985. De asemenea, mult mai accelerat decît producția globală va spori și producția industrială netă, mai exact spus, ea va crește cu 7,6 la sută anual, această orientare fiind răspunsul nostru concret, practic la indicațiile Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978, care, printr-o memorabilă cuvîntare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ne-a oferit și cadrul și cheia transpunerii în viață a noului mecanism economico-financiar, țelul primordial al întregii economii naționale. Apoi, cred că nu este lipsit de interes să trecem în revistă și sporurile pe care le vom realiza în principalele produse industriale, în cincinalul 1981—1985. Raportate la producția anului 1980, ele se vor prezenta astfel: mașini, utilaje pentru construcții și drumuri — 118,3 la sută; elemente de automatizare — 132,6 la sută; prefabricate din beton armat — 100 la sută; mașini și utilaje tehnologice pentru industria ușoară — 67,7 la sută; oțel brut — 28 la sută... În conformitate cu aceste obiective se va restructura însăși configurația aportului industriei sectorului 1 în belanța de izbînzi a economiei naționale și, implicit, ca și astăzi, inima țării va bate aici, în centrul și în miazănoaptea ei, și nu numai din punct de vedere sentimental. Sîntem deci să ne consolidăm înțelegerea în geografie economică a Bucureștilor și, alături de celelalte sectoare, cu care întretînem, cum este și firesc, relații strîns de colaborare, să contribuim din plin la ridicarea Capitalei pe un piedestal demn de o mare metropolă europeană. Despre restul preocupărilor noastre, altădată...

— Vă mulțumesc...

PULSUL PIETELOR, PULSUL BUNĂSTĂRII

— Tovarășe Tudose Lăzărescu, de câte-va zile vă caut. Ieri, spre exemplu, am fost în toate piețele sectorului 1. A fost imposibil să vă întîlnesc. De fiecare dată ajungeam în urma dv. După-amiază, știu că ați fost într-o ședință de analiză. Apoi, v-ați aflat în control în mai multe magazine. Acum, cînd stăm de vorbă, este trecut de miezul nopții. Cerîndu-mi scuze că vă deranjez, ce-ar fi dacă am discuta, acum, la această oră. Sînteți de acord?

— De acord. Sînt șeful sectorului comercial. Acest nucleu, să-i spunem așa, al Comitetului Executiv al sectorului coordonează activitatea de comerț a întregului sector 1. În acest nucleu, cum ne-am hotărît să-l numim, muncesc șapte merceologi care sînt, îmi place s-o spun, șapte clapete care acționează prompt, la orice oră din zi și din noapte, în fiecare zonă comercială a sectorului. Sînt oameni pricepuți și mai ales cu drag de meserie. Astfel, întregul sector este împărțit în șapte mari zone comerciale — fiecare cuprinzînd și cite o piață. Și, bineînțeles, ca șef, coordonez și răspund de bunul mers în aprovizionare a tuturor acestor șapte zone.

— Cum se numesc cei șapte oameni și care sînt zonele de care răspund?

— S-o luăm de la piața Amzei. De acest sector cit și de zona comercială cuprinsă între Bulevardul Magheru și Bălcescu — pînă la podul Băneasa — răspunde merceologul principal Petre Constantin. Ioanîtescu Gheorghe are în primire întreaga zonă a Căii Griviței pînă la podul Constanța cu toate străzile limitrofe cit și piața Mureș. Merceologul principal Apostol Nicolae controlează și răspunde de zona din interiorul Gării de Nord cit și Bulevardul Duca, Dinicu Golescu, Calea Buzestii și piața Ilie Pintilie. Marta Chiru de zona Bulevardului 1 Mai și de depozitele de combustibil și depozitele materialelor de construcții. Constantin Popescu își desfășoară activitatea în zona cuprinsă între Bulevardul Bucureștii Noi — cartierul Pajura, Șoseaua Chitilei și piața „16 Februarie”. În această perioadă, să-i spunem de virf de campanie în pregătirea cîmării noastre, Constantin Popescu răspunde și de asigurarea ritmicității și activității rampei de descărcare a cartofilor. Georgeta Stan se ocupă de activitatea unităților comerciale cuprinse în zona Căii Dorobanților — Cosmonauților, Calea Floreasca, Herăstrău și Băneasa, cit și de zona televiziunii și de piața Dorobanți. Cea mai tinăra colegă a noastră își desfășoară activitatea la unitățile din Calea Victoriei, Piața Palatului, Brezoianu,

Știrbel Vodă și piața „7 Noiembrie”. Cam asta-i.

— Care este rolul merceologilor în bunul mers al lucrurilor?

— Să nu se creadă că acești oameni au rolul numai de a constata un fapt pe teren și apoi să vină repede să se vaite și să se plîngă la sediu. Nu! Merceologii trebuie, și fac acest lucru, să ia pe loc o decizie, s-o urmărească pînă la îndeplinirea ei astfel ca aprovizionarea cu marfă să nu sufere nici un fel de perturbare. Este, să-i numim și-n felul acesta, un fel de balanță, care creează un fel de echilibru în aprovizionarea cu marfă în tot sectorul. În fiecare moment, în fiecare clipă, putem spune, se cunoaște o situație exactă a nevoilor, a necesităților și modul cum ele se rezolvă în timpul cel mai scurt.

— Tovarășe Tudor Lăzărescu, pe lîngă faptul că sînteți membru al Comitetului Executiv al Consiliului Popular al sectorului 1 și de peste cinci ani coordonați activitatea sectorului comercial, știu că sînteți și deputat în circumscripția electorală numărul 12. Aceasta presupune un contact direct și nu de puține ori cu oamenii. Se deduce de la sine că aveți și din acest punct de vedere o anumită experiență. Cum se reflectă în munca dumneavoastră de zi cu zi contactul cu oamenii. În cazul dumneavoastră, cu cei care vă solicită, cu cumpărătorii pe care îi întîlniți la fiecare pas.

— În toată activitatea noastră sîntem sprijiniți de lucrătorii Inspectoratului de stat și de echipele de control ale oamenilor muncii care ne ajută foarte mult, cunoscut fiind faptul că aceștia cunosc în

esență și în amănunt întreaga situație din întreaga rețea comercială. Discuția purtată aproape zilnic cu oamenii nu face decît să ne ajute în muncă și, de ce să n-o spunem, în buna aprovizionare, fiindcă nevoile oamenilor sînt cel mai bine cunoscute de oameni.

— Dacă ar fi să facem o diagramă a tuturor unităților comerciale din sectorul 1 ce ne puteți spune?

— Numărul total al unităților comerciale și prestatoare de serviciu se ridică la 1836. Lor li se mai adaugă încă 320 din sectorul particular. Întreaga suprafață este de 363 000 de metri pătrați. Dacă ar fi să repartizăm suprafața comercială la numărul locuitorilor rezultă că la mia de locuitori ai sectorului revin o mie de metri pătrați de spațiu comercial, ceea ce, la drept vorbind, reprezintă o cifră care merită să fie luată în considerare. În cincinalul care a trecut, pe lîngă faptul că au fost modernizate piețele Amzei, Dorobanți, 16 Februarie și Pajura, s-au construit și pus în funcțiune peste 140 de unități însumînd peste 43 000 de metri pătrați. În cincinalul viitor, conform indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu și concluziilor rezultate în urma vizitei sale recente în piețele și magazinele bucureștene, zestrea comercială se va îmbogăți cu încă 332 de unități cu o suprafață utilă de peste 67 600 metri pătrați. De asemenea, se va construi o nouă piață în cartierul Băneasa și se va moderniza piața 1 Mai care, după spusele specialiștilor, va fi una din cele mai frumoase piețe ale Capitalei. Se va moderniza și piața Ilie Pintilie care va avea în final peste 1 000 de locuri.

— Ce ne puteți spune din punct de vedere al aprovizionării, mai ales că acum, toamna eforturile dumneavoastră trebuie dublate?

— În prezent, în două piețe ale sectorului este în plină desfășurare „Luna horticulturii”. În ajutorul nostru au venit cu produse nouă județe din țară. Județele, numai în 20 de zile, au desfășurat aproape o mie de tone de legume și zarzavaturi și peste două sute de tone de fructe. Cantitatea totală a produselor vîndute în unitățile noastre depășește cu mult cifra de 8 000 de tone la legume și zarzavaturi și peste 2 000 de tone la fructe. Și această situație este raportată numai pe 20 de zile. Revenind la „Luna horticulturii” pot spune că acest schimb în natură care a avut loc s-a completat și cu o testare a cumpărătorilor, aflîndu-se ce îi interesează în mod deosebit pe bucureșteni. La produsele alimentare, vă pot spune, raportat la aceeași perioadă a anului trecut, adică 5—25 septembrie, s-a vîndut zahăr mai mult cu un procent de 36 la sută, cu 52 la sută mai mult ulei, cu 62 la sută mai mult făină și cu 36 la sută mai mult carne. Făcînd un calcul general, rezultă un coeficient de peste 11 la sută produse vîndute mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut, ceea ce reprezintă mii de tone care au trecut prin mina vînzătorilor.

— Cîți oameni asigură bunul mers al lucrurilor în sectorul comercial pe care-l conduceți?

— Peste douăzeci de mii.

— Cît se vinde într-o singură zi în sectorul 1 al Capitalei?

— Să începem cu piinea. Într-o singură zi se vînd aproximativ 200 de tone, 70 tone de carne, 30 tone preparate de carne, 13 tone de brînzeturi și 500 hectolitri de lapte.

— Ce greutateți întîmpinați?

— Din partea furnizorilor. Mulți dintre aceștia nu înțeleg că noi sîntem nu numai negustori, ci și cei datori să asigure o aprovizionare ritmică, după cerințele pieței. De multe ori, furnizorii nu respectă graficele întocmite de comun acord. Și cei de la I.C.R.A. — București, să dau un exemplu concret, ne fac mari greutateți prin neridicarea la timp a ambalajelor, blocînd spațiile comerciale. De asemenea, mai avem de luptat și cu anumite mentalități ale lucrătorilor din comerț. Dar, cu timpul, sperăm că abateri vor fi din ce în ce mai puține și marea „uzină” de aprovizionare a sectorului 1 va merge din ce în ce mai bine.

SORIN POSTOLACHE ■

Primăverile care vor veni

Parcurile și zonele verzi ale sectorului 1 cuprind 382 de hectare. Încă 14 li se vor adăuga în viitorul cincinal, diseminate printre blocuri, în incintele de beton ale noilor cartiere, în noile piețe, bulevarde și străzi. Alte 199 de „hectare verzi”, așternute moale și viu sub pașii noștri mult prea dedeați doar cu piatra și cu asfaltul, vor constitui noile zone de agrement de pe malul riului Colentina și din pădurile Mogoșoaiei și Rîloasel. Se pare că, între sectoarele Capitalei, prioritatea de verde și floare se află aici, în sectorul ce se numea cîndva chiar „de verde”, transformat astăzi din temelii, cu o hartă ce nu se mai suprapune celei de altădată, dar care și-a transferat în noile ei priveliști toate podoabele vegetale, străduindu-se chiar să le înmulțească. Un anume cenușiu al Bucureștilor, o anume ceață a fundalurilor sale industriale, o anume scamă terestră, îngroșată mereu de praful marilor șantiere, care pe ici, pe colo ne cam obosesc, ne cam întunecă retina și respirația, aici, parcă mai mult ca în alte părți, se subțiază, se pierd, destrămate de arbori (640 000 de arbori), de arbuști (peste 3 milioane, deci cite 10 pentru fiecare locuitor al zonei), de milioane de trandafiri și de plante perene. Se mai află aici, în parcuri

și în zonele verzi, 126 de terenuri de joacă și 27 de baze sportive, totalizînd cam 150 000 de metri pătrați. Se mai află și statui și grupuri statuare (al căror număr va crește cu vreo 50), sute de vase ornamentale (încă vreo 250, spun edilii, se pregătesc să li se alăture), cele mai multe frumoase și grațioase, revendicîndu-se unei arte limpezii și necrispate ca și natura cu care dialoghează.

Aici se află Cîșmigiu și Herăstrăul, aceste parcuri cîntate de toți călătorii, pe toate gamele exclamațiilor, aici se află pădurea Băneasa și parcul brăncovenesc de la Mogoșoaia, monumente ale naturii redesenat sau desenate de mari arhitecți (Cîșmigiu de Fr. Rehbun, aleile Herăstrăului de Octav Dolcescu), dar cu grija de a păstra, într-o stare de maximă puritate, calitățile de esență ale peisajului românesc, adică armonia, diversitatea, varietatea cromatică și mai cu seamă intimitatea, obținută printr-o regie suavă a spectacolului de verde și floare, a surprizelor lui, care încîntă și desfată, solicită fără să suprasolicite, fără să ostenească spiritul prin retorică sau grandilocvența podoabelor. Noile generații de arhitecți, discipolii maestrului Doicescu, împreună cu arhitecții peisagiști, cu dendrologii, horticultorii și floricultorii, chemați să

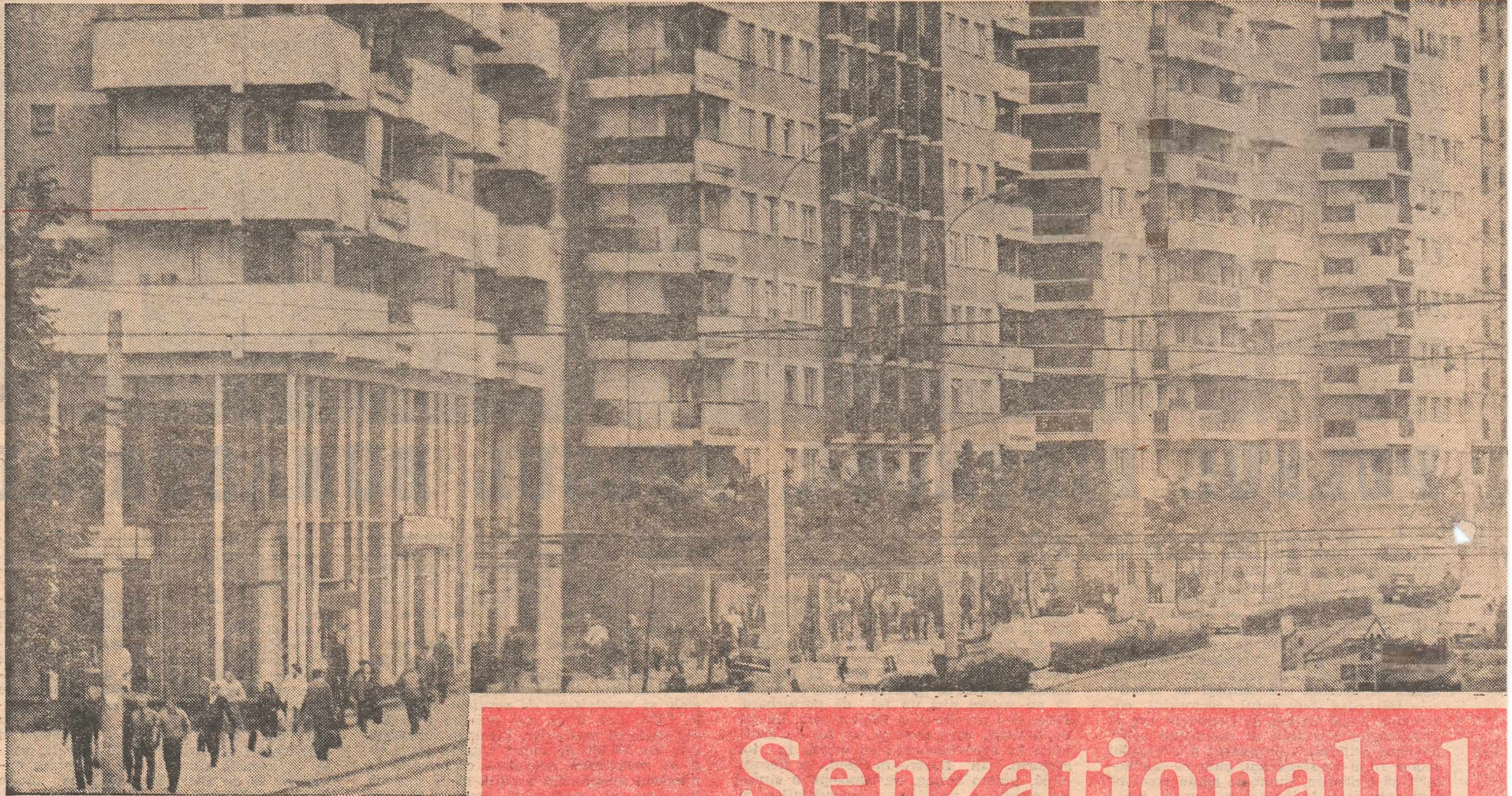
sporească în ritmuri vertiginoase o zestre, ca să astîmpere foamea noastră de peisaje frumoase și de ozon, lucrînd deci la comanda clipei, sub rigorile ei, o fac totuși cu conștiința duratei, idealul lor fiind (ne mînturisea cineva) să lucreze ca însăși natura, la fel de temeinic, printr-un gest de modificare sau dezvoltare care să fie primit și nu respins, ca un gest care-i prelungește geniul. Ediția 1980 a „Expoflorei”, găzduită în incinta Herăstrăului, oferindu-ne o întreagă paletă de noutăți și surprize (peste 10 000 de trandafiri în „Insula trandafirilor”, dispuși într-o compoziție somptuoasă, plină de inedit), ni s-a părut a include totuși natura, și nu prin tangentă, ci structural, în chiar tiparul sentimentului nostru despre ea, modificînd-o astfel încît să se recunoască pe sine în gestul omului, care-i servește desăvîrșit și pe el, dar și natura.

Se mai află aici și o salbă de lacuri, cîndva focare de infecție, azi asanate, drenate, modernizate, dotate cu ștranduri, debarcadere, baze de sporturi nautice, amenajări naturale complexe și vaste. Schița de sistematizare a Capitalei prevede creșterea suprafeței lacurilor, de la cele 500 ha existente astăzi, la 1 800. Cele mai multe dintre lacurile văii Colentinei (Herăstrăul, Floreasca, Teiul, Pantelimonul, Cernica,

Străuleștii) sînt în sectorul I. Cele mai ample dintre amenajările prevăzute în amintita schiță vor porni tot de aici, sub asistența specialiștilor și cu sprijinul muncii entuziaste a populației, închegînd o nouă geografie și, implicit, o nouă intimitate a locurilor, greu încă de definit, dar cît se poate de necesară, căreia omul îi poartă de mult nostalgia. Aici, în zona noilor oglinzi de apă, geografia, deci și microclima, se vor schimba, se vor îndulci, vor deveni mai umane, fapt (zic specialiștii) cu firești consecințe asupra omului, a firii lui, chit că, în ceea ce ne privește, noi opunem acestei teze o alta, cea a omului ce sfințește locul. Această sfințire a locurilor, inclusiv prin sporirea farmecului naturii, este rodul acestor din urmă ani.

În cincinalul ce vine, sînt proiectele, se vor planta, în această zonă a Bucureștilor care-i sectorul ei I sau sectorul ei verde, vreo 155 000 de arbori, vreo 1 150 000 de arbuști, vreo 185 000 de trandafiri, vreo 45 000 m liniari de gard viu, mai colorind, mai frăgezînd, mai înmiresmînd priveliștea și văzduhul, mai dărîmînd dintre falsele bariere pe care ne-am tot obstinat să le ridicăm între noi și natură. Încă de pe acum, din această frumoasă toamnă, simțim, așadar, generoasele primăveri care vor veni, datorate unor inițiative edilitare puse pregnant în serviciul omului, creînd un perpetuu și luminos anotimp al acestuia.

ILIE PURCARU ■

Senzationalul

Un oraș precum Bucureștii, s-ar zice, nu poate fi judecat pe felii. Capitala noastră geografică și de inimă, acest centru de muncă, de luptă, de gândire și de decizie al țării de la Dunăre și Carpați,

acest oraș-arhitect al istoriei, folosind în construcția lui o întreagă materie milenară, pusă la îndemână de un întreg popor, acest oraș-mată al devenirii noastre, acest oraș de unde „soarele pentru toți românii răsare”, este mult prea organic în alcătuirea lui intimă, mult prea temeinic în ființa lui, în structura lui, mult prea rotund în sinteza lui, pentru a-i putea izola elementele ce-l determină. Bucureștii sint simbolul unei civilizații, sint de fapt ei înșiși o civilizație (cineva chiar vorbea, într-o carte, despre „civilizația Bucureștilor”), sint deci, ca orice civilizație, nu o sumă de elemente și fapte, ci un sistem, un ansamblu ce nu poate fi înțeles decît prin totalitatea lui. Și totuși, uneori (și nu sintem primii care facem această experiență!), este suficient să desprinzi din întreg doar un element, iar cu el să evoci sau să sugerezi ansamblul. O coapsă de marmură atinsă de dalta lui Fidias îți desenează întreaga nu numai statuia, dar și Elada. E și acesta apanajul marilor civilizații, care își păstrează intactă puterea de sugestie impunînd pînă și fragmentul ca marcă și ca simbol. Un fragmentarium, în asemenea circumstanțe, își poate avea așadar rostul lui. Fragmentul sau fragmentele propuse, citibile ca elemente dintr-un opus unitar, sub semnătura unui singur autor, sau ca opusuri diferite ale aceluiași, dar în continuă execuție filarmenică, pot desena, așadar, fenomenul, chiar dacă am atins cu degetele doar citeva clape.

Itinerarul pe care vă invităm să-l urmați, printr-un fragment sau o porțiune-simbol a Bucureștilor, care ocupă cam o treime din suprafața orașului, stă, ca în-tregul Bucureștii, dar întregindu-i paleta cu culori și cu note distincte, sub semnul — care dublează în chip fericit și major însăși emblematismul națională, definind România în întregimea ei, în rotundul ei — al marii construcții, aflată aici într-una din vetrele sale cele mai expresive.

Aici, în acest sector 1 al Bucureștilor, în care trăiesc peste 300 000 de oameni, se întîlnesc toate profesiile (procentul „populației ocupate” fiind de peste 70 la sută, iar numărul întreprinderilor și

instituțiilor de vreo 400!), chiar dacă ele, aceste profesii, nu se interferează cotidian decît rareori. Nu zilnic ne întîlnim, să zicem, cu actorul de cinema, și mai rar ne întîlnim cu ciberneticianul sau cu programatorul (deși aici, în acest sector, sint concentrate într-o covârșitoare proporție inteligența Bucureștilor și a țării, cultura, arta și știința sa, numai teatrele fiind vreo 6, în frunte cu Naționalul, numai institutele de cercetări fiind vreo 36, acumînd cam o cincime din potențialul național al domeniului!). Cu una din aceste profesii ne încrucișăm însă, ca pretutindeni, dar parcă mai mult ca în pretutindenea Bucureștilor și a țării, în toată clipa, travaliul și opera ei fiind omniprezente, impresionante și prin pregnanța lor vizuală în peisaj, și prin centrul de forță care o zămislesc, o desăvîrșesc, o dezvoltă. Este profesia constructorului. În București, spun statisticile, sint masați,

în comparație cu celelalte orașe, uneori cu județe întregi, cei mai mulți profesioniști ai schelelor. Iar în sectorul 1, cei mai mulți din București. Jumătate din numărul întreprinderilor de construcții-montaj ale municipiului își au sediile în acest sector. Principalele centre de proiectare și de concepere a zidirii, inclusiv Institutul de arhitectură „Ion Mincu”, se găsesc tot aici. De aici, mai mult decît din oricare altă vatră a Bucureștilor, pornesc, altfel spus, acele perpetue și atît de spectaculoase schimbări de registre, de game, de chel, de linii, culori, forme, volume și altitudini care constituie dinamica constructivă a municipiului, formidabila lui ascensiune arhitectonică, urbanistică și edilitară, și tot aici se întorc, împovărate cu un spor de reverberații, ca un cîntec în jurul propriului refren sau ca o plantă în jurul propriei rădăcini, ca să-și depună înflorescențe dintre cele mai expresive. Aceasta înseamnă noi și moderne uzine, vaste extinderi și transformări de capacități productive, peste 22 000 din apartamentele construite, în Bucureștii ultimului deceniu și jumătate, restructurări de adîncime și de amploare ale unor importante artere, înseamnă o vatră de muncă, de creație și de viață care, hrănindu-se din perpetua circulație a valorilor și a bunurilor în acest viu, vast, complex și indivizibil organism care sint Bucureștii, se hrănește, în același timp, și din substanța sa proprie, din efortul său.

Primăria sectorului e literalmente astupată de schele. Frumoasa clădire „cu turn” de pe Banu Manta, monument de arhitectură bucureșteană pe care G. Călinescu îl visa ca descins din inspirația vizionarului Ioanide, nu-și mai arată la zi, printre schele și printre panourile prefabricate vînturate sub cer de macarale-gigant, decît turnul, ca promontoriu de artă al unui peisaj în care accentele de acest fel, pînă nu prea demult, erau foarte rare, atît de rare încît locul, de fapt, le suporta cu greu. Robit horizontală, acest loc, această bătrînă stradă cu ifos de nume domnesc, de fapt o îngrămădire haotică de acoperișuri maculînd geometriile, suporta, într-adevăr, cu greu perspectiva aeriană, clădirea cu turn părăind coborîtă din cer cu hirzobul, fără nici o aderență cu solul. Ea devine, practic, prețioasă și grăitoare abia acum, cînd o centură de blocuri moderne o înconjoară din toate părțile, în rimă cu ea, într-o relație de reciprocă valorificare a strălucirilor arhitectonice. Noul Banu Manta, prevăzut a cuprinde 900 apartamente în blocuri, împreună cu sediul Consiliului popular și clădirile cu parter, cu unu sau cu două etaje, recuperabile urbanistic, integrate viziunii plastice a întregului, ni se pare astfel, prin toate datele lui, un cadru simbolic al noului, implantînd masiv noul, dar salvînd și încrustînd în montura acestuia și pietrele vechi, dar tefere și strălucitoare, ordonînd totul într-o alcătuire superioară, de sinteză.

Insistăm asupra acestor fapte intrucît, într-o vreme, dintr-un patos grăbit al „eradicării vechiului”, au căzut sub niște turnăcoape, tragic și inutil, clădiri-monu-

mente, monumentale nu neapărat prin arhitectură, ci și prin simbolul lor, pereți de care se sprijinea ființa noastră, ascuțindu-se și regăsindu-se pe sine. Așa s-a întîmplat, în zona de care ne ocupăm, cu acea casă-templu cu pereții prea grei de geniu care a fost casa lui Macedonski, sacrificată de cineva care nu a văzut în ea decît un lesne sacrificabil spațiu de locuit vetust. Asemenea ireparabile erori tîn de un timp revolut. În concepția edililor de azi, cele 1 133 de străzi ce străbat sectorul nu se măsoară numai în kilometri și suprafețe, ci, cu pregnanță, se ține seama de acele particularități specifice, de acel liant invizibil care e duhul locurilor și care singur ține coerente, tefere și frumoase zidurile. „Automatica” și Statuia Aviatorilor, „Grivița Roșie” și palatul brăncovenesc de la Mogoșoaia, Palatul Republicii și Ateneul Român, marile blocuri noi de pe artera (nouă și ea) a Dorobanților și străduța bătrînă cu tel parfumați, Casa Științei și Muzeul Satului, loggia de beton și cerdacul de lemn, Academia și Podul Grant, Aeroportul Otopeni și Parcul Herăstrău, Televiziunea și piața cu alură orientală de legume și fructe compun, în însuși spiritul nemuritor al Bucureștilor, dușman al monocromiei și al peisajelor egalizatoare, un mozaic fastuos, în care pietrele au valori diferite de strălucire și greutate, capabil să încorporeze oricînd noutatea, pe un ax ce ține de coerența întregului.

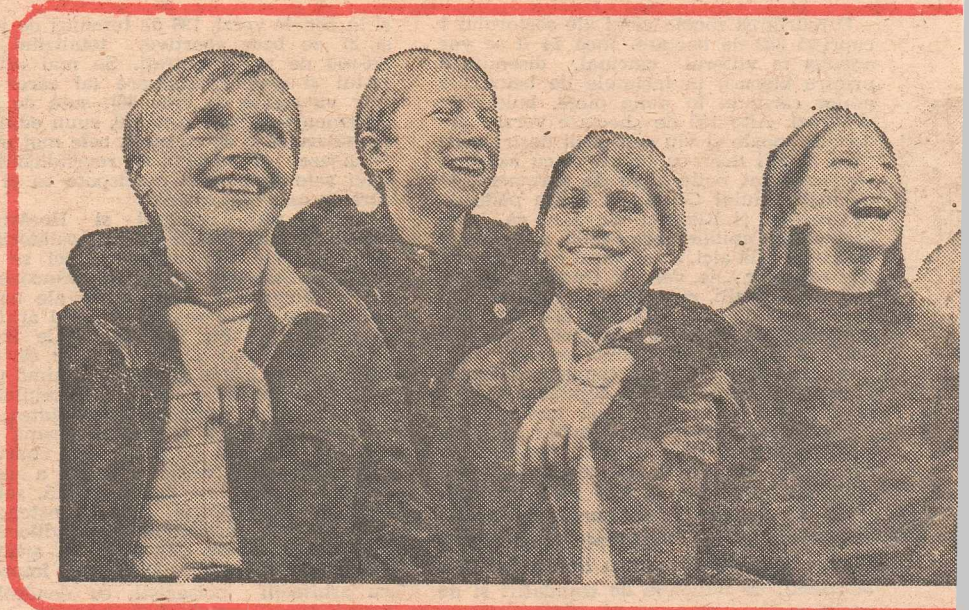

Peste toate, dominînd de sus și copleșitor vechea vatră, marea construcție. Accentul modern, de artă și de confort, de gândire tehnică și estetică elevată, cîndva rarism, devine, pe zi ce trece, prive-
liște, privești urbane cotidiană. De niște

ani, care sint cei ai socialismului, dar mai ales de un deceniu și jumătate, de cînd s-au abrogat prin înalt gir de stat nu numai sacrificiile inutile, dar și acele construcții în care confortul se măsoară în „grade”, ca rachiul la crișma de cartier (acele blocuri cu „confort redus”, caiete de exerciții ale copilăriei construcției, dar, din păcate, niște caiete scrise în piatră, imposibil de suprimat sau de acuns), peisajul acestei vetre poartă din plus în panoramele-l largi ca și în detaliu, însemnul unei concepții, al unei viziuni constructive temeinic fundamentate și riguros urmărite în devenirea ei practică.

Ce traseu să alegem, ce imagine să reținem din acest panoramic al noului ale cărui contururi se definesc în miine, astfel încît, netrădînd clipa, s-o facem oglindă a celor ce vor veni? Acest tablou panoramic este tentacular (prin vastele sale trimiteri în toate ungherele zonei), labirintic (prin incapacitatea nu numai a oaspetelui, dar chiar a localnicului de a se putea orienta în el), sufocant (prin iminența problemelor care-și pretind rezolvarea), disperant pentru cel ce ar încerca, la ceasul de față, să-i cuprindă mișcarea, prefacerile, convulsiile între copertele unui ghid. Ce traseu totuși să alegem?

Spre clădirea „cu turn”, spre sediul Comitetului de partid și al Consiliului popular al sectorului, accesul prin Banu Manta ne-a fost blocat de șantierul celor 900 de apartamente în blocuri. Am ocolit prin niște străduțe, ieșind la Gara de Nord și, de acolo, urmărindu-ne tînta, ne-am îndreptat către șoseaua Nicolae Titulescu. Ne-am aflat deci, într-un fragment al traseului, pe Calea Griviței, de mult rescrisă în cartea orașului cu majuscule arhitectonice, dar încă în plină deschidere către nou, printr-un ansamblu de

de lângă noi

1000 de apartamente ce urmează să se ivească între gară și Calea Victoriei. (Care arteră, la rindu-i, s-a mobilat, precum știm, cu elegante construcții răsărite din cenușa cutremurului din martie 1977, fiind în studiu la ceasul de față și sistematizarea Pieței Victoriei, în a cărei latură sudică vor apărea blocuri, un hotel cu 1900 de locuri, magazine moderne, unități de servicii.) Noul ansamblu din Grivița face parte dintr-o mai amplă zonă supusă prefacerilor de anvergură, cuprinzând artele Buzești — Berzei (3000 apartamente) și Știrbei Vodă (2700 apartamente), deci un total de 6700 apartamente, și, în același timp, el se deschide spre una dintre cele mai spectaculoase intervenții ale constructorilor bucureșteni în peisajul orașului, așa-numitul „Pasaj de la Podul Grant”. Este vorba de un modern sistem rutier, lung de 1300 de metri, destinat să asigure traversarea în flux continuu, fără stopuri și intersecții, a trei mari magistrale ale orașului, realizându-se trecerea dinspre bd. 1 Mai, prin strada Turda, spre Giulești și Cringăși, iar de aici spre Militari și Drumul Taberei. Pasajul principal, arcuit peste calea ferată, va fi de 150 de metri, cel de peste Calea Griviței de 30. Lucrarea, decretată de specialiști drept una dintre cele mai complexe ale genului, cu puține rivalități pe continent, include în spectacolul ei, ca pe un act palpitan, decisiv pentru forța și frumusețea întregului, efortul de muncă și de conștiință al unor constructori care s-au depășit mereu pe ei înșiși, apropiind ziua inaugurării cu peste un an. Și fiindcă sistemul aici, vom îngloba într-o buclă a traseului nostru și strada Turda, legată de circulația nouă peste Pasajul Grant, care va deveni un bulevard cu șase benzi și cu peste 5000 de apartamente în blocuri

de 8 și 9 etaje, blocuri dispuse în alveole, cu senzația spațialității accentuată savant și cu surpriza prim-planurilor de flori și arbori acoperind fostele gropi ale lui Ouatu. Reveniți în Grivița, abordăm, urmărindu-ne ținta, o șosea Titulescu brăzdată monumental de blocuri impunătoare (peste 3000 de apartamente până acum, 5000 în etapa finală), desfășurată în elegante volute și planuri curbe, până ieri o stradă care, deși centrală, arăta ca o mahala, slab populată și detestabilă la înfățișare, netolerând nici ea perspectiva aeriană, ci doar uitătura piezișă, de jos în sus, spre înalta clădire „cu turn” din capăt, devenită astăzi deodată mică, rămasă mult sub orizontul blocurilor cu multe etaje.

Ajuns, așadar, la țintă, urmărind un traseu care, de fapt, abia se deschide către secvențele de maximă forță și amplitudine dintr-un spectacol al noului în plină desfășurare. Să aliniem din nou, aici, câteva cifre sau, și mai bine, să traducem cifrele în piatră, lăsând piatra să se constituie singură, conform planurilor, în cadrul urbanistic al zilei azi și de mâine. Dacă vom ocoli clădirea „cu turn”, apucând pe o străduță paralelă cu Banu Manta, vom descinde, din nou, printre majusculele arhitectonice ce marchează capetele de rind din noua carte a Bucureștilor, intrând în bulevardul 1 Mai, fosta Filantropie, zonă care, peste puțin, n-o să mai întrețină relații cu imaginea ei de ieri decât prin mijlocirea fotografiilor de arhivă și a pinzelor ce i-au fost dedicate de un locuitor ce se numea Luchian. Peste 2500 apartamente, magazine moderne, o serie de construcții cu valoare de unicate arhitectonice, o arteră care, legată direct de

inima Capitalei, o reprezintă somptuos, deschizând din proiectul ei imaginea unui București care, pe zi ce trece, înalță mereu mai sus existența și demnitatea celor ce-l locuiesc. Ni se propune, pornind de aici, un alt traseu, cel care, trecând prin bulevardul Miciurin (și el în plină construcție), apoi prin Kișelele înfiorat de toamnă, ne va duce spre șantierul Ansamblului Aviației (ce va cuprinde 11000 apartamente, primind 35000 de locuitori!). Spațiul nu ne îngăduie să includem și alte trasee, precum cel prin Ansamblul Beller (cu o primă etapă de 2000 de apartamente noi, cu o etapă finală de 4600), Ansamblul Aleea Trandafirilor (cu 300 de apartamente, care, prin soluțiile plastice ale blocurilor, prin colorit, prin jocul aerian de volume și forme, vor sta sub efigia fragedă a numelui străzii), cum și altele, unele gata, altele în construcție, altele pe planșetele arhitecților.

Și e prisos să mai precizăm cât de preocupati sînt edilii de rezolvarea a numeroase probleme, pe care opera de sistematizare și de modernizare le ridică zilnic și somativ. Noile construcții, cele de locuințe în primul rînd, se înconjoară, în corelații complexe, cu lucrări privind echiparea cu diferite utilități (apă, canal, electricitate, agenți termici, telecomunicații etc.), cu lucrări aferente transportului în comun (linii și stații de metro, autobuze, tramvaie, troleibuze), cu importante dotări de interes social și cultural (magazine, piețe, servicii, spitale, dispensare, școli, baze sportive, zone de agrement etc.), un întreg pachet de probleme, multe și grele, noua condiție a acestei zone făcînd să se ivească peste

noapte, într-o seamă de locuri, o seamă de contradicții, adesea presante. Locuri ce s-au trezii, dintr-o dată, prea mici, prea strimte, prea izolate, în raport cu întregul și cu tumultuoasele lui prefaceri. Locuri a căror veche ramă, încercuind peisaje semirurale, de mahala, ca în tablourile lui Luchian, a fost înlocuită. Dar și noua lor ramă va trebui, ni se spune, schimbată.

Probleme multe și grele, soluționabile însă în viitor, prin dezvoltarea progresivă a zonei. Soluționabile, înainte de toate, prin grija edililor, împletită, întregită și prelungită prin grija cetățenului, a localnicului, mobilizat — și răspunzînd cu civică pasiune, cu profundă răspundere — la acțiuni ce-l implică deopotrivă și cu efortul pe șantierul muncilor patriotice, și cu gîndirea, cu inițiativa, cu fantezia, emancipate robust și valorificate plenar în cadrul larg și eficient al democrației noastre socialiste. Din cele 737 de propuneri făcute în întrunirile electorale care au precedat alegerile de la 9 martie, 680 au fost soluționate, 40 se află în curs de a fi rezolvate, 17 sînt în studiu, cu scadență de aplicare într-un viitor mai îndepărtat. „Tribuna Democrației” atrage ample și vii dezbateri, consacrate problemelor cardinale ale țării și ale locului. Anul trecut, prin muncă patriotică, locuitorii sectorului au efectuat lucrări în valoare de peste 200 de milioane lei. Anul acesta, ele vor depăși 260 de milioane. Modernizări de străzi, amenajări de terenuri de joacă pentru copii, de baze sportive și de locuri de agrement, plantări de arbori, arbuști și flori, transformări de terenuri virane în grădini de legume sau parcuri, un amplu, divers și nedrămuț efort gospodăresc, întîlnindu-se cu marea efort constructiv al statului, privind deopotrivă casa și agora, locul de muncă și cel de viață, cu spațiul lor ambient, transformă zona într-o veritabilă creație colectivă, rod al gesturilor împletite ale oamenilor și formîndu-i la rîndu-i pe oameni, modelîndu-i chiar și în gesturile cele mai mici. Fapt ce se vede în chipul însuși al locului, tot mai frumos, mai curat, mai limpede, chip la care, deși fără să se blazeze, ochiul nostru nu prea ia seama întotdeauna, obișnuit prea mult cu prefacerile de anvergură ca să le mai înregistreze și pe cele de nuanță. Dar ele, aceste nuanțe, aceste inedite accente, sînt cele care, într-un registru savant, dau tonus și vibrație aparte unui tablou, unei compoziții, însuflindu-le căldura vieții. Deci nu numai ceea ce este șocant, nu numai marile și modernele întreprinderi sau marile și modernele ansambluri arhitectonice, dar și geografia unei străzi, a unei grădini, compun o civilizație, constituind o revelație emblemă a vieții omului, a nivelului sau a calității ei.

Este această parte a Bucureștilor, inseparabilă, dar nu și înconfundabilă cu întregul, un loc în care spectaculosul, senzaționalul sau ineditul se află, adesea, chiar lângă noi. Un loc al muncii, cu unele din cele mai mari uzine și fabrici, un loc de gîndire, de concepție și prospecție, concentrînd o cincime din potențialul de cercetare al țării, un loc al artelor, al vocației și, peste toate, al construcției, al marilor construcții care, modificînd structural peisajul, confirmă viziunea noastră despre noi înșine, despre ce putem și ce vrem să fim.

ILIE PURCARU

Întîlnirea din parcul „Ciresarii” a fost prima chermesă populară a sectorului 1 al Capitalei și se vroia o reactualizare a unei vechi tradiții de a reuni oamenii muncii cu familiile lor, la o petrecere a timpului liber în familie și între prieteni.

În acest Parc al copilului, terenurile au devenit estrade pentru spectacole și proiectii de film sau ringuri de dans, aleile au fost împodobite cu panglici multicolore, soarele era blînd cum îi stă bine ultimei duminici din septembrie, berea aștepta stivuită sub doi copaci bătrîni din colțurile opuse ale parcului, iar mititeii fumegau alături.

Cum s-a organizat această ultimă serbare cîmpenească a anului, cine și-a asumat acuratețea ei? Comisia de femei și Consiliul Fronului Democrației și Unității Socialiste din sector. S-au vîndut bilete prin întreprinderi, anunțîndu-se un program foarte bogat, cu participarea unor renumiți actori, avîndu-se în vedere existența pe teritoriul sectorului a majorității teatrelor din Capitală. Dar s-a întîmplat că... n-au venit, pur și simplu, deși au promis. Inimoiși organizatori nu s-au așteptat la capcanele care te pîndesc în astfel de acțiuni: un actor nu poate fi liber o întreagă după-amiază de duminică, minutele lui sînt numărate.

Cei mai puțin pretențioși au rămas. Cam o mie și ceva de oameni, majoritatea copii și tineret. Aceștia din urmă, simțîndu-se la ei acasă, s-au distrat minunat.

ELENA GHERA

Mult stimat domnule redactor-șef!

Mă numesc Dagmar Lorenz, sint o fată de 19 ani și locuiesc în Frankfurt/Main în R.F.G. Am fost de șapte ori în România în concediu și am învățat puțin românește. Limba română îmi place mie foarte mult; de aceea am căutat aici o revistă în limba română și sint fericită că am găsit FLACĂRA. De atunci o citesc regulat, pentru că vreau să învăț mai bine românește. Vă rog frumos, să mă scuzați, dacă fac greșeli, imi pare rău că nu pot scrie mai bine românește, dar dați-mi voie să vă spun un compliment pentru revista aceasta, care-mi place foarte mult. Mă bucur că este posibil să citesc FLACĂRA și aici în R.F. Germania; o voi citi regulat și în anul viitor.

Vă doresc pentru dumneavoastră și pentru toți colegii toate cele mai bune.

Cu stimă,
Dagmar Lorenz

Urmare la „Un portret robot în stil Ciclop”, apărut în revista Flacăra nr. 34, a.c. Secția Auto Ciclop ne comunică următoarele: Asemănarea de nume și fapte a unuia dintre maeștrii Atelierului 2 Bujoreni nu este deloc intimplătoare. Maeștrul conducător Niță Gabriel a avut o atitudine (în special în ultima perioadă de timp) cu totul necorespunzătoare în relațiile cu clienții. Pentru abateri repetate de la normele de etică și de la regulamentul de ordine interioară tov. Niță Gabriel a fost discutat în biroul organizației P.C.R. din cadrul unității 2 Bujoreni, făcându-se recomandarea schimbării locului de muncă în altă unitate unde nu are relații cu publicul. În baza deciziei 903/1980 tov. Niță Gabriel a fost trecut la „Exploatarea de Transport Auto-buze”. Pentru a se preîntîmpina pe viitor asemenea cazuri de indisciplina s-au luat următoarele măsuri: prelucrarea articolului apărut în presă cu toți oamenii muncii din cadrul unităților Ciclop și examinarea maeștrilor privind cunoașterea Legii nr. 6 din 1978 și a regulamentului de funcționare a unităților de servicii de reparații către populație. Director tehnic, Lang Carol.

Ascultăm cu deosebită bucurie emisiunile radio în care sint prezentați interpreți de muzică tină din cadrul cnaclului „Flacăra”, cnaclu ce poate fi pus în fața oricărui cîntăreț și formații din întreaga lume. Și fiindcă sintem din orașul Reghin, oraș în care se nasc chitarele pe coardele cărora mulți folk-ști din cnaclul „Flacăra” își plimbă degetele, ne-am gândit la o invitație: tinerii din orașul Reghin doresc cu nerăbdare să îi aibă în mijlocul lor pe toți membrii cnaclului, pe care nu i-au auzit, pînă acum, decît la radio și la televiziune. (Călin Șuteu, Reghin). N.R. Cnaclul „Flacăra” va poposi în curînd pentru o nouă intimplare artistică și în orașul Reghin.

Mă numesc Ion Mihalache, sint om al muncii în complexul C.F. „16 Februarie”, și în numele a circa 1500 de oameni al muncii din acest complex vă rugăm să ne sprijiniți în rezolvarea problemei transportului cu mijloace de transport în comun. Complexul este deservit de mașina 115 R și cu această mașină întîmpinăm mari greutăți atît la venire cît și la plecare de la serviciu. Timpul minim de așteptare la această mașină este de circa o oră. Am dori ca I.T.B.-ul să așeze la ambele capete de linie un grafic de circulație pe care să-l respecte, și după care să ne putem orienta. Nu ne îngrijorează nimic mai rău decît că se va strica vremea și va trebui să stăm, în ploaie și viscol, cîte o oră, și să așteptăm mașina care uneori nici nu vine.

Ministerul Sănătății. La scrisoarea adresată revistei Flacăra de Ileana Viașiu din Craiova comunicăm că s-a aprobat internarea sotului ei, Ion Viașiu, la clinica de cardiologie a spitalei clinice Fundeni. Odată cu răspunsul s-a trimis numitei și biletul de internare.

Ceea ce se relatează în articolul „Scurtcircuit prin cabanele de munte” (Flacăra, nr. 38)

este valabil pentru marea majoritate a campingurilor, în ceea ce privește lipsa de condiții igienice de la grupurile sanitare. Mai ales în campingurile de pe litoral, dezordinea și lipsa de igienă sint incredibile. În acest sens credem că este necesară mai multă atenție din partea factorilor răspunzători, dar și a personalului de serviciu și întreținere și chiar din partea turiștilor. (Emil Ioan Istrati, Galați)

Peste 150 de locuitori din Zalău, cartierul Dumbraua II, ne scriu că nu au apă în tot cursul zilei, din pricina unei planificări nejudicioase a orolului „cu apă”. În felul acesta oame-nii din blocurile T 11-13-15-17-19 și așa mai departe se pot bucura de binefacerile apei curente numai între orele 22-4 și 9-12?!! Cei interesați de modul în care reusesc cei din Dumbraua II să se descurce cu menajul cotidian se pot adresa la I.G.O. Zalău sau în altă parte. Poate în felul acesta vor auzi și cei interesați de buna gospodărire a orașului, dacă aceasta există, bineînțeles. (Semnează Dan Dincă, Zalău)

Consiliul popular al sectorului 5. Ca răspuns la scrisoarea unui grup de locuitori din str. Serg. major Borș Gheorghe și Popa Balint, București, vă comunicăm că cele sesizate sint reale. Pentru deblocarea acestor străzi s-a luat legătura cu serviciul mecanizare al întreprinderii „Vulcan” care a fost avizat. Drept urmare, străzile au fost descongestionate, iar mașinile dirijate la garajul întreprinderii.

De mai bine de trei ani, instalația de încălzire a blocului B 41 nu funcționează, fapt pentru care am solicitat în nenumărate rânduri organele competente, din partea cărora nu am avut decît promisiuni. Deși nu am avut încălzire încă de la darea în folosință a blocului (martie 1977) ni s-a pretins să achitam integral suma aferentă încălzirii. Inițial, în urma prezentării procesului verbal la conducerea I.J.G.C.L. Zalău s-a hotărît scutirea locatarilor de cheltuieli pentru încălzire, noi figurăm încă la asociația blocului ca debitori cu sume considerabile. (Locatarii blocului B 41, scara E, Zalău, Sălaj)

Procuratura județului Dimbovița. Referitor la excavatorul abandonat de doi ani în albia pîrului Răstoaca vă informăm că în urma cercetărilor au rezultat următoarele: În anul 1978 s-au defectat pompa hidraulică și alte mecanisme de import. În această stare la 1 august 1978 excavatorul a fost transferat de la Direcția Apelor — Argeș la T.C.M.S.—S.U.T. București. Unitatea primitoare constatînd că excavatorul luat în primire prezenta o uzură de 100 la sută nu a mai urgentat ridicarea acestuia din albia pîrului Răstoaca, cu atît mai mult cu cît pentru realizarea acestei acțiuni era necesară folosirea unui număr de trei buldozere și deci efectuarea unor cheltuieli importante fără eficiență economică. În urma măsurilor luate în luna august 1980 excavatorul a fost ridicat și depus în atelierul de reparații Pitești, aparținînd T.L.H.S. București unde se află și în prezent.

N.R. Sint trei lucruri demne de reținut: 1) Faptul birocratic. 2) Cheltuieli neeficiente în '78 devin „eficiente” în '80 și 3) Ceea ce era uzat sută la sută acum doi ani, luna trecută era bun de reparat.

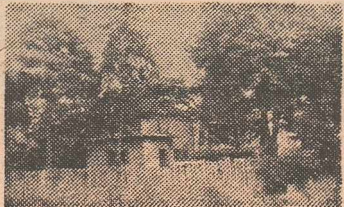
Grupul întreprinderilor de gospodărire comunală, sector 4. Presiunea scăzută a apei calde și reci la etajele superioare ale blocului 12-B și la celelalte blocuri din cvartalul „Dristor insulă” s-a datorat avarierii unui grup de pompare. Remedierile s-au efectuat în perioada 2-8 septembrie, alimentarea cu apă caldă menajeră și apă potabilă făcîndu-se la parametri normali.

Biblioteca din stațiunea Sîlnic-Moldova posedă un important fond de publicații care este pus an de an la dispoziția oamenilor muncii veniți la odihnă și tratament. Din păcate acest fond este sărăcit de unii cititori care la plecare uită să le restituie. Iată numele unor „uituci”: Ionel Tișanuș, profesor la școala populară de artă din

P. Neamț, Silvia Burdla, învățătoare la Movileni, Iași, Ion Mihalache, student electronică, Ecaterina Melinte, muncitoare la I. Apollo, București, Ion Comănescu, electrician, și încă mulți alții. (A. Lupașcu, bibliotecar)

Consiliul popular al sectorului 4. Ca răspuns la scrisoarea lui Duca Vladimir vă comunicăm că terenul din fața punctului termic 3 din str. Izvorul Crișului-Huedin a fost împrejmuit de G.I.G.C. pentru protejarea și siguranța instalațiilor. Imprejmuirea a fost confecționată corespunzător și nu a fost realizată pe un teren de joacă pentru copii.

În timp ce în jurul noilor blocuri din cartierele recent construite locatarii caută să creeze cît de repede zone verzi, un colț de verdeață, în cartierul Crîngăși, la stația Mehadia, urmează a se distruge sistematic și total o plantație de peste 50 de ani (meri, duzi, tei, conifere). Pînă în prezent I.C.E.D. a distrus mai bine de 10 pomi fructiferi pe motivul executării unei conducte de termoficare (care putea fi deviată). Se știe că tăierea arborilor fructiferi, chiar în curtea proprietarilor nu este permisă decît cu aprobarea D.D.P. Acești 10 pomi au fost

tăiați în martie, și D.D.P. răspunde în luna iunie că o comisie s-a deplasat pe teren și nu era nici un arbore fructifer. Era normal, de vreme ce fuseseră tăiați. Urmează acum să se distrugă plantația de conifere și tei odată cu casa de la nr. 132 A ce va fi demolată, o casă solidă, așa cum se poate vedea în fotografie. (Ing. Fabian Ghicon Ecaterina, Crîngăși 132 A)

Ministerul Sănătății. La scrisoarea lui Eugen Constantinidis din Tirgu Jiu vă facem cunoscut că bolnavul a fost programat și internat în spitalul clinic de recuperare Cluj-Napoca.

Spitalul clinic „Dr. Gh. Marinescu”. Ca urmare a adresei dumneavoastră din 9 septembrie 1980 privind rezolvarea situației locative a tov. Dorina Zdrează vă aducem la cunoștință că numitei i-a fost reparat un apartament format din două camere, din cota suplimentară a Consiliului popular al sectorului 4.

Sintem un număr de 50 de familii din Timișoara care de cînd ne-am mutat în casele noastre, în anul 1975, suportăm cu greu atelierile I.C.R.A.L. situate chiar în fața blocurilor în care locuim. Ni s-a promis că aceste ateliere vor fi mutate în anul 1976, dar promisiunea a zburat, iar atelierile și-au lărgit activitatea. În fiecare dimineață de la ora 6,30 zgomotul este atît de mare încît nimeni nu se mai poate odihni. Claxoane, portiere trîntite, strigăte, camioane de mare tonaj cu motoarele pornite sub ferestrele noastre. Iar activitatea de la acest atelier, care durează pînă la ora 15, deranjează în așa măsură, poluarea fonică este atît de ridicată încît nu ne mai putem înțelege unul cu celălalt. (Livia Troicani, str. Intrarea Lungă nr. 2, Timișoara)

Locuim în comuna Scorțoasa, sat Gura-Văii, județul Buzău, și facem naveta zilnic la Buzău cu autobuzele I.T.A. În fiecare zi ne întrebăm dacă o să ajungem întregi acasă sau nu și asta din pricina drumului care în unele porțiuni este impracticabil și foarte periculos pentru transport. Șoseaua de la Berca în sus, spre Gura-Văii, este nouă dar din cauza alunecărilor de teren multe porțiuni de șosea sint stricate. Credem că ar fi necesare consolidări cu beton pentru a se putea circula fără probleme, mai ales acum cînd se apropie vremea rea cu ploa și zăpezi. (Un grup de muncitori și elevi)

U.J.C.M. Brașov, Biroul Tehnic Producție. În legătură cu scrisoarea lui Remus Sucaciu din orașul Codlea vă informăm că în prezent frigiderul sus numitului funcționează normal. Întîrzierea cu care s-a efectuat ultima reparație se datorează faptului că delegatul I.F. Găești nu s-a prezentat la data planificată pentru verificarea agregatelor defecte în termen de garanție.

În comuna Colibași, Ilfov, se află în construcție o școală cu 8 săli de clasă încă din anul 1978, și pînă la ora actuală construcția este ridicată doar pînă la primul nivel. Conducerea comunei dovedește lipsă de interes pentru darea în folosință a acestei școli și nu acordă nici cel mai mic sprijin. Încă din anul 1979 trebuia să se dea în folosință două săli, pentru clasele a IX-a și a X-a. Noi dorim să sprijinim efectiv lucrările de construcție pentru ca măcar în această lună să se poată folosi măcar o parte a școlii. (Ion Stan, Colibași). N.R. Sperăm că în comuna Colibași, conducerea consiliului popular va manifesta același spirit de cooperare pe care îl au părinții elevilor din clasele a IX-a și a X-a.

Intr-una din frumoasele zile ale acestei toamne, în fața bustului voievodului Matei Basarab din curtea liceului ce-i poartă numele, 32 din cei 87 de absolvenți ai promoției din 1930 s-au reîntîlnit după o jumătate de secol de la absolvire. Această reîntîlnire se datorează tenacității profesorului Ion F. Zlate. Festivitatea desfășurată după toate canoanele acestui gen de întîlniri a lăsat în inimile acestor bărbați care s-au despărțit în urmă cu 50 de ani, o amintire de neșters. S-au evocat nume de prestigiu ale culturii noastre, foștii profesori D. P. Perpessicus, Pompiliu Constantin, Fr. Chiriac, E. Sanilevici. Printre cei prezenți la emoționanta revedere s-a numărat și semnatul acestor rînduri, E. Dascălu, din București.

De la Poenaru Ion și Corceanu Petre din Constanța luăm cunoștință de un fapt, să sperăm, izolat. Săptămîna de săptămîna, în fiecare sîmbătă și duminică, în locuința lui Ion Coman de pe str. Unirii nr. 25, au loc petreceri, nunți și botezuri, deoarece acesta are un salon pe care îl închiriază pentru asemenea ocazii. Cu toate că a fost atenționat că nu are dreptul să organizeze astfel de petreceri, conform unei decizii din anul 1975, cu toate că a fost amendat cu 5000 și cu 10000 lei, numitul Ion Coman nu renunță, de unde tragem concluzia că afacerile merg mai mult decît bine. În plus, dacă în localurile publice nunțile se termină, conform legii, la ora 12 noaptea în salonul lui Ion Coman, bairamurile durează toată noaptea, nu numai stricînd liniștea vecinilor ci cîlcînd ordinea în vigoare. Vecinii asteaptă, pe bună dreptate, închiderea definitivă a acestui salon, pentru reeștigarea ordinii și liniștii pe strada Unirii.

O brutărie în locul unei case de cultură? așa ar putea fi rezumată temerea cetățenilor din comuna Coșteiu, județul Timiș. Cu o activitate culturală bogată în urmă cu niște ani, aici existau 4 cercuri, patru echipe de teatru și două fanfare, din cauza neglijenței și nepăsării în prezent nu se mai desfășoară nici un fel de activitate artistică, culturală și sportivă, cu excepția unor lupte organizate de delegatul Lugoșului. După 10 ani, în locul unei promise noi case de cultură localnicii au aflat cu stupeoare că se va obține aprobarea pentru transformarea celei actuale în brutărie. Cel peste 60 de semnatari ai scrisorii doresc curmarea acestei stări de lucruri și o optică adevărată comunistă, mai mult interes din partea oficialităților.

Pagină realizată de
GEORGE CUȘNARENCO

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai conșis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Poșta redacției

INVĂȚĂMÎNT

Romi Rusu — Suceava: Tînd seama de caracterizarea trimisă de unitatea de învățămînt special din Suceava care atestă comportarea corespunzătoare din anul școlar trecut, vi s-a aprobat transferul la unitatea școlară de unde ați fost mutat disciplinar — ne informează Ministerul Muncii, prin Direcția generală de asigurări sociale, pensii și asistență socială.

● **Angela Marty-Postelnicu — Constanța:** Am mai răspuns și altora în acest sens, totuși vă mai răspundem și dumneavoastră: pentru a deveni „cineast” — a intra la I.A.T.C. „I.L. Caragiale”, cu alte cuvinte — nu este suficient să iubiți „cea de-a 7-a artă”, chiar și dacă „posedați o excepțională colecție de vederi cu actori”. În mod absolut sigur, credeți-mă, mai e nevoie de încă altceva... ● **Elena Gogu — București:** M.E.I. ne comunică organizarea unor clase de învățămînt seral la profilele filologie-istorie și chimie-biologie la mai multe licee din Capitală („I. Creangă”, „C.A. Rosețti”, Liceul de științe ale naturii nr. 1, etc). dar nu în ture, deoarece nu s-a solicitat acest lucru de un număr suficient de elevi ca să se poată înființa o clasă.

HORIA PATRAȘCU

ADMINISTRATIV

Parasca Stănescu — Craiova: Deciziile emise de organele de pensii, neatacate în termen de 30 de zile de la comunicarea, sint definitive; în consecință nu este posibilă anularea deciziei dv. de pensionare pentru limită de vîrstă și munca depusă ● **Gheorghe Nadolu — București:** Am fost informați că încă de la 23 iulie a.c. vi s-a achitat de către Oficiul de asigurări sociale și pensii al sectorului 1 suma de 12709 lei, reprezentînd pensia pe perioada I XI 1979—31 VII 1980 ● **Constantin Dinu — Alexandria și Constantin Atanasiu — Mangalia:** Autoturismele Dacia-1300 cumpărate în rate nu pot fi înstrăinate înainte de a fi plătite integral și vor fi asigurate, în mod obligatoriu, pentru cazurile de avarii pe întreaga perioadă de plată a ratelor ● **Ioan Georgescu — București:** Dumneavoastră nu aveți încă 30 de ani vechime în muncă. La împlinirea condiției de 30 ani vechime în muncă și dacă aveți 16 ani lucrăți în grupa I de muncă, veți putea solicita pensionarea la vîrstă de 58 de ani.

MARGA NEDELEA

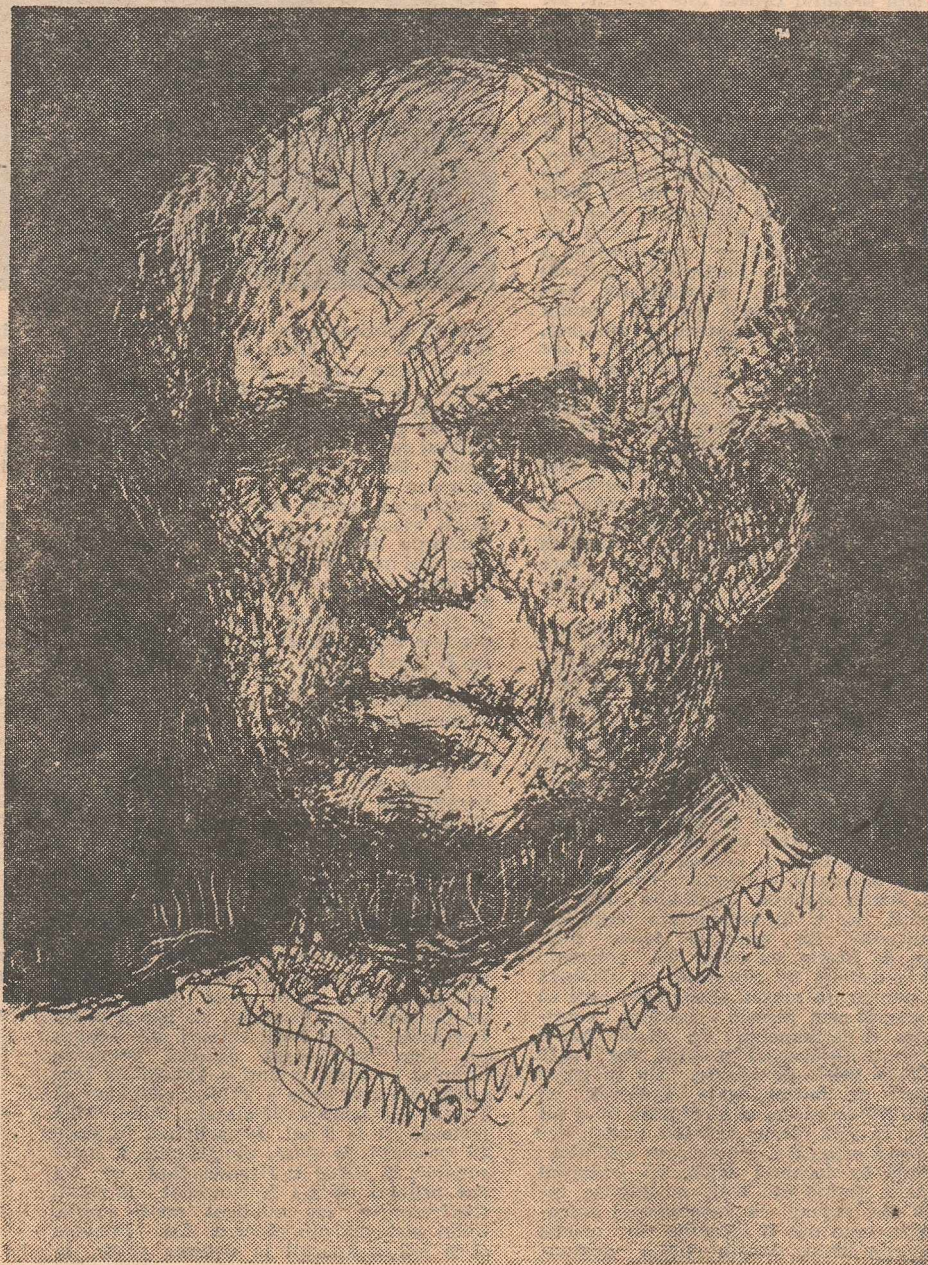
SOCIAL

Bănică Georgeta — București: Ancheta continuă; indicați martorii solicitați ● **Olimp Dezideriu — București:** Nu vreți să-aveți necazuri la serviciu? Tardiv. Dați lămuririle care vi se cer. Reveniți la nevoie ● **Pușcaș Rodica — Ploiești:** Aveați, totuși, de ales: adevărul; de ce vi se pare un lucru imposibil? ● **Dumitru Crăciunescu — București:** În probleme de partaj, voința părților este supremă; mai aveți încă timp să folosiți acest principiu ● **Violeta Plagiu — Reșița:** Dv. nu aveți timp? Înțelegeți greșit rostul rubricii noastre ● **Hornea Dragomir — Galați:** Renunțați la actul oficial de constituire sau aminați-l. Luați legătura cu deputatul ● **Tonca Mircea — Galați.** De la caz la caz, e adevărat, dar nu e cazul dv. ● **Fotino Sanda — Tulcea:** Ce să faceți ca să puneți capăt birfelor? Nimic. Dar absolut nimic ● **Tase Gabriela — Hunedoara:** N-am uitat; cazul continuă să rămînă nerezolvat; vom reveni la timpul respectiv ● **Păsăre Ion — București:** Aprecîem gestul; mai puțin exactitatea informațiilor.

NICOLAE CRISTACHE

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Am simțit întotdeauna că România e țara mea”

Un activist cultural din Reșița ne relatează o ultimă convorbire cu sculptorul Iosif Fekete

— Mult stimate maestre Iosif Fekete, vă rog ca acum, la apogeul carierei, să ne spuneți câteva lucruri despre începuturile prodigioasei dumneavoastră creații.

— Țin minte că am cunoscut un băiețuș mai mare ca mine cu vreo doi ani — eu aveam vreo șase ani — care mi-a spus: „Uite, am aici lut și din asta am să fac un cal”. Într-o zi, bunicul m-a trimis să păzesc albinele. Era după o noapte în care plouase mult și am pus un sac pe pământ să pot sta să citesc. Când mă scol și ridic sacul văd cit de exact s-au imprimat toate fibrele lui în lutul de sub el. Aveam vreo opt ani și mi-am dat seama că așa arăta lutul pe care îl avusesse copilul acela. Am început să modelez și eu niște capete. Apoi, la liceu, la Odorhei, țin minte că neavind alt model am făcut un pumn după pumnul meu, pe care un coleg, bătaș, mi l-a cerut crezând că, înarmat cu pumnul acela de lemn, poată să bată și mai bine. Mai târziu, la uzină, subdirectorul m-a luat din atelierul de lăcătușărie și mi-a dat posibilitatea să fac numai sculptură. Acolo am cioplit din piatră moale diferite figuri. Subdirectorul mi-a promis că-mă va trimite la un sculptor mare la Budapesta, dar acest lucru nu s-a întâmplat și am rămas tot la uzină și intrucivta dezorientat pentru că nu știam ce să fac, cum să fac, n-aveam de la cine să învăț și căutam să realizez cit se poate de exact animalele acelea mici pe care le ciopleam din piatră. Lucrările erau de un naturalism pronunțat, lumea a început să mă laude. Eu însă eram nemulțumit și, la sugestia unui văr, avocat, am dat examen și am intrat la Școala de arte frumoase din București, unde am avut colegi pe Ciucurencu, pe Ladea și pe alții. Interesant e că toți trei am fost primiți condiționat. A trebuit să mai dăm un examen de Crăciun.

— I-ați avut profesori pe Fr. Stork, G.D. Mirea, D. Paciurea, I. Jalea și O. Han, care dintre aceștia v-a influențat?

— Cel care a avut o înfrumiere foarte mare asupra dezvoltării mele a fost D. Paciurea. În atelierul lui am petrecut foarte mult timp chiar din anul întâi fiindcă am vrut să fac sculptură. De la Fritz Stork, care era profesor de desen, am învățat precizia de a desena, de a prinde forma oamenilor, a lucrurilor.

Și Oskar Han a avut influență asupra

mea, dar fiind o personalitate rigidă, brutală, nu am putut să mă atasez sufletește de el. Lucrând în atelierul său am cunoscut și activitatea lui ziaristică. Era temut ca gazetar. În atelier venea și Pamfil Șeicaru cu care era prieten și cu care colabora la Curentul, Chiar și Șeicaru avea frică de el. Îmi amintesc o scenă la care am fost de față. Șeicaru îi poza lui Han pentru un bust — era un tip nervos

și nu avea liniște — și a început să fredoneze un cîntec, ceea ce era supărător, mai ales că era și răgușit. Han n-a suportat și i-a zis: „Măi Pamfile, mai taci că n-ai voce”. „Cum n-am voce, am ureche”. „Dacă ai avea ureche, ai fi tăcut de mult”. Replica după care Șeicaru n-a mai cîntat.

— Ați trăit 20 de ani în București unde ați cunoscut mari personalități ale vieții politice, sociale, culturale din perioada interbelică. Evocați aceste personalități.

— Sigur, am cunoscut mai mulți, însă nu am avut relații așa strinse cu aceste personalități. Dacă aș fi dus o viață de cafeenea, atunci m-aș fi întâlnit mai des cu oameni interesanți, cu factori politici, culturali, dar așa, stăteam mai mult în atelier și îmi vedeam de treabă. Poate că tocmai acest lucru m-a ajutat și am putut să realizez mai mult. În acest sens am urmat exemplul lui Paciurea. Noi, tinerii, după terminarea școlii voiam să facem artă și de aceea n-am intrat în învățământ și am răbdat așa fără nici un salariu fix — ocazional mai câștigam cite ceva — și sigur rîvneam să lucrăm la un maestru, să facem sculptură. Întimplător, eu am lucrat la Han. De foarte multe ori el aproape că nici nu puneam

mina pe lucrare. Spunea doar de ce are nevoie, de exemplu: Kogălniceanu sau altă statuie și eu executam. Luam fotografiile, conștiam mișcarea ca să fie artoș, să fie monument, să nu fie o sculptură care parcă s-a urcat pe soclu — cum erau cele mai multe monumente pe timpul acela — schițam, aproba mișcarea și la urmă spunea: „pune model”. Puneam model și tot eu lucram, el pleca dimineața și venea pe la ora două cînd plecam eu. Punea ici-colo puțin pămînt, pe umăr sau pe frunte — parcă-i făcea cruce, — ca să poată spune că a lucrat el, dar concepția era a mea. Îmi amintesc o întâmplare. Atelierul lui Han era în curtea casei lui Stork. Vintilă Brătianu l-a întrebă pe Han: „Cum puteți dumneavoastră, doi sculptori buni, să trăiți în aceeași curte? Leonardo da Vinci și Michelangelo nu se puteau suferi și nu puteau trăi unul lângă altul”. La care Han spune: „Vedeți, Michelangelo și Leonardo da Vinci erau geniali. Noi nu sintem I, așa că noi trăim în pace”.

— Observ că în portretistica sculpturilor dv., alături de tribuni luptători ca: Horia, Cloșca și Crișan, de personaje alegorice sau livrestri, de portrete de familie (autoportret, portretul soției, al fiului), v-ați lărgit mereu zonele de investigație în lumea poeziei de demult ca Li-Tai-Pe, sau a celor contemporani, Nina Cassian, prozatori ca Slavici, compozitori ca Enescu, propagatori de cultură ca I. Vulcan și l-am lăsat anume la urmă pe C. Brăncuși cu arta căruia sinteți uneori intrudit. Spuneți-mi care a fost drumul care v-a condus către aceste marcante figuri?

— M-au interesat întotdeauna figurile proeminente ale culturii. O carte a lui H.G. Wells m-a impresionat deosebit și am făcut UCH — Lomni, omul acela primitiv care prima dată a stat pe cal. Apoi scrierile poetei Nina Cassian m-au impresionat pentru claritatea și expresivitatea lor. După fotografiile și din memorie i-am făcut un portret care este una din cele mai reușite lucrări ale mele aflată în posesia Muzeului Țării Crișurilor. Pînă la mine figura lui Enescu era reprezentată la bătrînețe. Dar eu vedeam în Enescu un optimist, muzica lui însufletește oamenii, e plină de tinerete, și de aceea

(Continuare în pagina 19)

TITUS CRIȘCIU ■

Printre adevărații degustători de literatură, printre cei pentru care literatura e totuna cu existența, Tașcu Gheorghiu este și a rămas pînă la vîrsta de 70 de ani un reprezentant autentic, cel mai năvălit, dacă ne este permis să folosim acest cuvînt într-un înțeles special. Dedicîndu-se nobilei misiuni de traducător pe care o înțelege ca pe o recreație, Tașcu Gheorghiu a renunțat la orice altă activitate pe care i-ar fi îngăduit-o pregătirea sa filozofică. Interpretarea în limba română a unor capodopere ale literaturii universale (Ghepardul de Lampedusa, Rapoșatul Mattia Pascal de Pirandello, Lirică franceză și îndeosebi Cîntecul lui Maldoror de Lautréamont) a demonstrat nu numai exactitatea dar și timbrul propriu al traducătorului, adoptarea pînă la identificare cu opera tradusă, astfel încît, citind versiunea Tașcu Gheorghiu, nu ai impresia că citești o traducere, ci o operă scrisă în limba

Taşcu Gheorghiu

română. Sînt într-adevăr rare cazurile cînd o traducere poate înlocui originalul; Eminescu, de exemplu, dă echivalente la sonetul Veneția (după G. Cerril) sau La steaua... (după G. Keller). E vorba însă de cîteva piese. Mai departe echivalențele după epopeile antice, recreațiile, sînt traduceri la Murnu din Homer, Nibelungii lui Adrian Măniu, Faust al lui Blaga. La prima vedere talmăcirea Cîntecelor lui Maldoror în limba română pare o întreprindere hazardată. În limba franceză, opera lui Lautréamont, actualizată de suprarealiști începînd din 1924 și intrată în conștiința publicului abia odată cu ediția din 1927 a lui Philippe Soupault, a jucat și continuă să joace un rol considerabil în evoluția poeziei moderne. Mulți au învățat să vorbească în limbajul poeziei după lectura textului în proză a lui Lautréamont. Azi puțini mai cred ca Leon Bloy că stilul Cîntecelor lui Maldoror este un fel de „poncif configurat după pasiunea rătăcită a unui demont”. Se spune, dimpotrivă, că avem a face cu un ironist superior, afectînd nebunia spre a se sustrage unei lumi repulsive.

Îi trebuia traducătorului o mare performanță spre a exprima în limba română violențele metafizice, sensurile ascunse ale acestor cîntece, exercițiu care, dacă nu va înfrîna limbajul poeziei, rămîne valabil pentru modelarea și perfecționarea limbii românești în genere. În fond, ceea ce a făcut Tașcu Gheorghiu e mai mult decît o întreprindere artistică. La împlinirea celor șapte decenii de viață îi urăm din toată inima sănătate și vigoare tinerească spre a-și duce mai departe lucrul său admirabil și pentru care merită toate elogiile.

AL. PIRU ■

Itinerar bihorean

O clipă și o zi la Beiuș

Am ales Beiușul ca loc de popas pentru reportajul nostru, în primul rând pentru a afla mai multe detalii despre Liceul „Samuil Vulcan” din oraș, care de curând și-a sărbătorit cei 150 de ani de la înființare, în al doilea pentru a consemna fapte și acțiuni culturale-artistice ale unui nou centru urban în plină industrializare, în plină transformare, și în al treilea rând pentru că de aici puteam ajunge într-un alt centru muncitoresc, nouă localitate cu pondere economică pe harta țării, Dr. Petru Groza, unde a luat ființă un colectiv de teatru de amatori. Cu asemenea obiective notate în carnetul de reporter, deci cu acoperire în sensul interesului jurnalistice, am străbătut cu grabă, porniți încă din zorii zilei, puținii kilometri ce despărțeau Beiușul de Oradea.

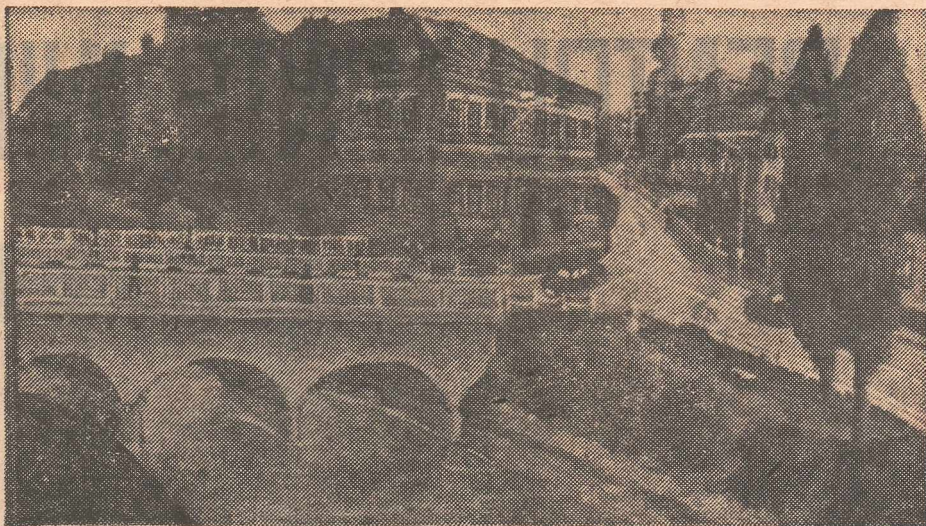
Era sâmbătă. Beiușul își scâldea străzile în lumina unui soare palid de toamnă. Atmosfera aceea de patriarhalitate provincială era spartă de gălăgia muncii de pe șantierele de construcții de noi blocuri ce-și au deschise aici porțile. Doar dincolo de centrul orașului străzile mai păstrează tihnă și liniște, adunate între copacii și curțile oamenilor pline de dalii în floare. La primărie și la comitetul orașenesc de partid era liniște. Citiți tovarășii care mai rămăseseră prin sediu vorbeau la telefon cu prietenii coborât. În rest, liniște. E sâmbătă. Și iată un om gata să ne fie de ajutor. În persoana directorului bibliotecii orașului, tovarășul Igna. Desigur, pe biroul tovarășului Costin Crăciun, plecat la o întâlnire, zăriseam un plan de acțiuni, cu puncte și subpuncte ce urmează să fie realizate. Dar asta nu sâmbăta noastră.

Am plecat la Liceul „Samuil Vulcan”, loc unde sâmbătă nu i se închid porțile, unde continuă să se audă bătaia sacadată a mașinii de scris, unde profesorii rămân sâmbăta și dăruie orele de curs pentru a rețusa ultimele lecții, unde biblioteca e deschisă. Liceul din Beiuș, alături de cel din Blaj, are un renume câștigat ca urmare a seriozității profesionale a cadrelor didactice de aici, ca urmare a generațiilor de absolvenți ai liceului care au dus mai departe falma școlii, statornicind-o. Și, ca un răspuns al acestui adevăr, parcă spre întărirea lui, la discuția despre viața orașului participau patru absolvenți ai acestui liceu. Tovarășul Igna este unul dintre aceștia, apoi directorul adjuncți al liceului, tovarășul profesor Cotrașu Petru, Nicolae Brândă, directorul muzeului etnografic din localitate, și Horș Viorel de la Comitetul culturii și educației socialiste al județului Bihor, care a fost și ghidul nostru în acest itinerar bihorean.

Oamenii orașului, în mare parte muncitori, fie ai Cooperativei „Muncitorul”, ai Fabricii de mobilă, ai Fabricii de mașini-unelte, sau încadrați ai Spitalului

unificat teritorial, înțeleg să-și împletească munca profesională cu o altă, desfășurată pe tărîm cultural-artistice. Numai așa viața orașului capătă alte valențe, alt ritm spiritual propriu epocii în care trăim, în care muncim. Și nu putem trece peste faptul că aici ființează nu numai formații de dansuri folclorice, corale, de muzică ușoară, ci și echipe de teatru la fabrica de mobilă, de pildă, unde un nucleu de muncitori tineri dau dovada talentului și noilor lor preocupări; brigăzi artistice, recitatori și membri ai unor formații de montaj literar-artistice. Dar nimic din toate acestea nu sînt fapte deosebite, căci azi în mai fiecare oraș există o astfel de nouă viață, angajată pe marea scenă a artei și a muncii — Festivalul național „Cîntarea României”. Semnificativ este aici și faptul că Beiușul are un număr ridicat de cititori. Biblioteca orașenească, cu aproape 70.000 de volume, are peste 30% cititori din populația orașului. Peste 63.000 de volume împrumutate, la care se mai pot adăuga și alte expoziții de carte deschise permanent în întreprinderi. Deși condițiile de spațiu nu sînt prea avantajoase, neexistînd o sală de lectură, ci doar un colț de lectură, totuși drumul către carte al iubitorilor ei este deschis. Și, pentru mai buna informare a lor către tot ceea ce a intrat în bibliotecă se editează un buletin care continuă să apară încă din 1974, multiplicat cu forțe și mijloace proprii.

În orașul Dr. Petru Groza, profesorul Gheorghe Ardeleanu a organizat un colectiv de teatru de amatori în cadrul casei de cultură din localitate, cu un program definitiv, cu un repertoriu stabilit. Nu același lucru poate face însă tovarășul profesor Laszlo Iosif din Beiuș, directorul unei case de cultură fără sediu propriu, deci fără un local unde să-și poată pune în practică programul atât de minucios redactat în acel plan de măsuri culturale-artistice și educative răsfoit la comitet. O problemă de luat în seamă ridică și directorul muzeului etnografic, Brândă Nicolae. Acum clădirea muzeului este în reparații, dar și în perspectiva reprofilării muzeului. Se propune ideea unui muzeu de istorie, cu toate că existența zonei, existența sa culturală nu pledează decît pentru un muzeu etnografic, care să dovedească prin piesele cuprinse continuitatea și permanența de viață într-o comunitate țărănească unitară, dar care să aibă o secție de istorie. „Nu se poate desființa un muzeu gata înființat, cu peste 3.000 de piese, și alcătuirea unui alt muzeu, cu alte piese, Actualul muzeu deține piese originale, dintre care amintim: o grindă de locuință laică, cu inscripții originale, datînd din 1741, o colecție întreagă de scaune cu reprezentări antropomorfe, care pot fi găzduite în marile muzee ale lumii. Aceste piese demon-

strează continuitatea de spiritualitate românească pe plajurile depresiunii Beiușului, și zona aceasta geografică mai păstrează, la modul natural, multe alte zone arhaice, zone etno-folclorice de interes care ar putea îmbogăți cu noi documente muzeul nostru” — ne spune directorul muzeului, Brândă Nicolae. Acest ardelean, beiușean de origine, se luptă și crede în menținerea acestui muzeu, își dorește împlinit visul de a se apuca cu mizală și strădanie de îmbogățirea lui, de efectuarea unor noi monografii, informație referitoare la importanța etnografică a zonei bihorene în contextul socio-istoric și cultural al țării. Îi urmărim îngrijorarea față de efectele unor măsuri pripite și socotim că va fi fiind un om de bine lingă el care să-l ajute, ajutînd, de fapt, la ființarea unui muzeu reprezentativ, grăitor pentru oamenii acestui colț de țară.

La Liceul „Samuil Vulcan” din Beiuș am zărit citeva tablouri — un Eminescu, un Iorga ș.a. —, care împodobeau laboratoarele de istorie, de română. Aflu că sînt făcute de un elev al acestui liceu, tînărul de numai 13 ani Călin Moș. Îi căutam acasă. Era în aceeași sâmbătă luminoasă de toamnă. Era la stadion, unde profesorul de sport chemase cîțiva elevi pentru antrenamente la atletism. Dar pînă să vină micul nostru pictor, bunicul, gazdă bună, ne arată „atelierul” improvizat al băiatului. Multe tablouri stau agățate pe pereții casei, unele neterminate, un Copernic, un Einstein, un Blaga și un Burebista. Multe flori, chipuri de țărani, un oiar, sumănarul aplecat deasupra lucrului — toate creînd o atmosferă deosebită. Elev în clasa a VIII-a, adăugăm că e unul din premianții clasei, Călin Moș pictează de la 9 ani. A participat la peste 13 expoziții de grup, dintre care 2 „personale”, la Beiuș și Oradea, fapt ce i-a dat prilejul de a-și fi cunoscut talentul. Confruntarea cu publicul nu-l sperie. Călin pictează din plăcere. Așa înțelege să-și aducă aportul la dotarea școlii, la

înfrumusețarea ei, așa înțelege să surprindă viața orașului în care trăiește, în care învață. Chipul Beiușului de azi este zugrăvit cu multă căldură de penelul micului pictor. Chipuri și imagini, culori și umbre, talent, modestie și seriozitate — iată citeva date ce-și dau mina cu elevul liceului din Beiuș.

Am notat aceste citeva date cu gîndul la generația micilor elevi crescută aici, în spiritul noii școli românești, educată aici, în acest liceu de mare tradiție, la această școală românească de pe pămînt transilvan: „Acest lăcaș de cultură s-a fundat în anul 1828 prin ruina și strădania cărturarului bihorean Samuil Vulcan” — stă înscris pe o placă de marmură așezată chiar la intrarea în liceu, pentru a nu se uita, pentru a se ști. În numele acelorași gînduri, profesorul de istorie al liceului, Constantin Duma-Suceveanu, a alcătuit un muzeu al liceului, aducînd noi date și informații referitoare la importanța și rolul jucat de acest lăcaș de cultură în istoria școlii românești. A fost primul și singurul liceu românesc din partea de vest a Transilvaniei, pînă după mărețul act politic de la Alba Iulia. La acest vestit așezămînt de cultură veneau să învețe și românii din alte provincii, chiar și din Moldova, Bucovina. Roadele bogate care s-au cules, în trecut dar și acum, reprezintă pentru liceu o chezie a viitorului.

Ziua petrecută la Beiuș se încheia cu această clipă de frumos, de istorie, cu această clipă dedicată celor ce vor bate la porțile Liceului „Samuil Vulcan” așa cum au făcut-o și părinții lor. O zi și o clipă la Beiuș au însemnat o filă importantă în carnetul de reporter, o filă parcă desprinsă din revista liceului, semnificativ intitulată „Plai românesc”, căci Bihorul face parte din insovitul plai românesc, cu oamenii cărora ne mindrim și-i avem prieteni.

CORNELIA BARBU

Iubirea de frumos

Meditație într-un sanctuar dacic

Aflu că s-ar fi făcut tot ce se poate pe cale științifică, fiind consultați arheologi și specialiști din țară, înainte de-a se începe lucrările de restaurare. Fiind vorba de un monument de valoare națională, socot că s-ar conveni extinsă consultările pe o scară mai largă, cercetîndu-se între altele și modul cum sanctuare similare din alte țări sînt conservate.

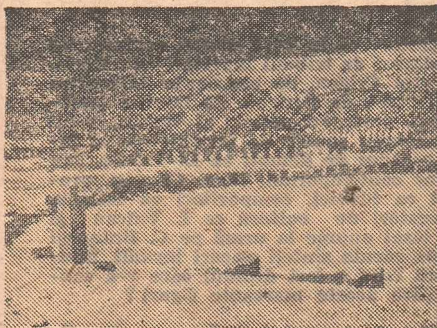
Gîndurile de față nu se vor decît ceea ce la vremea lor erau gîndurile altor poezii români care interveneau în înfăptuirile de interes național, nu din orgoliu, pentru a se afla în treabă, ci din toată buna-credință, cu toată smerenia cuvenită.

Clio era muza istoriei dar și a poeziei și prin ea ca poet fie-mi îngăduit să-mi exprim niște îndoieli ce m-au cuprins zilele acestea de sfîrșit de septembrie acolo sus, în munții Orăștiei, unde se păstrează pînă astăzi vechiul sanctuar solar, unic în lume, provenind de la strămoșii noștri, Capitala lui Decebal din inima Transilvaniei.

Au încenut acolo sus restaurările vechiului sanctuar care își au justificarea. Se cuveneau luate în ocredire grabnică toate aceste ziduri și temelii. Cu un an în urmă în această revistă am vorbit despre aceasta. Am scris despre Sarmizegetusa nu demult tot aici, comentînd cartea „Graiul pietrelor de la Sarmizegetusa”, datorată lui Ioan Rodean, carte de știință la care medicul de la Mediaș a lucrat peste un deceniu și care va reapărea în două volume curînd, fiind predată editurii.

Ca să rămîn cit mai obiectiv cu puțință am fost însoțit în acest drum, acolo sus, la loc sfînt, de autorul cărții de mai sus, Ioan Rodean și de pictorul și muzeograful Paul Gherasim. Nu voi insista asupra consternării de care am fost cuprinși în fața faptului că în opera de conservare

ce se săvîrșește acolo se petrec și lucruri nu tocmai de înțeles. Astfel se dislocă vechi pietre ce au supraviețuit milenilor și se înlocuiesc cu rotonde de beton sau de piatră, prin adaosul de plombe, un fel de popice tot de beton pe ici, pe colo, prin implantarea a 83 de stîlpi de lemn în urmele aproximative ale cercului mic din sanctuarul rotund; apoi apariția unei terase netezite

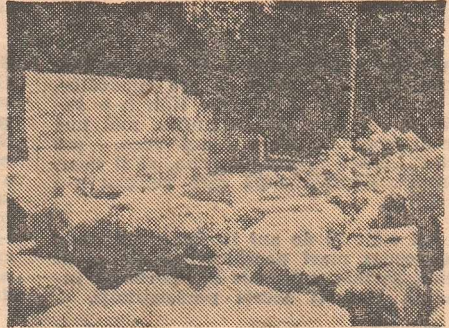
cu buldozerul dislocîndu-se pilonii unui sanctuar dreptunghiular. Atmosfera generală, completările cu beton, rotonjurile în pripă — cîte s-au înfăptuit pînă acum și am credința că vor rămîne aici — ca să se poată reveni la forma originală sînt o realitate care mă nedumerește profund. Dacă un fir de nisip poate schimba fizionomia mării, atunci cîteva tone de beton aruncate într-un izvor riscă să-l nimicească!

Îi dau cuvîntul autorului cărții „Graiul pietrelor de la Sarmizegetusa”, carte apărută în primăvară, care nici n-a fost în-

trebat să-și spună măcar părerea despre restaurarea cu pricina.

Ioan Rodean, care pleacă din cărțile marelui istoric Constantin Daicoviciu, folosind schemele acestuia și ale lui Hadrian Daicoviciu, încercînd să continue cu mijloacele lui dintr-o pasiune arzătoare care nu-i poate fi pusă la îndoială, finanțîndu-și singur lucrarea, spune următoarele astăzi, 28 septembrie 1980:

„Sarmizegetusa este unică în lume. Cu minimum de material au exprimat mai mult decît piramidele și sanctuarul solar de la Stonehenge. Aici fiecare piatră este importantă iar numărul stîlpilor nu poate fi așezat arbitrar. Nici un sanctuar din lume nu a fost restaurat înlocuindu-se pietrele arhaice, dislocîndu-le din locul lor sau adăugîndu-le după o ipoteză sau alta. Asta o poți face în ceramică, refăcînd o oală, dar nu un sanctuar.

Sanctuarul exprimă sistemul planetar. Este o imagine a cosmosului exprimată foarte precis astronomic. În cartea amintită se arată în amănunt toată această înțelepciune.

Strămoșii noștri au folosit material cît mai puțin, s-au dat pe ei la o parte ca să vorbească cosmosul, să-și spună universul cuvîntul. Este în firea strămoșilor noștri de a nu epata cu zidiri care mai degrabă închid spațiul decît să-l deschidă cosmosului. Piramidele sînt mai greoaie, al nostru este mai rafinat.

Sanctuarul de la Sarmizegetusa nu poate fi pus în lumină fără un dialog continuu cu cel de la Stonehenge. În cartea mea am făcut acest lucru.

De unde au apărut aici 83 de stîlpi pătrați? Urmele în pămînt sînt de stejari rotunzi de o anume înălțime, pentru că umbra lor are o importanță hotărîtoare.

Sanctuarul de la Sarmizegetusa este unic pentru că în el se îmbină cultul soarelui, al luminii, specific nordului, cu cel al fertilității și fecundității, masiv, specific sudului. Este aici la noi o sinteză unică.

Sanctuarul de la Sarmizegetusa este scriere, este forma noastră de scriere, el poate fi citit, el trebuie citit, este o scriere simbolică în piatră.

Trebuie să umblăm cu toată grija cu fiecare piatră de aici. Să nu o dislocăm din locul ei chiar dacă am fi siguri ce vrea să ne spună cîci orice descoperire în acest domeniu rămîne încă o ipoteză.

Aș propune ca sanctuarul să rămînă așa cum ne-a rămas, fără nici un adaos, fără nici o mizgălire. Orice dislocare înseamnă distrugere. El trebuie să rămînă aici. El poate fi reconstituit ipotetic într-un muzeu. Așa s-a făcut și în alte părți. Ar putea fi acoperit eventual cu sticlă dacă vrem să-l ferim de intemperii sau să punem un paznic cel puțin lingă această avere națională, dar în nici un caz să turnăm beton, să punem stîlpi la voia întîmplării.

Nu se cuvine aici să intervenim decît pentru a păstra ceea ce am moștenit acolo unde acest sanctuar a fost așezat, sub acest cer oval, în acest munte a cărui semnificație mai profundă nu o știm încă!

Aceasta ar fi în parte gîndurile lui Ioan Rodean la care aș adăuga absolută bună credință din care am pus mina pe condei pentru a propune oprirea cu un ceas mai devreme a acestei lucrări care, nu mă îndoiesc, este și ea de bună-credință, dar care trebuie discutată public înainte de-a porni excavatorul.

Am călcat Acropolele și am fost pe șantierele săpăturilor multimilenare cetăți Ierihon și articolele lui Eminescu mai ales mă obligă să-mi spun cu toată iubirea cuvîntul în vederea păstrării pe mai departe a Sanctuarului din inima Transilvaniei de la Sarmizegetusa.

30 septembrie 1980.

IOAN ALEXANDRU

Fotografii de IVOR BIRLADEANU

CENACLUL FLACĂRA

În curînd

își incepe stagiunea de toamnă
intr-o formulă innoită

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR
organizat de C.C. al U.T.C. și revista FLACĂRA și condus de
poetul Adrian Păunescu

Nume noi, nume vechi

intr-o întimplare de poezie și muzică
solicitată îndelung de numeroși prieteni ai CENACLULUI.

Așteptăm din partea lor sugestii în legătură cu locul
de desfășurare a Cenaclului și propuneri de invitați.

În numărul viitor al revistei noastre vom comunica noi date
despre stagiunea de toamnă a CENACLULUI FLACĂRA.

Cronica literară

OCTAVIAN PALER: „Caminante“

Octavian Paler caută să ne încredințeze cu cărțile sale că a drumeți înseamnă a trece printr-o experiență decisivă care te smulge dintr-un orizont și te plasează în altul unde ai șanse să descoperi nu atât noi meleaguri cât mai ales să te afli pe tine însuși. Orice călătorie te introduce într-un spațiu privilegiat unde sint rețezate vechile legături cu exteriorul și trebuie create altele. Stabilind contacte cu o realitate necunoscută omul are posibilitatea să-și scruteze mai bine reacțiile. De aceea **Caminante** (Ed. Eminescu), noua carte a lui Octavian Paler, desfășoară în fața noastră mai puțin harta Mexicului cât pe cea a sufletului autorului. Desigur, se pomenește în paginile acestea despre azteci și Moctezuma, despre conchistadorii spanioli, despre mitul șarpelui cu pene sau despre monumente celebre. De asemenea, în numeroase rânduri se descriu spectacolul orașelor mexicane de azi, fiasta cea plină de culoare ce se dezlănțuie pe străzi, întreceri în arenă. Însă Octavian Paler refuză să facă un inventar al universului în care pătrunde și preferă să-și noteze reflecțiile despre ceea ce zărește în jurul său. El este deranjat în permanență de truismele dezbinate de vizitatorii grăbiți, dornici să clasifice rapid emblemele existenței și fără a depune un minim efort de a pricepe ce se află dincolo de indicațiile ghidurilor turistice. Pentru scriitor însă popasul într-un ținut echivalează cu intrarea într-un sanctuar de semne ce abia așteaptă să fie descifrate. De aceea, în loc să ne plimbăm cu imaginația pe fărîmurile cotropite de arșiță sau invadate de ploai ale Mexicului sintem invitați să descindem de fapt în conștiința scriitorului și să asistăm la o aventură fascinantă: aceea prin care el ia în posesie o lume cu ajutorul gîndului. De fapt, gîndul este eroul principal al acestei scrieri și i se aduc cele mai mari elogii deoarece prin încordarea lui omul e smuls din confortul spiritual, e eliberat de prejudecăți și de rutină. Autorul nu se mulțumește să contemple pur și simplu ci își transferă în memorie datele realității unde le poate ordona și înțelege mai bine. Octavian Paler construiește o imagine plauzibilă a țării vizitate, văzută ca un paradoxal amestec de contrarii. („Fiasta și singurătatea. Sărnelă și aripa. Metafizica amestecată cu mil. Tristețea amestecată cu ironie. Ploile căzute din ceruri arse de febră.”) Dar, în același timp, se infățișează tuturor și pe sine însuși: „Poate că Mexicul nu e așa și l-am văzut astfel numai pentru că eu sint un personaj scindat”. Într-adevăr, cartea relatează mai curînd neliniștile de care e bintuit autorul, întrebările la care încearcă să găsească un răspuns, potrivit atât pentru el cât și pentru ceilalți. Cărturar desprins din liniștea bibliotecii, el tinjește să-și acordeze viața la ritmul naturii generoase și de aceea înnoată în ocean, aspiră ațîtat miresmele vegetației luxuriante, dornic să trăiască aidoma oricărei viețuitoare. Aflat în societate rîvnește să se poată bucura nestingherit executînd ritualurile impuse de conviețuirea în comun. Însă fiecare astfel de tentativă a sa eșuează. El continuă să rămînă un observator din afară care nu are altă posibilitate decît aceea de a comenta ceea ce se petrece.

Pornind de la pretextul unui jurnal de voiaj un semen de-al nostru a scris o confesiune tulburătoare despre ceea ce înseamnă a fi locuitor al acestei planete încă plină de contradicții: „...am învățat la școală că omul este visul cel mai înalt al naturii și apoi, într-o bună zi, am aflat că au fost filosofi otrăviți sau puși cu capul pe butuc, că există nulități ce trăiesc seniorial și genii care au murit în maghernițe sordide, că între strigătele care invocau fraternitatea au apărut o gholotină și un coș de nuiete cu capete însingurate despărțite de trup...” Într-un veac grăbit și care a cunoscut destule orori el ne oferă exemplul unui biruitor prin puterea minții și a culturii capabile să se opună haosului și barbariei. Vorbind despre sine însuși cu atîta franchețe scriitorul vorbește despre oricare dintre noi sfătuiindu-ne să nu abdicăm de la idealurile umaniste și să veghem cu grijă la împlinirea destinului nostru în istorie.

Ca și cărțile anterioare ale autorului, **Caminante** este o sărbătoare a cuvîntului. Frazele elegante se succed montate parcă în pagină cu migală cu care un bijutier fixează pietrele prețioase la o podoabă. O asemenea frumusețe e de domeniul miraculosului. De-a lungul anilor Octavian Paler și-a elaborat un stil înconfundabil și de un farmec greu de egalat. Orice exprimare neglijentă este din capul locului respinsă. Autorul rămîne adeptul scrisului frumos, încă o dovadă de împotrivire a sa la dezordinea și urîțenia care mai există.

Caminante, un scilpitor eseu despre fragilitatea și măreția condiției umane, îl definește pe Octavian Paler ca pe un strălucit reprezentant al prozei noastre contemporane.

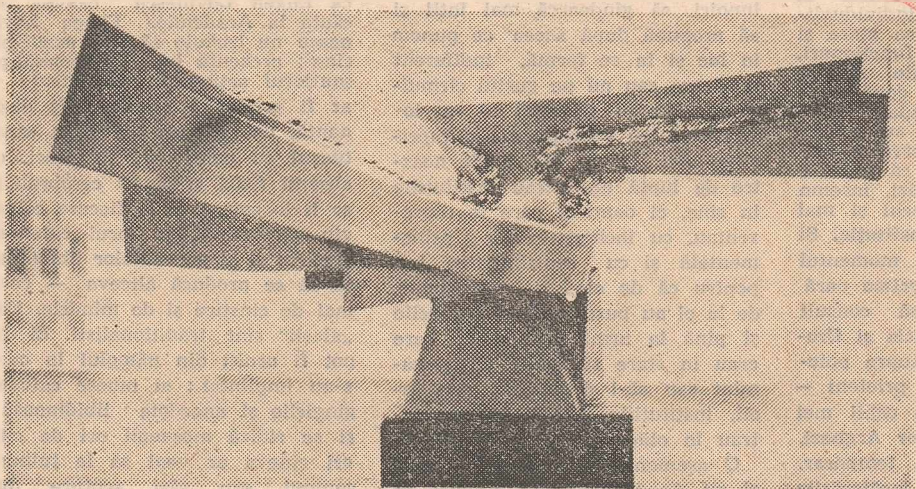
GEORGE ARION ■

Precizare

Anunț pe această cale pe toți cei interesați că nu am cerut niciodată, în nici un interviu, în nici un articol, în nici o ședință și în nici o altă discuție desființarea Uniunii scriitorilor din Republica Socialistă România, al cărei membru sint dealtfel, din 1961, neavînd nici o altă calitate în afara celei ce decurge, firesc, din activitatea pe care o desfășor. Fac această precizare deoarece s-a afirmat și se afirmă că aș fi cerut desființarea asociației de breaslă, fără a se spune însă cînd și unde, în ce interviu sau în ce articol, în ce ședință sau în ce discuție aș fi formulat o asemenea cerere, minciuna aceasta nerusînată și dezmățată — pentru că despre așa ceva este vorba, despre o minciună murdară și provocatoare —

a fost și este vînturată și pe deasupra altor confrăți, care au cumulat și cumulează toate scăderile din lume — n-au talent, sint vulgari și primitivi, sint de dreapta, sint chiar „noua dreaptă” (!?) — în vreme ce alții, vechii stalinisti și noii înrăiți intru dogmatism și intoleranță au numai și numai calități, talent cu găleata și geniu cu vagonul, adus direct de la Paris, via München. Împărțirea aceasta spune, de fapt, totul, dar absolut totul, despre natura și scopurile minciunii amintite mai sus, care este o simplă și cam grosolană diversivune, care trebuie privită și numită ca atare, cu scribă dar fără teamă!

ION LÂNCRANJAN ■

TERESCENCO GHEORGHE — Porumbel

● Muzică, grație și talent — reunite în spectacolul pe care ni l-au oferit soliștii și ansamblul Operei maghiare de stat din Cluj-Napoca ce au interpretat „Fintina din Bahcisarai”. Ideea realizatorului emisiunii, Simonffy Katalin, de-a introduce în spectacol un povestitor este excelentă, deoarece ne-a creat senzația reală a implicării. Am devenit ascultătorii unei povești de demult, dar parcă și participanți la ea.

Sintem în săptămîna răsăfăjurilor. Pe programul I., în direct, televiziunea transmite Concertul de deschidere a stagiunii orchestrei simfonice a radioteleviziunii. Iosif Conta s-a ținut de cuvînt. În cadrul mesei rotunde, organizată de televiziune, la care au participat ziaristi melomani și public meloman, domina-sa a anunțat o stagiune la RTV, mai bogată, mai nuanțată. Vorba devine faptă și iată-l pe Iosif Conta în fața pupitrului, cu bagheta în mînă, inspirat, oferindu-ne o seară plăcută, o sărbătoare.

Abordînd această latură a programului TV trebuie să subliniem meritul redacției muzicale și al lui Iosif Sava; comentariile ne atrag atenția asupra unor fragmente muzicale deosebite, asupra unor interpreți.

Pentru că de obicei orice evoluție are un punct culminant, aceasta s-a petrecut duminică; l-am ascultat pe Bach în interpretarea lui Ernst Helmuth Krestler. Departe de a ne îndepărta de fluier și caval, orga cu sunetele ei stelare parcă ne-a făcut dor de fluier și caval. La crearea senzației de învălire a sunetului de orgă a contribuit și excepționala filmare, polifonică parcă, a lui Ivor Birlădeanu.

Tot duminică, în cadrul emisiunii „A-mintirile verii”, am văzut un film cu nume istoric, de legendă aproape, „Memorut”. Pămînt de brazde ridicate spre ceruri încheagă cetatea și este meritul regizorului Sorin Grigorescu că a ales unghiuri de filmare deosebite dîndu-ne și nouă, telespectatorilor, posibilitatea de-a urmări, într-un cadru adecvat, momente fascinante de istorie și realitate.

mai mult sau mai puțin talent. Dar acum? Dați-ne, vă rugăm, serialul! Ne mulțumim și cu unul foarte bun.

● Festivalul cîntecului ostășesc n-a fost o reușită pe măsura așteptărilor. Prea multe cîntece greoaie, pe care cu siguranță și corurile profesioniste le vor învăța greu, dar mite ostașii. Televiziunea nu a făcut un serviciu telespectato-

este vorba de CİNTEC, de ce juriul să fie condus de președintele Uniunii compozitorilor și nu de președintele Uniunii scriitorilor? De ce? Pentru că și aceasta oglindește concepția unora cu privire la cîntec. Ei cred că jumătatea de poezie a unui cîntec e mai mică decît jumătatea de poezie a unui cîntec. De aci și neglijarea pînă la ridicol, pînă la jalnic a textului literar, deseori.

Sigur că un festival e un festival și că nu i se poate pretinde mai mult decît e; dar, puțin mai multă rigoare, mai mult respect în fața a ceea ce lansăm în public și mai mult respect pentru națiunea inarmată — care este armata noastră — mai mult respect din partea unor profesioniști ai artei. Armata română merită, fără îndoială, mult mai mult decît i-au oferit mulți dintre participanții la festivalul său.

● Reportajele de călătorie prin țară au cam devenit stereotipe. Parcă apar același primar, același reporter, același peisaj. Atragerea unor scriitori, fiecare cu nota sa particulară, cu stilul său, folosirea reporterilor talentați și proaspeți ai televiziunii ar putea schimba senzația aceasta îndelung obositoare pe care nu numai călătoriile în țară, dar și cele în străinătate, traduse în film, ne-o cam lasă. Ele par niște călătorii de suprafață.

ELENA GRECESCU ■

Ne e dor de un serial

Se poate vorbi despre surprinzătoarele potențe artistice ale artiștilor din Bihor.

● Televiziunea ne-a ademenit în fața micilor ecrane cu muzică bună, dar noi, telespectatorii, am rămas cu un rărav. Ne plăcea simbătă, cînd lăsam la o parte orice treabă, fiindcă totul devenea neimportant și așteptam serialul. Colombo, Șeriful la New York, Mannix, Evadatul s-au tot perindat prin fața noastră, cu

rilor și nici siesi, preluînd desfășurarea aproape totală a festivalului. O operă de selecție s-ar conveni, în orice act de colaborare a televiziunii, pentru că la urma urmelor telespectatorul civil n-are nici un motiv să îmbrățișeze niște cîntece numai de dragul temei lor. Aceleași versuri șchioape, aceiași textieri prăfuiți și parcă aceeași senzație de diletantism păgubitor.

Apropo de componența juriului: dacă

Un muzeu în labirint

Impresionismul sau tentația clipei (III)
Semnul lui Don Juan

2.

Monet văzut de Renoir

Înainte de a-l disprețui pentru nestatornicia lui, Don Juan ar merita, poate, să-l admirăm pentru pasiunea lui nedomolită. Există atâtea inimi reci care nu cunosc decât calculul rece și indiferența brutală încât ar trebui să vedem în frumosul andaluz mai degrabă un bărbat fără noroc sau care se frustrază singur. Căci a disprețui chiar dragostea, nu numai degradarea ei, e un drum plin de riscuri. E adevărat că Don Juan tirăște dragostea din noapte în noapte și esuează acolo unde el își ține contabilitatea cu orgoliu, în aritmetică; deoarece „o mie trei” femei înseamnă înfinit mai puțin decât una, iar „iubiri” nu înseamnă neapărat „iubire”. El n-are timp să înțeleagă valoarea dragostei deoarece e mereu grăbit să se lepede de ea. Dar adversarii lui Don Juan nu sînt numai cei care îi privesc cu compasiune alergătura, ci și cei iritați de succesele sau chiar de pasiunea lui. Aceștia au făcut din povestea lui un pretext pentru a lua în deridere însăși dragostea. Așa cum înamicii impresionistilor, învinuindu-i de ușurință, n-au vrut niciodată să dea atenție unor amănunte semnificative totuși. Aproape orb, Monet nu înceta să picteze lumina. Aproape paralizat, Renoir nu înceta să picteze tranșafiri.

E greu de păstrat cumpăna dreaptă vorbind despre o artă care a stîrnit aproape numai reacții extreme. Poate de aceea, între batjocură și apologie, unii n-au observat că această artă dorește să pătrundă în etern prin poarta cea mai vulnerabilă. Clipa reprezintă ceea ce e efemer; dar și ceea ce se poate atinge cu mîna. Ceea ce e pieritor, dar și ceea ce e posibil. Ea moare sub ochii noștri, dar înainte de a muri ni se dăruie și nu promite decât ceea ce poate oferi. Impresioniștii au eliberat clipa de amărăciune și au pus-o să-și arate bogățiile.

Spre deosebire de Rembrandt sau de Leonardo, un pictor ca Renoir nu și-a pus decât sarcini pe care le putea îndeplini. Dar poate nimeni nu ne-a vorbit mai simplu despre fericire fără să se plîngă de caracterul ei provizoriu. Cătreierînd grădiniile și malurile apelor cu șevaletele lor, îmbătați de *plein-air*, Monet și prietenii lui par convingși, ca și Gide mai târziu, că izvoarele vor fi acolo unde dorințele noastre le vor face să curgă. (Dealtfel, în *Fruitele pămîntului* există nenumărate pasaje care s-ar potrivi de minune să fie citite cu glas tare într-un muzeu al impresionistilor ca *Jeu de Paume*.) Ei nu observă în lumină ceea ce Rembrandt a văzut în umbră, dar pentru prima oară lumina e transformată în obiect al picturii și, dezbrăcată de prejudecăți, clipa dansează goală pe un deal presărat cu maci roșii. Pentru a-i înțelege e nevoie, probabil, să iubim noi înșine totul cu o putere nouă, deoarece în această pictură redusă la ceea ce „se vede” chiar și superficialitatea e plină de pasiune. Libertatea impresionistă este o nouă captivitate, așa cum libertatea lui Don Juan este libertatea unui hăituit, dar culoarea are parcă o violență tandră. Ceva din fosforescența ei ne urmărește ca surîsul unei zile de vară.

Ținta pe care o urmărește aici arta pare mai modestă, mai accesibilă; și totuși, nu cumva sub modestia aparentă se ascunde un mare orgoliu? În fond, niciodată arta n-a explorat clipa pentru a muri odată cu ea. Poate că „impresia” este stratagema impresionistilor, nu scopul lor. Ei se prefac, poate, că nu „văd” decât impresia pentru a viola un adevăr mai profund. Se prefac, poate, că se complac în impresie, că vinătoarea de impresii este singurul lor scop și singura lor plăcere deoarece vor să surprindă misterul nepregătit. Chiar dacă n-au deloc pretenții să facă filosofie prin pictura lor (pictez cum cîntă o pasăre, declara Monet), poate că „impresia” nu e decât un cal troian prin care ei vor să pătrundă în tainele realității. Mai precis, ceea ce caută înlăuntrul clipei pictorul impresionist nu este oare același lucru pe care-l căuta artistul grec înlăuntrul eternității? El își poartă bătaia pe terenul cel mai fragil, unde totul părea dinainte pierdut. Momeala s-a transformat în capcană, dar nu acest lucru le-a fost reproșat impresionistilor de către cei care au vrut să-i excludă cu un bobîrnac din templul artei ori să-i reducă la anecdotica scandalului. Și de ce-am regreta ceea ce nu trebuie decât să știm să vedem? „Totul s-a spus de cînd există oameni care gîndesc”, se plîngea La Bruyère. Pentru un Renoir, această frază e lipsită de sens. Lumea e pentru el veșnic nouă și veșnic tină. Ea nu îmbătrînește niciodată. Important e, ne sugerează el, să declarăm fiecare la rîndul nostru și chiar de mai multe ori în același loc că viața merită să fie trăită. Și nu pictorii sînt de vină dacă acest singur paradis posibil s-a dovedit uneori un infern.

Le putem reproșa prin urmare impresionistilor orice, mai puțin lăcomia lor. Ei mi se par mai degrabă orbiți decât orbi. Tablourile lor îmi amintesc ce l spunea odată Elizabeth Barrett Browning lui Robert Browning: Dacă nu m-aș fi găsit în cutare zi, la cutare oră, în fața cutărei case, eternitatea n-ar fi avut loc pentru noi... Căci înlăuntrul clipei impresioniste putem descoperi vibrația efemerului, dar și o iubire mai adîncă. Și dacă nu vom înțelege astfel mai bine fericirea, i-am putea înțelege pe cei fericiți care s-au născut cu darul de a tresări de uimire în fața fiecărui foșnet al grădinii.

Așa cum este Renoir.

OCTAVIAN PALER ■

Simple note

SACRA INSTITUȚIE

Am evocat în ultimele două numere din „Flacăra” pe Alexandru-Sadi Ionescu și pe Nerva Hodoș, oameni de însușiri excepționale și de dăruiri absolute, cărturari de seamă și muncitori neobosiți la Academie, ajutîndu-l pe Ion Bîanu în trudele și visurile lui, de a organiza și moderniza prestigiosul nostru edificiu de cultură după modelul acelor văzute în Italia, în Franța, în Germania și în Anglia, în repetatele călătorii, mai lungi sau mai scurte, de cercetări și de documentare. Fiindcă Ion Bîanu și-a trăit idealul cu o fervoare de habotnic; și, cert, nu numai Alexandru-Sadi Ionescu și Nerva Hodoș l-au secundat în eforturile și împlinirile lui, întinse statornic pe aproape șase decenii, adică de la 1879, data angajării sale ca modest slujbaş, pînă în 1935 cînd decedează. Mai sînt și alții. Pe unii i-am menționat în trecut. Pe cîțiva, probabil, să-i fi omis fără voie. Dar în intenția mea n-a stat ideea unui răboj nominalizat al tuturor valoroaselor individualități care s-au dovedit ca atare și care s-au succedat ca funcționari, în variatele sectoare ale Academiei. Ci să dau doar două pilde de bibliotecari de altădată care și-au iubit meseria și au innobilat-o. Sînt încă destui care ar trebui pomeniți și poate că odată o voi face. Pentru astăzi, însemn câteva gînduri mai vechi și mai noi, legate de *Sacra Instituție*. Și din memorie sare viu momentul cînd am intrat pentru prima oară în sala de lectură, ca să consult colecțiile revistelor *Facla* și *Cronica* și să mă edific asupra polemicii dintre cei doi prieteni — cum erau proiectați în ochii mei — N. D. Cocea și Tudor Arghezi, pe care-i despărțiseră, temporar, curente politice și încăierările din perioada neutralității dinaintea primului război mondial, unul fiind „antantofil” înversunat, celălalt partizan al „puterilor centrale”.

Era în 1928 și aveam 20 de ani. Și de atunci sînt fidel *Sacrei Instituții* către care mă îndrept întotdeauna cu nădejde nedezmintite cînd vreau să desfac un încilcit nod al timpului, să dau o precizare exactă într-un impas de cunoaștere, să lămuresc un fapt trecut cu ambanța lui, de care mă împiedic în lucrul meu, în fine, ca să-mi aduc licărul de lumină

necesar, acolo unde hălăduiesc beznele și vin în avalanșă ipoteze și incertitudini.

Rețin în amintire, cu proștețime, reconfortanta tăcere din colectiva sală de lectură de pe vremuri, în care nu se auzea decât foșnetul întoarcerii, cu grijă, a filei de carte, de revistă sau de ziar. Și frecvențind des Academia, am ajuns să-i cunosc bine structura, cu toate secțiile ei, care laolaltă alcătuiesc pergamentul nașterii ca neam și al evoluției, ca spirit, într-un cuvînt *Istoria* poporului nostru în multiplele lui dezvoltări.

Nu știu dacă de la început chiar am realizat sensul sacru al instituției. Cred că nu. Sentimentul sacralității s-a conturat, desigur, mai târziu, odată cu maturitatea. Într-o tinerete zvăpăiată și demolatoare — ca orice tinerete — cînd atacam pe oricine și nu ne plăcea nimic, generația mea avea bunul simț, militînd pentru dărimări și înnoiri, să gîndească mai întii și să propună după aceea ce punem în loc și în ce formă, indiferent dacă era sau nu pe gustul cîrmuitorilor. Vreau să spun că nu loveam pentru voluptatea sau capriciile loviturii, iar în țelurile noastre de luptă nu intrau instituțiile în sine, ci oamenii care le reprezentau, cu închegarea lor psihomentală și cu sensibilitatea lor, pentru că de cînd e lumea lume, de la ei au purces stilul, practicile și pînă la urmă fizionomia, care erau în stare să înalțe un așezămint sau să-l degradeze. Așa încît, instituțiile propriu-zis nu intrau în obiectiv decât tangential.

O asemenea filpică am adresat și eu Academiei. Una singură în 1936, cu prilejul respingerii lui Eugen Lovinescu de a fi cooptat între „nemuritori”. Scriam la „Zorile” și o pagină era consacrată, aproape integral, problemelor și informațiilor culturale, unde, pe rînd, la rubrica fixă intitulată „Povestea vorbei”, dădeam cîte un „cursiv”, cum era numit în limbajul tipografic, în care ne spuneam punctul de vedere. „Cursivul” meu era intitulat *Eugen Lovinescu* și a apărut în „Zorile” cu data de 1 iunie 1936. Reproduc în întregime aproape, lăsînd de o parte doar cîteva violențe de expresie cu care

vroiam să infierez injustiția și patima cit mai aprig, care mi-au caracterizat în tinerete scrisul, temperamentul și, poate, — după unii adversari — pur și simplu „imperținența”. S-au scurs patruzeci și patru de ani, și în perspectiva vremii sînt de acord cu ei, fără să se înțeleagă prin aceasta o renega-re. Iată ce scriam în vîpăile clipei: „Așadar, Eugen Lovinescu n-a putut intra la Academie; n-a putut intra fiindcă i-a lipsit un vot. Eu cred că, oricum, nu putea fi academician. Fiindcă Eugen Lovinescu are tot ce nu trebuie să aibă un membru al Academiei: are pasiunea marilor cărturari și a marilor cercetători; are un planturos și masiv talent de creator de artă; are o superbă pregătire spirituellă, făurită la masa de lucru și din experiența vieții, ceea ce-i permite să fie cel mai perfect și cel mai autorizat judecător al literaturii românești; și peste toate acestea, firea l-a dăruit cu o largă comprehensiune umană care îl face apropiat tuturor.”

Vreme de trei decenii, criticul, eseistul, romancierul, nuvelistul s-a risipit lingă călimară și condei — cu filotimie de nabab — deschizînd sensuri noi inspirațiilor, despîcînd făgașuri îndrăznețe pe unde n-au mai avut să pășească nici falsele valori, nici mediocritățile prezumțioase. Este explicabil deci că Eugen Lovinescu n-avea ce căuta la Academie. Eugen Lovinescu nu trebuie să fie academician; prezența lui — necesară pe șantierul acțiunilor permanente — ar fi produs o oribilă notă disonantă, un contrast baroc, în sanctuarul cu pensionari și uituci, cu absenți fizici și lenesi cerebrați și ar fi însemnat ca la fiecare colocviu săptămînal, în locul cafelelor gingirlii și al anecdotelor libidinoase să se producă altceva — ceva mai de cînstire și de mîndrie. Dar „aleșii” sînt tradiționaliști. Ei nu pot fi urniți din nămolul în care s-au implîntat; ei iubesc cafeaua gingirlii și anecdota libidinoasă; și se ridică moșnegii ori de cîte ori cineva ar veni să le tulbure somnul sau să-l scuture din marasm.”

Din dragoste și prețuire pentru un om, pentru o mare valoare, avîntul tineretii mele n-a stat să măsoare cît poate umbri aureola altor valori, multe dintre ele în dimensiuni la fel de impresionante și care dădeau prestigiul Academiei Române.

Pun stavilă aici făgăduitorilor gînduri vechi. Și constatînd că mi-am epuizat spațiul, le las pe cele mai noi, pentru „Flacăra” viitoare.

L. KALUSTIAN ■

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr

Synchronisation

La Birkenau, în afară de pămîntul arid, bătaitor al *Appellplatz*-urilor și barăcile de lemn nu exista nimic care să ne amintească de viața din care am fost smulși.

Häftling-ii care mișunau prin lagăr nu semănau a oameni. Aduceau mai degrabă a cadavre. Cadavre vii.

SS-iștii care ne supravegheau n-aveau nimic omenesc. Privindu-i, nu distingeam altceva decât cizmele, automatele și cravașele lor mișcîndu-se automat, dominate de căști avînd pe ele drept semn distinctiv un cap-de-mort.

În lagărele de la Birkenau — nici în lagărul A, nici în B, nici în C, nici în D, nici în E, nici în F — nu creștea nimic. Nici un copac, nici o floare, nici un fir de iarbă. O singură excepție. Curtea crematoriilor. În fața crematoriilor, iarba îngrijită dintre alei sugera un petec de pajiște. Lungile coloane de *Häftling*-i selecționați din clipa sosirii pentru gazele, îngroziți de nesfîrșitele garduri de sîrmă ghimpată pe lingă care treceau, intrînd în curtea crematoriului și vîzînd din nou iarba se linișteau, începeau să creadă că, într-adevăr, sînt duși să facă o baie caldă după un drum atît de chinuitor.

SS-iștilor puțin le păsa ce sentimente îi stăpîneau pe noii sosiți.

Preocuparea lor era ca *die Synchronisation*, sincronizarea, să fie perfectă.

Cînd toți cei din coloană — mame, copii, bătrîni, bolnavi — dezbrăcați în pielea goală erau poftiți și conduși de SS-iști și *Kapo* din vestiar în uriașă cameră de baie, răsuna o comandă scurtă: „SS-iștii și cei din *Sonderkommando*: *heraus!*”, afară!” În clipa aceea, pe poarta curții din fața crematoriului intra un autoturism cu însemnul Crucii Roșii. Era primul moment al sincronizării. În timp ce SS-iștii și cei din *Sonderkommando* se retrăgeau, iar *Häftling*-ii despuțați priveau cînd la dușurile instalate în tavan, cînd la cele patru tuburi din tablă perforată din mijlocul încăperii aflate la subsol, deasupra, în curtea crematoriului, din autoturismul cu însemnul Crucii Roșii coborau un ofițer SS-ist și un *Sanitätsdienstgefreiter*, caporal sanitar, care ținea în mîna patru cutii de tablă, vopsite în verde.

Cei doi intrau pe peluză și, cîlcînd iarba verde cu cizmele lor grele, se apropiau de niște plăci de beton ce acopereau, la prima vedere, niște coșuri de aerisire.

În clipa în care SS-iștii și cei din *Sonderkommando* părăseau baia iar ușile grele se închideau cu un zgomot asurzitor, ofițerul SS-ist și *SDG*-ul aflați în mijlocul peluzei ridicau prima placă de beton.

Se trece la a doua placă de beton la sincronizării. După cum relatează Nyizli Miklós, medicul legist al lui Mengele la crematoriile din Bir-

kenau, care a văzut de nenumărate ori întreaga operație, cei doi loveau capacul patent al cutiilor de tablă vopsite în verde și turnau conținutul lor — niște granule liliachii de mărimea unor boabe de fasole — în gura coșurilor ce corespundeau cu tuburile din tablă perforată instalate în mijlocul uriașei camere de baie în care 2000 de oameni în pielea goală, îngheșuiți unul în altul — mame, bătrîni, copii, bolnavi de-a valma — așteptau, uitîndu-se nerăbdători spre tavan, primii stropi de apă. În contact cu aerul, granulele emanau uciătorul gaz „*Cyklon B*” care, prin găurile celor patru tuburi, invadea întreaga încăpere.

Urma al treilea moment al sincronizării. Cei doi SS-iști — ofițerul și *SDG*-ul — se așezau pe placa de beton și fumau cîte o țigară pînă se convingeau de reușită. Exact în clipa cînd gazarea se termina și jos, la subsol, se dădea drumul la ventilatoare, ei își aruncau chiștoacele, se urcau în mașina mică și părăseau curtea crematoriului.

Țișnitoarele — spre care cu mai puțin de o oră mai înainte, copiii din coloană alergau fericiți — în sfîrșit, pot să-și potolească setea după 3—4—5 zile și nopți de goană neburună cu trenul din cine știe ce colț al Europei — continuau să stropesc iarba. Copiii însă nu mai existau. Trupurile lor înleștate, în spasmele morții, cu ale mamelor, bătrînilor și bolnavilor formau un uriaș morman de cadavre, căci... *die Synchronisation*, sincronizarea, reușea totdeauna perfect.

Sanitätsdienstgefreiter, caporal sanitar.

OLIVER LUSTIG ■
fostul *Häftling* nr. 112 398

Ion Drăgușanu

Se poate întâmpla și așa, ca într-o bună zi să-ți cadă în mină o carte de care să nu-ți mai vină să te desparți niciodată. Lui Ion Drăgușanu — născut în comuna Salcea — i-a căzut în mină, elev fiind încă la liceul „Ștefan cel Mare” din Suceava — un volumaș de poezii de Esenin. Vraja versurilor cuprinse în acea cărticică l-a subjugat atât de mult încât a simțit nevoia să scrie și el la rîndul său. Bineînțeles că paginile lui de început erau îtelate de marele său maestru. Și astăzi, cînd a fost publicat de mai multe reviste — printre ele și revista noastră care l-a propus atenției cititorilor sub pseudonimul Ilie Adeli — și e laureat al concursului „Nicolae Labiș”, influența lui Esenin e lesne de recunoscut fără a deveni însă supărătoare. Ion Drăgușanu are incontestabil talent și versurile lui se remarcă prin prospețimea imaginilor și cantabilitate. Dar acest tînăr nu se mulțumește numai cu ceea ce a fost înzestrat, ci rîvnește să învețe mai departe. Și-a vîndut mașina de scris și a venit la București, fiind acum strungar la „Vulcan”, dorind să se confrunte cu un alt mediu decît cel în care a trăit pînă acum și să-și implinească vocația. Îi urmăm să-l urmărim cum evoluează și să-i salutăm cu bucurie orice izbîndă.

GEORGE ARION ■

Un veac de violență

Mesteceni cu sfîrcuri crude
ca niște candelă de mătăasă
Sînt invitații mei, prieteni,
în noaptea fiarelor la masă ;
Vor sta în jîlțuri de aramă
sub ugerul luminii proaspăt
Și ca să uit ca la o pîndă
voi spune basmu' de la capăt.

Voi bea din țîța unui secol
căldura verde ca o fiere
Mizînd pe negru la ruletă
Iubiri sălbătice-durere ;
Sub coaja grea ca o ninsoare
lăsa-voi caii mei să treacă-n
Chemarea bronzului din turnuri
uitată-n coajă de mesteacăn.

Va înjura în jîlț metalul
povara leneviei noastre
Cît timp va gîlții canea
infrișorilor din aștri ;
Voi arunca-n secolul-acesta
cruzimea lunii ca un semn
Și răsfoind mesteceni supli
voi crește-n negru codru lemn.

Va fi odihna mea ca plumbul
pe ghintuite țevi de armă,
Mesteceni vor goli pe clape
semnale suple de alarmă ;
În noaptea fiarelor la masă
sărbătorind cu insolență
Vom trece cu subțiri mesteceni
din veacul ca o violență.

Călătorie cu trenul

Intr-un vagon înalt de clasa doua
ningea frumos și-nfrișorăm zăpezi,
eram o ciută limpede și calmă
și mă-mbrăcam cu boturi reci de iezi ;
dormeam pustiu și-nîntec pe șine
fără să-mi pese că ninge cu zimți,
treceau fiare prin vagonul nostru
și desfăceam cîmpurile în dinți.

Țineam frumos biletul subsuoară,
copaci subțiri mă îndemneau la drum,
serveam cu-o veche apă minerală

Indeminatec caii mei de fum ;
intr-un vagon înalt de clasa doua
cu uși glisante, temerari bărboși
se odihneau pe vin ca într-o criptă
striviți de caii limpezi și frumoși.

Cornul de vînătoare

Copacu-și scapă crengile în soare,
Amurgul unge vîntul cu asfalt,
bunicul vinde-un corn de vînătoare
și clopotu-i mai singur, mai înalt.

Fintini infrișorate-și umplu somnul
cu vîntul subțiat la-necheieturi,
lucafașul își arde untelemnul
peste descîntul negrelor păduri.

Bunicul vinde-un corn de vînătoare,
și-și trece aspru pușca peste braț,
tăcerea trece lung prin căprioare
și cornul stringe lacom ca un laț...

Pereți

Pictorul ud și măsurînd penelul
cu îngustimea singurei culori
repetă zilnic brazii călătorii
și-n el stă trist și obosit modelul.

Pereții lui neînsemnați în sat
sub anotîmpul ca o rogojină
repetă zilnic snopul de lumină
cu-aceiași spațiu strîmt, întunecat.

Cîntec

într-o noapte ploioasă

Ploua în noi ca într-un burg
cu troiță cenușie și bolnavă,
ne îngropa lichidul negurat,
sălbatec-verticilă de otravă ;
rușinea lumii desfăcuse cai
pe bulevardul ca o panoplie,
ploua în noi contemporan și dens,
lichidul încetase să mai fie.

N-am auzit cînd s-a oprit planeta,
am fi sărit subțiri ca dintr-o șa

ademeniți în spațiul ca un lapte
de limpezimea suplă ca o nea ;
ploua în noi nesănătos și vag,
curgea lichidul grav dintr-o gamelă
cît am urcat cuminți și-nerezători
pe osia de apă ca pe-o schelă.

Cîntec

Vom vinde la noapte sălbateci pindari
cojindu-i din arme de ceară,
vom arde uleiul în candelă de lemn
cioplindu-ne candelă subsuoară ;
vom pune sfielnici caii flămînzi
în pietre să scapere tropot,
vom bea întinerie din noaptea trosnind
ca dintr-o aramă de clopot.

Vom pune la cale vinovate vinări
dînd semn de odihnă și moarte,
vom bea din vena planetei plîngînd
pustiul ce ne desparte ;
ieși-vor femeile toate în porți
și albi ne vor soarbe din ciuturi,
pe frunțile noastre stele de sus
vor sparge o ploaie de fluturi.

Șoim

Caii de humă sfarmă pe obeini
negură verde-lemnul de lapte,
șoimul coboară în piatră subțire
semn de vînare numărul șapte ;
lutul dezbracă suplu metalul,
vremea-i rugină în zale de glonț,
șoimul albastru trece în piatră
spaima fiarei scrisă pe clonț.

Dangăt de clopot calcă orașul
negrele turlă ard în alt veac,
șoimul desface ca pe-o sămîntă
trupul ce-mi crește-n oboci copac ;
fierbent otrava-n lemn de mesteacăn,
luna fierbinte-i gură de tun
lutul mai sună oastea de pradă,
n-o mai începe plaiul străbun.

Scurtă biografie

Orașul sfarmă pleoapele și-adoarme,
ard fluturi lungi în negrele păduri,
femeia-și spală oasele cu arme

și-i ruginește sinul pe securi ;
iubiri nuntînd și învățînd să moară,
orașul stîns și-nfipt în caldarim,
neguțători acoperiți cu ceară,
eu în cîntarea-n care mă dărim ;

vina-vom tulnic lung cioplit în munte
ca să trezim orașul stors în zori,
uitată ploaia-n caldarim — o punte
păzită leneș ziua de viori
și pictori uzi în scindurile lunge —
monezi ce-mpușcă ziua pe cîntar ;
orașu-ncearcă aspru să ne-ndunge
și-i ca un clopot care bate rar.

Serghei Esenin, noaptea...

Serghei Esenin, s-a făcut lirziu
Și caii sînt ca niște candelă sparte
Cînd noaptea doarme-n cîntecul ce-l scriu
și-un anotîmp păsește calm pe moarte
și anotîmpu-i strîmt ca un sicriu
într-un simbol al pietrei de departe
să bată-un clopot într-un burg pustiu
înfășurat în pagină de carte...

Serghei Esenin, noaptea paște miri
și li se arde în păduri veșmintul
Cu păsări lunge, galbene subțiri
și obosite-n trupuri cum cuvîntul
uitat pe coapsa falselor iubiri
prin care-și scapă cobza veche cîntul,
Serghei Esenin, noaptea paște miri
și ardem triști și sîntem numai vîntul...

Vînare de urși

Sămînța ne petrece e-un corn de vînătoare
și pușca-și scapă țeva pe rămuroase stele,
octombrie-și întoarce grumazul pe podele
și cîntecul e aspru precum o numărare.

Pădurile-și sparg toaca îngustă și uscată,
descîntecul se sfarmă în negurate ape,
și porți în sărbătoare sălbatică prin pleoape
un basm ca o vînare de urși infrișoșată.

„Am simțit întotdeauna că România e țara mea”

(Urmare din pagina 15)

I-am reprezentat mai tînăr. La I. Vulcan am redat pe acel organizator, pe acel gospodar care în literatură a știut să descopere talente.

— Există un clasicism manifest în opera dumneavoastră. Mă refer la Capitol, la bustul lui Vulcan, la Obeliscul de la Alba-Iulia etc., stilizări care duc înspre sculptura modernă, dar fără stridente și în strictă armonie și proporționalitate în unitatea lor de stil, personal. Cum vă explicați aceasta ? E un proces de evoluție ?

— E o evoluție a artistului care trăiește într-o epocă. Nu poate să se izoleze pentru că a învățat într-un fel și acum toată viața — fără să țină seama de schimbările intervenite în mentalitatea oamenilor — să rămînă opac la orice innoire. Artistul trebuie să macine făina în moara lui spirituală, făina care trebuie să-l reprezinte pe el în primul rînd. Se pare că judecînd lucrurile în felul acesta mi-am format o personalitate pe care am păstrat-o cu dirzenie. În toate timpurile, moara mea spirituală a măcinat. Cred că cel mai principal lucru la un artist plastic și la toți artiștii e să creadă el însuși în ceea ce face, să nu lucreze numai pentru a-i place cuiva anume.

— Care e după opinia dv. adevărata structură, adevărutul limbaj al modernității ?

— Nu există un limbaj precis al modernității. Fiecare artist trăiește în timpul lui. Nu există o etichetă pe care s-o punem pe o lucrare și să decretăm că „asta-i modernă”. O lucrare e bună sau rea. Putem spune despre o lucrare primitivă sau din arta greacă, sau egipteană, că e modernă dacă e vie, spune ceva și azi. Dacă e ceva bun rămîne modern în toate timpurile. De exemplu : Don Quijote a lui Cervantes. Pe mine m-a impresionat Don Quijote și am căutat să-i redau într-un fel hotărîrea de-a

ajuta oamenii, de-a fi idealist pînă aproape de nebunie, și calul l-am făcut mai real. Don Quijote merge cu elan și încredere înainte și vrea să lupte contra morilor de vînt și a altor lucruri iar calul — în statua evestră — merge, dar parcă simte realitatea în care intră și trage capul într-o parte.

— Ce sfat puteți da tinerilor artiști ?

— Un artist trebuie să lucreze mereu, trebuie să lucreze zilnic și să fie nefericit în ziua cînd nu a lucrat nimic. Lucrînd, învață și mai mult, realizează ceva. Trebuie să-și iubească meseria, să aibă o pasiune — ca pentru o fată — pentru care e dispus să facă orice sacrificiu. Dacă pe lîngă dotarea moștenită de la natură mai are și străduință, atunci sigur că va face treabă.

— Cu toate că v-ați născut în alt oraș, ați donat o parte din opera dv. Muzeului Țării Crișurilor din Oradea. Este acesta un dar al cetățeanului I. Fekete pentru orașul în care trăiește, muncește și visează ?

— Trîind aici, la Oradea, am avut ocazia să realizez multe lucrări prin care să-mi exprim sufletul meu, credința mea. Eu sînt recunoscător tuturor celor care m-au ajutat în timpul de cînd trăiesc aici și mi-au apreciat lucrările, mi-au dat posibilitatea să muncesc în permanentă. Desigur, m-am legat și de oamenii de-aici. Îmi place și orașul — toamna, primăvara, e foarte frumos aici. M-am gîndit și la viitor. Dacă lucrările mele se risipesc în toate părțile, nu mai au același efect asupra privitorilor.

— După cum știți, unele județe au organizat tabere de sculptură, mîrindu-și prin aceasta zestrea lor de statui. Vi s-a spus că Bihorul intenționează să deschidă o asemenea tabără la Băile „1 Mai”. Veți participa la această tabără ?

— În starea actuală a sănătății nu pot participa. Lucrez doar lucrări mai mici aici în atelier pe care caut să le insuflețesc cît se poate de mult să fie demne cu munca mea de-o viață. Dacă voi fi so-

licitat să-mi spun părerea — în diverse consilii — sau în stabilirea unor măsuri — bucuros voi sta la dispoziția organizațiilor.

— Cum vedeți dumneavoastră, stimate maestre, formarea și dezvoltarea bunului gust pentru frumos prin intermediul artei ce-o slujiiți de o viață ?

— Am ajuns și eu la anumite concluzii și anume : nu pot să aprob multe lucruri organizatorice care se fac pentru propagarea artei. Artă trebuie să fie rezultatul unei culturi. Artă adevărată se schimbă de la artist la artist. Ca să fie foarte valoroasă prin diversitate și alte lucruri trebuie lăsat creatorului să judece el, să meargă pe riscul lui, adică dacă reușește prin gîndirea lui, e meritul numai al lui, să nu se ajungă la uniformizare.

— Stimate Iosif Fekete, am fi foarte bucurosi dacă ne-ați vorbi despre prietenia dumneavoastră cu regretatul Al. Ciucurencu și, desigur, și cu alți oameni.

— Împreună cu Al. Ciucurencu, am început școala în anul 1921 și de atunci pînă la moartea lui am ținut o strînsă legătură, o prietenie care se baza pe apropierea sufleteșii reciproce. De cite ori mergeam la București îl vizitam, îi arătam fotografiile lucrărilor mele, discutam cu el pe ce drum merg și-mi dădea deseori sfaturi foarte bune. Aș vrea să vă spun un lucru foarte interesant. Ciucurencu a învățat la Paris dar n-a adus de-acolo un stil copiat după cele aflate acolo, ci a trecut prin personalitatea lui — mai rustică — învățămîntele acumulate. Îl consider un foarte mare pictor și mai ales un pictor al pămîntului românesc, al peisajului românesc, al oamenilor pe care i-a întîlnit. Mergeam la el pentru că găseam această calitate de mare pictor și de mare om. A fost uman, întotdeauna oamenilor necăjiți le-a dat o mină de ajutor.

Îmi face plăcere să vă vorbesc de maestrul Jalea. Îl stimez ca pe unul de la care am învățat, arta lui fiind pentru mine un model.

Am avut mulți colegi cu care ne bucurăm ori de cite ori ne întîlnim. Mai pot să spun că întotdeauna am simțit că România e țara mea.

IOSIF FEKETE — Maternitate

Jucătorul modern joacă mai întâi cu ochii

Intrucât pe plan mondial s-a trecut de la dirijarea efortului în antrenament la dirijarea efectului de antrenament (efect imediat, zilnic, și efect cumulativ) înseamnă că trebuie reținut faptul că nu mai este importantă doar efectuarea unui anumit efort, ci obținerea modificărilor structurale și funcționale specifice efortului competițional fotbalistic. Aceasta și pentru că limbajul universal al jucătorului organizat a ajuns să fie modul său de exprimare (nu ce crede el că știe, ci cum se exprimă practic ca echipa să câștige). Mai ales că fotbalul de astăzi și, mai ales, cel de mine consideră că spectacolul trebuie să fie suficient, rentabil. Cu alte cuvinte, fotbalistul a devenit un jucător industrial, deci competitiv — ceea ce reclamă un antrenament intens și conștient și conștient, vizibil și invizibil — inspirându-se permanent în antrenamentele din JOCUL COMPEȚIȚIONAL. De aceea antrenorii sunt obligați să facă antrenamente tip concurs, așa cum de fapt este jocul oficial. Și chiar dacă nu avem pentru un moment jucători de extraordinară valoare putem, dacă îi antrenăm competițional și-i determinăm să trăiască fotbalistic, să-i facem să devină VALORI datorită echipei. Uneori neglijăm amănuntul că fotbalistul este un om de excepție, fanatic, dăruit. Prin faptul că el acceptă ca ECHIPA să fie VEDETA dovedește, astăzi, altruism. Trecându-se de la SISTEMUL ORGANIZARE, el își va însuși principiile jocului în acțiune și la puncte fixe: minge, coechipieri, adversari. Probând practic acest lucru se demonstrează viabil că s-a trecut de la dezordine la ordine. Că, de fapt, nu i se cere jucătorului să joace pe toate „posturile”, ci că numai stăpânirea perfectă a balonului și gândirea elevată îi permit un mod de cooperare și de organizare concepțională. Pretutindeni — dar, din păcate, nu și la noi — MODUL DE VIAȚĂ se află pe primul plan; a devenit aproape cea mai influențabilă condiție a unui JOC BUN.

Petre Libardi:

„Cred că Giuchici n-a fost înțeles”

— Așadar, tovarășe Petre Libardi, iată-vă, după ce timp de 15 ani ați apărat culorile echipei din Petroșani, din nou la Jiul, dar de astă dată în postura de antrenor principal. Cred că este vorba și de curaj în misiunea pe care v-ați asumat-o.

— Sincer să fiu, da. Numai că este vorba întâi de curajul clubului și abia apoi de curajul meu. Până acum era un obicei ca la fiecare despărțire de un antrenor, și despărțirile au fost destul de dese, Jiul să participe la „tirgul” de vară sau de iarnă al antrenorilor.

— Totuși, dumneavoastră vi s-ar putea imputa lipsa de experiență!

— Deocamdată e prematur să se vorbească de experiență în cazul meu și al colegului meu Gogu Tonca. Dar cu ce experiență în plus se putea lăuda Oaidă, ca să nu mai vorbim că nu putea avea nici o legătură cu Jiul, cu oamenii din Valea Jiului, pentru care noi am jucat cu dăruire. Și ca să revin la întrebare, eu cred că lipsa de experiență, a mea și a secundului meu Tonca, ne oferă o perspectivă de a munci mai mult și a ajunge acolo unde au ajuns Halagian, Mateianu sau Pigulea. Chiar lipsit de experiență nu mă consider. Am făcut ceva ucenicie la Vulcan și, în B, la Minerul Lupeni și Victoria Călan. De când nu mai joc n-am fost departe de fotbal nicicând. Doi ani am funcționat în învățământ, numai că pe atunci la Jiul antrena nea Traian Ionescu, un antrenor jos palaria, și nu mi-e rușine să spun că participam la toate antrenamentele și trăgeam cu ochiul.

— S-a schimbat și altceva la Jiul?

— Prea multe nu. Echipa a suferit doar câteva modificări notabile. A plecat un mare portar, l-am numit pe Moise, și a rămas un mare portar — Caval. A venit Giuchici. A mai apărut un fundaș central,

Nu este vorba de eroism ascetic, ci de competența fotbalistică. Despre atitudinea lor conștientă față de obligațiile pe care și le iau prin contract și firește față de DISCIPLINA, practica dovedind fără tăgădă că rămășițele retrograde, slăbiciunile, mofturile, viața destrăbălată, incitarea colectivului spre a nu lucra s.a. trebuie smulse la fel ca buruiana, căci competiția oficială a dovedit că în această problemă nu există cale de mijloc: ori albă, ori neagră! Aceasta fiindcă esențialul este cuprins în faptul că, în fiecare realizare fotbalistică mare se ascund ani de muncă de antrenament vizibil și invizibil; în repetiții zilnice care susțin afirmația că fotbalul mare este un act de pură profesionalitate. Nimic nu se mai poate improviza. Este etica fotbalistului de a nu mai fi împiedicat să-și valorifice vocația, pasiunea, priceperea, profesia...

Fotbalistul modern — reprezentant al unui fotbal supercolectiv, construit ofensiv, jucat în atac și în apărare de toți jucătorii permanenți — nu mai este fundaș, mijlocas, înaintaș, ci jucător ce apără, organizează și atacă cu aceeași ușurință. El și-a dezvoltat sensul jocului colectiv; afirmă din ce în ce mai mult tehnica fiecărui element pentru a fi informat în orice moment să vadă, în afară de balon, coechipierii și adversarii, adaptând mingea la ceea ce se întâmplă în teren (sau se va întâmpla) și nu la a face interminabile jonglerii sau a „cără” balonul pină-l pierde! Învață să construiască golul, după cum s-a perfecționat în arta de a colabora la evitarea primirii golurilor. Și-a format trăsături ce-i permit forjarea continuă a caracterului de tenacitate, combativitate și orgoliu pentru o diabolică impunere a VICTORIEI ECHIPLEI, amintindu-și mereu de prețul muncii depuse pentru a obține rezultate. Căci este de remarcă că astăzi, mai mult ca oricând, căutarea victoriei dă toată semnificația competiției.

CONSTANTIN TEAȘCA

De la alții adunate

Alimentată în mod deosebit de șueta nesfârșită din stadioanele sau locurile tradiționale de întilnire ale fiecărei așezări, impresia amatorilor noștri de fotbal e că ceea ce se întâmplă uneori în fotbalul nostru este „nemaipomenit” din toate punctele de vedere.

Am reflectat mult la acest lucru, am strâns argumente și, adunându-mi gândurile acum, în cel mai prețios anotimp, sint convins că lucrurile nu stau chiar așa. Avem și noi senzaționalul nostru, dar alții, cu școli de fotbal mult mai puternice, ne bat și aici... detașat! Să aducem, în apărarea argumentului, câteva exemple străine, „vinovate” chiar și prin diversitatea lor:

La începutul campionatului vest-german, atacantul sud-coreean al lui Eintracht Frankfurt Tscha-Bun a fost, la Leverkusen, ținta atacurilor nemiloase încă din debutul partidei. În fatidicul minut 13, Gelsdorf l-a trimis direct la spital pe Bun după un atac condamnat vehement de toată Bundesliga, cu diagnosticul leziune vertebrală. În afară de scandalul declanșat sub toate aspectele, timp de mai bine de o săptămână antrenamentele lui Leverkusen au fost aparate de polițiști înarmați, iar mina de pe schimbătorul de vițeaz a fundașului Gelsdorf se mai împiedica de țeva mitralierei unui „obermeister” așezat ca om de pază...

După ce a câștigat puternicele turnee de la Coruna și Palma de Majorca, marele Real Madrid a fost surclasat, la München, cu 9-1 de Bayern! Tot în capitala Bavariei, pe care avea să o calce mai târziu oficial în C.C.E., Olympiakos a pierdut cu 4-3 un joc amical în compania formației de amatori Wacker! Poate și declinul lui Nottingham, asemănător cu acela al lui Real în lupta pentru titlu cu C. F. Barcelona, a fost anunțat de înfrângerea „pădurarilor” cu 5-0 la Bogota, în fața naționalei Columbiei?!

Bertoni, „mondialul” argentinian transferat de la Sevilla la Fiorentina, se plînge după un joc de cupă la Bergamo, împotriva străvechii Atalante, că nu și-a închipuit că în „calcio” se poate juca atât de

dur. În replică, irlandezul Brady, subiectul unui atit de discutat transfer de la Arsenal la Juventus, spunea că „nu l-a socotit acest lucru, fiind poate obișnuit cu mîngierea pe glezne și chiar deasupra lor din durul campionat britanic”. În altă ordine de idei, se spune că „mafia” de la Juventus este foarte puternică, puțini jucători veniți reușind să prindă (ca și Antognoni în Argentina '78), un loc la masă...

Sanțiunea exemplară dictată de U.E.F.A. împotriva lui West Ham este efectul umplerii paharului. Mai de mult au fost devastate tribunele lui „Parc des Princes” și ale lui „Feyenoord”. În această vară, „fansi” celei mai iubite echipe engleze „Manchester United” s-au dovedit în formă la Viena, cu prilejul unui amical (!), nouă dintre ei distrugînd un hotel! Același lucru l-au făcut și 16 iubitori ai lui Mönchengladbach, distrîndu-se cu un bistro. Cînd Rangers a câștigat, cu 2-1, pe terenul lui Celtic, tribunele au intrat pe gazon, iar intervenția poliției a adus 140 de răniți sub cheie. Aducîndu-ne aminte de ultimul „recital” de la Torino al suporterilor britanici, oprit cu gaze care aduc parcă pentru pocăință plînsul, și că de prea multe ori monedele de 2 pence se opresc în ochii jucătorilor din Anglia care bat haut-ul sau apără buturile, sintem convinși că nu se mai poate...

Antrenorul Branko Zebec, de la Hamburg, i s-a pus în vedere că dacă va mai veni încă o dată (avînd antecedente) beat (!) la antrenamente, va fi concediat?! Se pare că și el a reprobat jucătorilor săi, după finala cu Nottingham, câteva pahare în plus, declarînd că nu mai are de gînd să pregătească niște bețivi... Să ne oprim aici, deși s-ar putea scrie un roman mult mai șocant decît cel al „vinovăției” din fotbalul nostru. La noi e mai multă ordine, înfînit mai multă, realitățile sociale conducînd la asta. Răul fotbalului nostru ține de organizarea și de mentalitatea lui și tocmai aceste lucruri pot fi cel mai ușor de îndreptat.

Prin fapte însă, nu prin vorbe.

CORNEL DINU

Florin Halagian:

„Trebuie să facem echipa din mers”

— Așadar, tovarășe Florin Halagian, una caldă, una rece, așa-i?!?

— Cum adică?!?

— Simplu, 5-0 cu Baia Mare, dar 0-0 cu Utrecht, 6-0 cu Hunedoara, dar 0-0 cu Timișoara, Argeșul se arată în acest sezon o echipă capricioasă, ce ziceți?

— Reconstrucția echipei cere răbdare și migală. Surprinzător, publicul piteștean, altădată generos și fidel formației, nu prea vrea să înțeleagă acest adevăr simplu. Duminică ne-a jöt fluierat.

— Pe cine?

— Mai ales pe mine și pe Moiceanu. Pe mine că l-am introdus în teren, pe el c-a jucat cum a jucat.

— Cum a jucat?

— A făcut, consider, o repriză bună, a doua. Publicul însă și-a cam pierdut răbdarea, cel puțin o parte a lui.

— Vorbeați de reconstrucția Argeșului, ce-i cu ea, toată lumea s-a pornit, anul acesta, să reconstruiască, nu?!

— La noi, e cazul. Față de campionatul trecut, am pierdut 11 jucători din 23, o echipă, mai mult ca alții.

— Care 11 jucători, tovarășe Halagian?

— Notați-i, Moiescu, Stancu II, Iatan, Ralea, Ionașcu, Trandafirescu și, dintre titulari, Speriatu, Ivan II, Iovănescu, Dobrin și Doru Nicolae, au ieșit 11?

— Da unde-i Ivan II?

— La Dacia Pitești, antrenează și joacă. — Aveți dreptate, dar numai pe jumătate, Argeșul a pierdut 11 fotbaliști, dar a și adus tot alții, între care cîțiva de valoare, așa-i?

— Au venit Ariciu, Pană, Dumitrescu, Tulpan, Badea, Kallo, Ignat, Nica, Sigmirean și Băluță, o echipă întreagă. Cu alte cuvinte, din două echipe, una care a rămas și alta care a venit, Halagian și Dinu trebuie să facă, din mers, o garnitură capabilă să joace de la egal la egal cu Steaua și Dinamo?! Credeți că-i ușor?

— Nu-i ușor, e limpede, tovarășe Halagian, cine-i Pană? Dar Băluță? Dar Dinu?

— Dinu e un antrenor tînăr și harnic, a pregătit pînă nu demult pe Flacăra roșie București, în C. Colaborăm bine, am mare încredere în el. Pană a jucat la Rulmentul Alexandria, fundaș central, iar Băluță a venit de la Pandurii Tirgu Jiu, fotbalist de perspectivă, ca și Ignat, ca și Sigmirean.

— Ce ne-ați putea spune despre partidele cu Utrecht?

— Îmi pare extrem de rău că s-a întîmplat așa, am fi putut mai mult. O țin însă pe-a mea, dac-am fi disputat primul meci în deplasare...

— V-ați fi calificat?!

— Exact. Numai că programul inițial, înțil la Utrecht, apoi la Pitești, s-a modificat în ultimul moment, din cauze obscure. Nimeni nu ne-a spus de ce, federația a acceptat schimbarea dictată de U.E.F.A. Ne pregătisem tactic în ideea că, după partida cu Steaua, la București, vom merge în Olanda, ne făcusem toate socotelile în acest sens. Apoi, ca din senin, totul a căzut. Ca să nu mai zic că, fără avizul Argeșului, federația a aminat meciul cu Steaua, ceea ce ne-a dezavantajat.

— De ce?

— Veneam după 5-0 cu Baia Mare. E-

chipa era în creștere, ca și moralul băieților.

— Apropo de Baia Mare...

— Bine c-ați deschis discuția, altfel o deschideam eu. Atît Mateianu cît și Lucescu, surclasați la Pitești au insinuat în „Flacăra” că au pierdut în fața Argeșului din cauza mîncării?! Altfel zis, jucătorilor lor li s-ar fi pus, la Pitești, ceva în mîncare?! M-am minunat, așa ceva nu mi-a mai fost dat să aud, o astfel de ofensă la adresa echipei, a județului, dacă vreți. Ba mai mult, Timișoara a venit, duminică, direct la stadion, Ion Ionescu fiind avertizat de cei 2, poate numai de un dintre ei, că la Pitești se petrec lucruri necurate?! E de domeniul fanteziei o astfel de afirmație, repet, jignitoare. Ea ține însă, după opinia mea, de altceva.

— De ce ține; tovarășe Halagian?

— Să lăsam, prefer să tac.

— Ați aruncat o piatră și-acum... Pofțiți, vă ascultăm.

— Cei 2, altfel antrenori demni de respect, și-au pierdut capul în fața unor înfrîngeri categorice, scoțînd cauzele în afara lor și a echipelor. Au greșit grav, dovadă că mai au destule de învățat. Acum 3 ani, de pildă, Argeșul a încasat-o zdravăn la Iași, 1-6, dar n-am dat vina pe nimeni, eu și băieții am greșit, noi am tras-o. Dac-aș fi fost în locul lui Mateianu sau al lui Lucescu, aș fi căutat explicațiile în concepția echipei, în ideea de joc, falimentară în partidele respective.

— În ce sens falimentară?

— Au venit la victorie fără a ține însă cont de potențialul adversarului. Altfel zis, au riscat prea mult, iar riscul i-a costat. Simplu ca bună ziua. Știți cum se zice, tineretea e, uneori, zburdalnică, i se mai întîmplă să confunde dorința cu realitatea. De aici și pînă la a jigni în public rămîne, din păcate pentru cei 2, un drum lung.

— Altceva, tovarășe Halagian?

— Ne vedem de treabă, muncim. Argeșul și-a propus, ca obiectiv final, un loc în primele 6 echipe ale campionatului. Dar nu va fi, sint convins, ușor. La anul însă, tragem la titlu.

OVIDIU IOANIȚOIA

D-ale fotbalului

La un meci disputat în Danemarca, în august 1947, s-a înregistrat un scor record: 45-0.

Un tînăr reporter a cules la vestiare câteva declarații:

1. Căpitanul echipei învingătoare: „Am reușit un scor atît de mare fiindcă nu ne-am pierdut vremea cu îmbrățișări după marcarea fiecărui gol, ci ne-am văzut de treabă mai departe”.

2. Căpitanul echipei învinse: „Scorul este exagerat. Portarul nostru e vinovat la golurile 24 și 39, iar golul 43 l-am primit din ofsaid”.

3. Arbitrul partidei a spus: „Nu știu precis dacă e 45-0 sau 44-0. Am impresia că am notat un gol de două ori!”

UN SUPORTER al echipei învinse a primit premiul unui ziar local pentru cea mai bună glumă a anului: la scorul de 39-0 a strigat: „EGALAREA”.

FOTBAL

BUCUREȘTI: Progresul-Vulcan — Sportul studentesc 1-0 (1-0). Chiar dacă Mateescu izbutise să deschidă scorul (min. 34, șut-centrare de la mare distanță, Moraru fiind probabil neatent!), totul părea o glumă, puțini dintre cei 35.000 de spectatori crezând cu adevărat într-o posibilă victorie a echipei cu „șansa a doua”. Inceputul meciului, e adevărat, aparținuse net formației studențești, mai tehnică și mai valoroasă în „numele” care le conținea, Bozeșan și Iorgulescu ratând din situații foarte bune. Singura problemă a meciului părea a fi doar cea a scorului cu care Sportul avea să câștige, iar după golul neașteptat al lui Mateescu rămăsesse încă aproape o oră de joc, timp mai mult decât suficient pentru echipa studențească să egaleze și să câștige... Lăcrurile nu vor decurge însă în sensul dorit de studenți, și asta fiindcă în vreme ce echipa din Regie avea să joace din ce în ce mai debusolat, pripit, citeodată penibil chiar (vezi prestația lui Florin Grigore și pe Alucuri, a lui Constantinescu), Progresul-Vulcan va prinde aripi, jucând tot mai matur, mai sigur pe ea, învingând tactic o echipă mult superioară valoric... Așa încât, chiar dacă Sportul va rata de câteva ori egalarea, cele mai mari ocazii ale re-prizei a doua vor aparține tot Progresului, deosebit după introducerea în teren a foarte dinamicele extreme Dumitru Florian, care a izbutit, aproape de unul singur, să înțeașcă tot jocul în ultimul său sfert de oră. Una peste alta, deși neașteptată, victoria Progresului este foarte meritată, echipa părând a fi trecut peste, socul adaptării cu prima divizie. Arbitrajul lui Gh. Retezat, ajutat de A. Deleanu și R. Rotaru (toți din București), sub nivelul partidel. (Dumitru Graur)

Dinamo—Steaua 0-2 (0-2). Victorie indiscutabilă a Stelei într-o partidă în care, surprinzător față de destinul ei, Dinamo a deținut mai multă vreme inițiativa, fiind mai des la poartă (15-10) și obținând câteva cornere în plus (13-9). Cum era de așteptat, stilul propriu echipelor noastre era cald, una rece și invers, Steaua și-a strâns rîndurile după umilința de miercuri, vrînd să arate ce poate. Spre lauda lor, fotbalistii militari au arătat o grămadă de lucruri bune, Iordănescu și, mai ales, Răducanu jucînd ca în zilele lor cele mai inspirate, fiind adesea rezistenți. În plus, Iordache a apărut ca la carte, fiind chiar fenomenal la o fază, în minutul 35 cînd a deviat în corner prăvălindu-se în fundul porții, un „cap” al celulată Iordache, de la Dinamo. Foarte bun, Sameș și Florin Marin, victorioși în bătălia aeriană cu Dudu Georgescu, ca și Zăhlu, muncitor și descumărit, autor al unui gol (primul) de toată frumusețea. Marcel Răducanu și Iordănescu au dat sare și piper partidel, driblingurile și fentele primului, inteligenta în joc a celui al doilea, pînă la urmă, soarta confruntării. Dinamo a făcut ce-a putut, fiind o învinsă merituoaasă, întrucît de Steaua la capitolul abilitate și chiar putere de luptă. Linia de mijloc a așa-ziselor gazde a cedat, lucru explicabil și prin faptul că Augustin a reapărut după o mai lungă absență, incomplet refăcut. Custov s-a bramburit deseori, în vreme ce Dragnea și, după schimbare, Dumitrescu au lucrat ca de obicei, adică slab. E greu de crezut că, lăsînd atacul pe seama lui Tălnar, jucător necompetitiv (părere personală), și apărarea pe seama lui Ghiță, la fel (părere generală), Dinamo nu va putea, nici în viitor, spera la mai mult. Excelent arbitrajul lui Constantin Dinulescu (Andrei Georgescu)

Ploiești: Petrolul — C.S. Tîrgoviște 1-1 (1-0). Un derby atîtădată de divizia A mutat în B și asistat de tribune arhipline, ultimul loc liber fiind ocupat la ora 10, în ciuda televizării partidel. Înainte de meci, antrenorul gazdelor, Traian Ionescu, se arăta destul de circumspect. Am o echipă bine pregătită, zicea el, dar mi-o frică de Dobrin, capabil să câștige singur o astfel de partidă. Intre altele fie spus, de ce l-a fost frică, n-a scăpat. Ținînd după el, ca paznic 2 și chiar 3 petrolistii, Dobrin n-a avut prea multe baloane, dar a știut, de fiecare dată, ce să facă cu ele! Un „călcic” al lui Dobrin a pregătit și egalarea, Petrolul a deschis scorul din 11 metri, gol Toporan, după ce portarul Voinea reușise să respingă mingea pusă pe tavă lui Economu pece-luînd scorul final, meritat după aspectul jocului. Vrînd să spunem prin asta că Petrolul a dominat și că Tîrgoviște a contraatacat periculos, avînd și o bară. Sufletul echipei gazde a fost Cozarec, dotat parcă cu 7 vieți, dar travaliul lui n-a fost decât sporadic ajutat de linia de atac, cel mai adesea cu un pas înaltea sau în urma haloului. În ceea ce-i privește pe oaspeții, Gheorghe a făcut un meci de zile mari, iar portarul Voinea l-a imitat, apărînd excelent, exasperîndu-și adversarii. În rezumat, meci plăcut, rezultat echitabil. Corect arbitrajul lui Otto Anderco din Satu Mare. (Gheorghe Amuza)

Cronica șoselei

Un Trabant pulverizat!

Ploua torențială și toți participanții motorizați la traficul rutier, parcă la un semn al unei baghete magice, au redus viteza și au aprins faza de întinire. Alții procedînd și mai cuminte au oprit la locurile de parcare. Decît să înaintezi

orbește, fără să vezi nimic prin parbriz și să te expui deliberat pericolului de a intra într-un obstacol, mai bine aștepți liniștit în afara părții carosabile și apoi pornești din nou, fără frică la drum, judecînd înțeleaptă a șoferilor care trag pe dreapta atunci cînd ploaia torențială te împiedică să observi șoseaua mai departe decît botul mașinii.

„Stăpîne, stăpîne, mai cheamă și-un cîine...”

La Rucăr, în prima duminică a acestui început de toamnă, în locul de basm numit „LA MERI”, a avut loc o expoziție a crescătorilor de animale: „Expo pastoralis”.

La expoziție — ținută la sîrbătoarea veche de cînd lumea Rucărului („răvășitul oilor” numită) — din inițiativa inimoșilor ing. Ion Popovici și ing. Mario Pavel — au fost aduși și cîini. Multe exemplare valoroase ale falnicului și viteazului nostru cîine ciobănesc românesc.

Or, cred că nu ne este, nu trebuie să ne fie frică să scriem despre cîini, despre aceste minunate animale care ne bucură viața, ne-o apără salvînd atîta oameni de la înec, de sub avalanșe, de ceea ce este mai rău decît toate, de stupefianțe, depistîndu-le chiar în cele mai ascunse containere metalice, despre cîinii care conduc nevătăzător prin tumultul orașelor, despre cîini care fac viața mai ușoară celor care nu aud, despre cîini care ajută efectiv la vindecarea bolilor psihice la copii și adolescenți, despre cîinii care alină singurătatea bătrînilor pe care i-au uitat copiii.

Apoi, în situația în care bunăstarea oamenilor este determinată și de creșterea animalelor — în condițiile minunate pe care ni le oferă zonele montane și submontane din țara noastră — este de neconceput să nu dăm atenția cuvenită acestui paznic credincios al turmelor de oi, acestui apărător de neînlocuit al stînelor și păștorilor. Cu atît mai mult cu cît cîinele ciobănesc din țara noastră, datorită bogăției de vinat, este printre puținii cîini din Europa care pe lingă aptitudinile speciale de conducere a turmei, este călit în lupta cu fiarele. El știe să înfrunte vitejește ursul și lupul, salvînd viața păștorilor, avuții lor și al obștii.

Calitățile cunoscute dar... nerecunoscute ale „ciobănescului românesc”

Mulți dintre cei care știu cît prețuiește cîinele nostru ciobănesc nu știu, probabil, că acest cîine ciobănesc din România, care își menține constant, de veacuri, caracteristicile morfologice, nu este recunoscut încă de Federația chinologică internațională ca rasă.

Datorită calităților lui cu totul ieșite din comun: frumusețe, rezistență, curaj, atașament pînă la moarte față de stăpîn, simț de orientare foarte dezvoltat, ușurința cu care învață unul de la altul minnatul și apărătorul turmelor și al stînelor, Asociația chinologilor din municipiul București și-a asumat ca sarcină de onoare, cu sprijinul asociațiilor din județele cu zone montane și submontane — omologarea ca rasă, recunoșterea de Federația chinologică internațională, a acestui cîine. În acest scop, s-au alocat fonduri pentru premii în expoziții care au ca scop stimularea crescătorilor de cîini, s-au făcut fișe tuturor cîinilor prezentați, s-au executat măsurători și fotografii, s-a făcut un proiect de standard (care evident mai necesită unele îmbunătățiri), s-au publicat materiale documentare în ultimele numere ale Buletinului documentar al asociației și s-a deschis un registru genealogic pentru urmărirea reproducției acestor cîini, care au rămas în număr destul de mic în țara noastră.

Preocuparea merită subliniată cu atît mai mult cu cît aproape toate țările crescătoare de oi din lume au măcar o rasă de cîini ciobănești recunoscută pe plan internațional. În Anglia — mare crescătoare de oi și de cîini — se țin anual concursuri naționale și internaționale de cîini ciobănești (cîinele din rasa Collie, de pildă, cunoscut de noi din filmul de la televiziune „Lassie”), concursuri „de lucru” în care cîinii se întrec în măiestria cu care conduc oile, le adună și izolează din turme oile de care crescătorii au nevoie.

Dorința de a standardiza ciobănescul românesc este mai veche. În expoziția agricolă din 1935 de la București au fost prezentate 86 de exemplare de cîini ciobănești, care au fost arbitrați și cărora li s-au atribuit numeroase premii. Doi ani mai tîrziu, după cum ne relatează farmacistul Tiberiu Pop, președintele colegiului de arbitri și mare animator al omologării cîinului nostru național, a avut loc la Timișoara o expoziție internațională canină unde inginerul suedez Beril Hollström a prezentat doi cîini ciobănești originari din Munții Banatului, pe numele lor „Haiduc de Tarcu” și „Baba din munte”, două exemplare deosebit de frumoase. Din aceeași sursă aflăm că tot în 1937 la expoziția canină din București au fost prezentați 12 cîini ciobănești, de asemenea, foarte apreciați de juriul expoziției. Chinologii epocii respective erau foarte preocupați de omologarea cîinilor ciobănești, după cum se poate vedea prin presa vremii, din păcate însă, războiul a întrerupt cu brutalitate aceste indeletniciri pasnice.

Abia după 44 de ani, reinnođindu-se firul unei nobile preocupări, la inițiativa Asociației chinologilor din municipiul București, cîinele ciobănesc și-a făcut reîntoarcerea triumfală pe Stadionul Republicii, la expoziția canină republicană din 1979. Parada raselor s-a deschis cu minnatul nostru cîine ciobănesc, în cele două variante ale sale (care sperăm să devină în curînd două recunoscute rase românești) BARAC și CARPATIN, cîini care, deși n-au fost niciodată constrînși de leșă, au mers mîndri pe pista stadionului într-o ordine perfectă, conduși de ciobani falnici și de ciobănite frumoase, veniți de departe cu cîinii lor: din Suceava, de la Rădăuți, de la Rucăr, din Sibiu, din multe sate de munte.

Tot atunci s-a organizat pe stadion și concursul „cel mai frumos cîine ciobănesc românesc”, concurs care a polarizat atenția întregului public. Juriul format din dr. docent V. Gheție, doctor Honoris Causa al Universității din Leipzig, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România și membru al Academiei de științe agricole, dr. inginer Vasile Colțu, director al Centralei republicane de reproducție și selecție, farmacistul Tiberiu Pop, președintele colegiului de arbitri, Mihai Moșandrei, scriitor și vechi chinolog, col. (r.) Radu Ciubuc, arbitru, au decernat premiul I pentru cel mai frumos Carpatin cîinului George, proprietatea lui Ilie Gheorghe din județul Bistrița-Năsăud și premiul I pentru cel mai frumos Barac cîinului Gruia Novac, proprietatea doctorului Lupu Ilie din Sibiu, cunoscut iubitor și crescător de cîini ciobănești.

Un premiu pentru dragoste și vitejie

La Rucăr, unde au fost prezentați mai mulți cîini ciobănești românești, am aflat povestea cătelei Molda, care n-a fost premiată pentru frumusețe (așa cum sint de obicei premiați cîinii în expoziții) ci pentru vitejie și dragoste. (Cît e de minunat, de reconfortant, să ști că pe lumea asta frîmintată cineva poate să la un premiu pentru dragoste și vitejie și că în aceeași lume cineva poate să dea un asemenea premiu!).

Premiul a fost simbolic, o medalie, o diplomă și 300 de lei. Toate pentru o viață de om salvată de un cîine. Pentru viața lui Aurel Bordea pe care a salvat-o Molda după o luptă pe viață și pe moarte cu ursul.

Din înclăstarea cu fiara, Aurel Bordea și-a frînt o mină și un picior, l-a fost sfîrtecată fața și a rămas scaldat în sînge, singur, departe de stîna.

Molda, după ce a gonit ursul, s-a întors la stăpînul ei și nu l-a părăsit vreme de două zile și două nopți cît acesta s-a

tirit în căutarea unei așezări omeneste, salvîndu-i astfel de două ori viața: o dată în lupta cu ursul și a doua oară cînd omul, aproape mutilat, s-a tirit, numai de ea croștit, prin pădure la apă și fără mîncare.

În această situație remarcăm un comportament cu totul ieșit din comun al Moldei, pe care nimeni nu a dresat-o pentru salvare: cînd Aurel Bordea avea buzele arse de fier, ea a plecat și s-a întors repede cu botul muștat în apa unui izvor din apropiere la care omul nu putea ajunge. I-a umezit buzele și fața, scuturîndu-și părul imbibat cu apă. A repetat de mai multe ori acest gest. În timpul nopții, cînd pe munte se lăsa frigul, cînd piciorul rupt al lui Aurel îngheța, Molda își îngrijea stăpînul, îi lingea rînille, îl încălzea cu trupul ei. Molda n-a căutat nici o clipă nimic de mîncare pentru ea, a stat tot timpul nemîncată; nu s-a întors la stîna sau în sat, nu s-a dezlipit de stăpînul ei decît ca să-i aducă, în felul ei, apă. Aurel a fost găsit de niște muncitori forestieri, dus la spital și după o îngrijire atentă de 30 de zile și-a reluat locul în obștea din Rucăr.

Și cine a fost la Rucăr a putut auzi multe întîmplări minunate ai căror eroi erau cîini ciobănești. Ciobanul I. Vălimăreanu nu mai conțenea să povestească isprăvile lui Bondi, cîinele care a luat premiul I la Carpatin — și este pe cît de frumos pe atîta de curajos.

Încă un cuvînt despre „ciobănescul românesc”

Cîinii noștri ciobănești au simțurile deosebit de dezvoltate, sint foarte rezistenți la intemperii și la eforturi: pot străbate ușor 30-40 km pe zi și se mulțumesc cu hrana pe care le-o oferă stîna. Caracterile morfologice ale acestui cîine sint constante din vechi timpuri. Îl atestă asemănarea dintre scheletul cîinului actual și cel din neolitic mijlociu (3500-2800 i.e.n.) determinat prin studii și reconstituirea acestui tip după oasele descoperite în preajma așezărilor preistorice de la Bolan și Vădastra (după prof. dr. doc. Vasile Gheție).

Acesta e cîinele celui mai vechi trecut al nostru, cîinele păștoritului și al baladelor noastre, cîinele din Miorița... Acest cîine așteaptă recunoașterea mondială. Noi dorim să-l standardizăm în două tipuri, să devină două rase:

— Baracul răspîndit deosebi în nordul și sudul Carpaților meridionali, în special la oierii din Mărginimea Sibiului și depresiunea Branului, caracterizat prin părul lui aspru, mustățile și sprincenele lungi care însă nu-i acoperă ochii, motiv pentru care ciobanii îi mai numesc și cîine mustăcios. (În limba turcă Barak înseamnă lăptos, mișos). El este folosit în special pentru minatul turmelor.

— Cîinele carpatin cunoscut și sub denumirea de dulău sau zăvod, răspîndit în întregul lanț al Carpaților, zonele de dealuri și cîmpie, Transilvania, Moldova și Bucovina. Este un cîine mai masiv decît Baracul, cu păr mai lung și mai abundent pe piept și în jurul gîtului, formînd un guler caracteristic: are întotdeauna capul acoperit cu păr scurt pentru care mai este numit și oiru. Curajos în lupta cu fiarele este folosit mai mult pentru paza turmelor, a stînelor și a gospodăriilor.

Trebuie cu toții, cei ce iubim cîinele, să contribuim la salvarea exemplarelor care au mai rămas, să nu lăsăm ca o astfel de avarie să fie distrusă de ignoranță — așa cum s-a întîmplat cu calul.

Nu pot încheia aceste rînduri fără a mulțumi revistei „Flacăra” pentru sprijin, pentru generoasa sa înțelegere față de o problemă doar aparent minoră.

Dr. RUXANDRA NICOLESCU

nevra în „fortă” volanul mașinii.

Tînărul pilot circula de multe ori pe arhicunoscutul drum național nr. 1. După ce în 1977 obținuse permisul de conducere, călătorise deseori pe această magistrală rutieră. La kilometrul 415 + 200, unde șoseaua face o curbă de 100-120 zeci de grade, a fost însă păcălit. Viteza, în vădită neconcordanță cu dificultatea curbei, a expedit Trabantul pe sensul contrar de mers, șoferul pierzînd controlul volanului. Dacă șoseaua era liberă, autoturismul intra în decol răsturnîndu-se pe cîmp. Ghinionul a făcut ca tocmai în acel moment din direcția contrară de mers să circule o autoizotermă. Coliziunea a fost atît de puternică încît lovitura de berbec a Trabantului a determinat răsturnarea și proiectarea în afara drumului a autovehiculului greu. Trabantul s-a „pulverizat”. Cel care au ajuns imediat după accident la locul cu pricina au putut vedea o „mașină transparentă”. De afară — în lipsa caroseriei transformate în bucățele de mărimea unei mingi de tenis — se puteau observa cadavrele celor doi ocupații ai fotoliului din spate (tatăl pilotului și un pasager ocazional). Șoferul a murit la scurt timp după ce a fost dus la spitalul din Aiud.

Împreună cu tatăl său, șoferul S. N.,

originari din județul Sălaj, lucra de doi ani la o unitate din Fîlăși — județul Dolj. În ziua accidentului se întorceau din comuna Crasna — Sălaj, unde se deplasaseră pentru perfectarea formelor de vînzare a unui imobil.

Conducătorul autoizotermăi 31-SJ-564, aparținînd de întreprinderea de transporturi specializate pentru agricultură și industrie alimentară Zalău, circula, ce e drept, corect pe partea dreaptă, dar nu tot atît de corect din punct de vedere al legalității transportului efectuat la acea oră. În ziua respectivă șoferul fusese sancționat de două ori de către organele de control ale M.T.Tc. pentru că în loc de produse alimentare în izotermă transporta piese de schimb.

Cel cu care șoferul S. N. discutase înainte de plecarea din Crasna au declarat, cu prilejul cercetării, împrejurările în care s-a comis accidentul, că pilotul dorea să ajungă neapărat imediat după prînz acasă, dar pînă acasă mai erau cîteva sute bune de kilometri.

Trei oameni și-au pierdut viața. Dorința tînărului de a ajunge acasă — indiferent ce mobiluri îi îndemneau la această cursă contracronometru — merita asemenea sacrificiu?

Colonel VICTOR BEDA

Lumea în care trăim

Copiii și gropile din... cosmos

De-a lungul secolelor, oamenii au inventat, mînați de nevoile asigurării propriei lor existențe, tot felul de locuri pentru păstrarea, în vremuri de restriște, a diferitelor produse — alimente, îmbrăcăminte sau arme, iar mai recent, bani, materii prime sau combustibil. Depozite de toate felurile și tipurile: în gropi și peșteri, în pivnițe și hambare, în silozuri și bănci, iar de curînd, în Japonia au fost prezentate proiectele unor uriașe depozite de petrol amplasate chiar pe fundul mărilor.

Iată însă că specialiștii în explorarea spațiului extraterestric au hotărît să nu se lase nici ei mai prejos: au trecut la studiarea posibilității creării unor depozite nici mai mult, nici mai puțin decît în... cosmos. La urma urmei, poate nici asta n-ar fi ceva ieșit cu totul din comun. Trăim doar în epoca celor mai colosale descoperiri ale științei și tehnicii. Drept să fie, mai ciudate, mai ieșite din comun mi se par scopurile pentru care se intenționează crearea acestora. Și anume, pentru depozitarea... „gunoierii spațial”! Adică locuri rezervate pentru depozitarea a fel de fel de lucruri devenite nefolositoare care s-au acumulat pe orbitele Terrei de-a lungul anilor tinerei noastre ere spațiale.

După aprecierile specialiștilor americani în protecția spațiului cosmic, în prezent circa 4 700 de obiecte se învîrt în jurul Pămîntului, cu viteze de 26 000 de kilometri pe oră. Și există posibilitatea ca, într-o bună zi, unele din acestea să se ciocnească, spargîndu-se în sute și mii de segmente, ceea ce ar putea crea pericole pentru cosmonauți și laboratoarele spațiale, dar mai ales pentru sutele de sateliți care circulă pe orbitele Pămîntului. Și tot ei au apreciat că din toate obiectele aflate în prezent în spațiul extraterestric, doar 5 la sută sînt sateliți în stare de funcționare. (Majoritatea acestora — peste 75 la sută — sateliți cu funcții militare, de supraveghere și spionaj.) În rest, după măsurători și calcule științifice verificate, circa 12 la sută sînt sateliți care au încetat să mai funcționeze, 18 la sută sînt trepte de rachete abandonate după propulsarea navelor spațiale, iar grosul, circa 65 la sută din acest „gunoi”, îl formează cabluri, sisteme de cuplare, alte părți mecanice părăsite de diverse misiuni spațiale, fragmente din rachetele care au făcut explozie după ce și-au plasat sateliții pe orbite, părți ale sateliților care au fost detonați în cadrul programului de testare a armelor antisatelit etc.

Evident, nu sînt specialiști în acest domeniu și, ca atare, nu știu și nici nu mă pot pronunța în ceea ce privește acuta necesitate a înființării acestor „gropi” în Cosmos în care să se depoziteze „gunoierii” spațiale. S-ar putea să fie neapărată și imediată nevoie de ele. S-ar putea ca, într-adevăr, dacă nu se vor lua măsuri pentru a se face „curățenie”, obiectele aflate pe orbitele Pămîntului, cîndva, la un moment dat, să se ciocnească între ele, așa precum automobilele pe o autostradă în ceață, punînd astfel în pericol misiunile spațiale. Este posibil, există această probabilitate...

Mă gîndesc însă la ceea ce presupune această acțiune. Mă gîndesc la milioanele și milioanele de dolari ce vor trebui să fie investiți în această operație, la faptul că sute și mii de oameni de știință, minți luminate ale omenirii se vor concentra luni și luni la rînd pentru a găsi rezolvări științifice, pentru a inventa soluții tehnice care să faciliteze posibilitatea practică a creării unor asemenea depozite de gunoierii în Cosmos. La acest punct, al consumului de re-

surse materiale și umane, încep însă dubiile. Sînt, oare, aceste „gropi” cu adevărat indispensabile omului? Este cea mai urgentă nevoie a Terrei? Mă gîndesc că această însemnată concentrare de forțe se produce în timp ce zone întinse ale Pămîntului se zbat pradă celor mai crunte lipsuri, cînd un miliard de ființe umane suferă din cauza subnutriției, cînd 50 de milioane de oameni, dintre care aproape 20 de milioane de copii, mor anual din cauza foamei. Oare pentru eradicarea acestor stări de lucruri, pentru salvarea a milioane de copii supuși morții lente și chinuitoare a inaniției, pentru ajutorarea popoarelor sărace, a popoarelor pe care statele dezvoltate ale occidentului le-au exploatat și jefuit secole la rînd, nu se pot crea niște depozite, niște rezerve de hrană, de piine?

Cheltuielile militare au atins 500 000 000 000 dolari pe an. O sumă fantastică, incredibilă prin dimensiunile ei. Dar numai cu o mică, cu o infimă parte din ea s-ar lecu multe din flagelurile prezentului. Malaria ucide, anual, milioane de oameni. În Africa, de exemplu, din această pricină un milion de copii își pierd viața în fiecare an. Eliminarea acestei groaznice maladii ar necesita două miliarde de dolari. Adică mult mai puțin decît suma cheltuită în două zile pentru înarmare. Două zile în care nebunia înarmării să fie curmată și milioane de oameni ar putea să trăiască. În balanța nevoilor ce este mai important: sporierea continuă a arsenalelor sau eradicarea malariei, „gropile” din Cosmos sau biruirea subdezvoltării?

Mai grav, mai monstruos, mai de neînțeles cred pentru orice om de bună-credință, mi se pare, în același timp, faptul că în unele țări cantități imense, depozite întregi de produse agricole se distrug, li se dau foc, sînt aruncate în mare pentru a menține nivelul ridicat al prețurilor și astfel al unor câștiguri fabuloase. „Pe parcursul a cîtorva minute, în aceeași seară, pe ecranul televizorului dumneavoastră — scria recent ziarul „L'Humanité” adresîndu-se cititorilor săi — ați văzut Uganda murind de foame și întreprinderi agricole distrugînd cartofi și pepeni pentru a menține prețurile ridicate. Teribilă imagine a marii anomalii insuportabile!”

„Teribila, insuportabila anomalie” o deslușim, din păcate, mereu în lumea de astăzi, o lume cu prea mulți săraci, cu prea multe victime ale foamei și bolilor, cu prea multă sfidare. Oare de acolo, din Cosmos, nu se văd aceste îngrozitoare realități? Pentru că, de aici, de pe Terra, privirile par, prea des, acoperite de o ceață deasă ce împiedică vizibilitatea. Numai astfel putem explica lipsa de perspectivă a statelor industrializate ce au împins spre succes ultima Sesiune specială a O.N.U. — destinată adopției de măsuri care să elimine inechitățile ce lovesc „lumea a treia” —, care au împiedicat obținerea rezultatelor sperate. Bogații lumii se preocupă de „gropile” din neant, însă nu vor să restituie popoarelor, pe care le-au jefuit și exploatat, ceea ce li se cuvine.

Mă gîndesc mereu la victimele foamei de pe Terra. Mai ales la copiii. Să-i ajutăm! Să nu lăsăm copiii lumii, fie ei negri, galbeni sau albi, să moară de foame!

AL. PINTEA ■

Mondo umano?

Rentierii apocalipsei

Nu se poate spune că unii oameni întreprinzători duc lipsă de pretexte pentru a lansa noi operațiuni „sic și șoc”. Dacă nu ne înșală memoria, cu mult înainte ca, în iulie 1969, Armstrong să facă primul pas pe Lună, un concetățean de-al lui a făcut avere vinzînd celor doritori (și avuți) întregi metri pătrați de pe Selena pentru ca aceștia să aibă un loc (sigur) „de refugiu în caz de forță majoră.”

Ce fel de forță majoră? Întrebarea pare să fi rămas în picioare, întrucît răspunsul a trebuit să fie modificat mereu, lumea evoluînd, tehnica la fel și, în consecință, schimbîndu-se conținutul termenului. Oricum, din astea s-a reținut capacitatea unora, dintr-o anumite lume, de a scoate bani și din piatră seacă, invocînd chiar și apocalipsa, făcînd foarte publicitativă necesară succesului operațiunilor lor.

Luată însă cu viața — cu înaintarea spre acest sfîrșit de secol și de mileniu, cu inundațiile din India sau America Latină, cu foametea din Africa, cu un eveniment mai neobișnuit cîne știe pe unde — lumea părea că ignoră acel negustor calm și surzător ai suprafeței Seleni ca și pe cei atît de avizi cumpărători de adaposturi antiatomice („sigure”, „perfecte”, „ultrasofisticate”, „convenabile” etc., etc.) al decenilor cinci și șase. Eroare! Cum n-au dispărut condițiile și cum se vorbește frecvent de calamități naturale sau provocate ce creează o asemenea psihoză, nu lipsesc nici acei care pot specula din belșug atare situații și psihoze.

Ni se relatează că „un client” a mers pînă acolo încît și-a ridicat un fort în Montana (S.U.A.) cu un buncăr construit într-un deal. Fi-reaște, e convins că, de nu va fi atacat direct de un tanc (marca nu e specificată, n.n.), se va afla în totală siguranță! De ce oare să fi procedat astfel? Pentru că, aflăm imediat, un negustor, utilizînd gama întreagă de publicitate, a vîndut seturi întregi de instalații, obiecte și alimente necesare în eventualitatea unei catastrofe! Ideea apocalipsei face ravagii și cine a avut-o în vedere și-a primit răsplata. Negustorii, liniștiți în viața conjugală, nu mai știau cum să se zguduie pentru a sugera un apropiat „colaps economic” și cum să-și determine onorata clientelă să se pregătească exemplar pentru a contracara colapsul. Pare absurd sau normal (în astfel de situații limită) dar, ceea ce s-a vîndut cel mai bine și a adus bani buni negustorilor nu era un aliment sau altul! Erau armele de cele mai sofisticate tipuri pentru că, iată, reclama prevăzătorilor negustori a mîntea limpede cum se va putea supraviețui: cei ce vor dispune de tot necesarul în atari evenimente de excepție vor fi inevitabil atacați de cei ce, ignorînd reclama grijulie a vînzătorilor, se vor trezi cu mîinile goale. Atunci, cum în ambele situații, ideea va fi „la arme” — soluția unică o vor da cele mai bune arme, cele mai multe și mai folosite, plătite cel mai bine. Oricum, apocalipsa își are bunii săi rentieri și mulții săi păgubiți cu mult înainte ca ea să se producă.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Victime atît ale condițiilor naturale, cît și ale stării de subdezvoltare, acești infomețați din nordul Ugandei constituie una din reprezentările concrete ale nedreptei împărțiri a lumii în țări bogate și țări sărace. Lichidarea acestei stări de lucruri, prin instituirea unei noi ordini economice internaționale, care să asigure tuturor locuitorilor Terrei o existență normală, demnă, reprezintă singura garanție că imaginile de coșmar, ca cea din fotografia alăturată, vor dispărea cu desăvîrșire.

BRAIN — DRAIN sau decapitarea tehnologică

În urma unor asidue cercetări ale organismelor O.N.U. a reieșit că țările capitaliste dezvoltate, în special S.U.A., Anglia și Canada, au obținut venituri nete în valoare de 50,6 miliarde dolari datorită serviciilor aduse de experții imigranți. În perioada analizată (1961—1976) statele incriminate au alocat țărilor în curs de dezvoltare — din care provine marea majoritate a imigranților — un ajutor în valoare de 46,3 miliarde dolari. „Imigrarea competentelor” este extrem de avantajoasă pentru țările industrializate, pentru că nu le costă nimic și, mai ales, pentru că servește într-o măsură considerabilă la dezvoltarea activităților lor economice. Cheltuielile cu formarea acestor cadre sînt suportate de alții, de cei care au nevoie strînsentă de ele, de țările „luminii a treia”, care au cheltuit pentru instruirea școlară a imigranților aproape 50 de miliarde dolari.

Un studiu al U.N.C.T.A.D., abordînd alarmantă problematică a decapitării tehnologice a țărilor în curs de dezvoltare, semnala că în perioada 1961—1976 peste 300 000 de cadre cu înaltă calificare din aceste țări au fost atrase în cele trei state

mai sus amintite. După cum preciza unul din documentele date publicității de țările membre ale „Grupului celor 77”, în numai un deceniu 43 000 de oameni de știință și tehnicieni, majoritatea provenind din țările sărace, au emigrat în S.U.A. Să ne mai surprindă atunci afirmația oficialităților americane că în anul fiscal 1970—1971 bugetul federal a economisit 1,8 miliarde dolari din fondurile destinate educației și învățămîntului datorită stabilirii în S.U.A. a unor oameni de știință tehnicieni, medici...?

Cum oare s-ar mai putea realiza vîntele de dor ale dezvoltării țărilor rămase în urmă din punct de vedere economic în condițiile depozitării lor permanente de cei scoțiți cu sensibile eforturi financiare? Această consecvență sustragere de inteligență se repercutează asupra statelor angajate pe făgașul dezvoltării provocîndu-le daune considerabile, punîndu-le în situația să angajeze specialiști străini.

Un pîrîu al inteligențelor devenit fluviu năvalnic secătuieste pur și simplu țările în curs de dezvoltare. După ce, prin binecunoscuta procedee, sînt depozitate de singurele lor surse de venituri — mate-

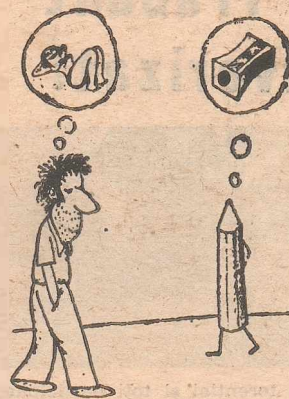
riile prime — țările sărace sînt lovite în tot ce-ar putea contribui la ridicarea lor pe treptele civilizației și progresului, jefîndu-li-se inteligența! Această formă particulară de neocolonialism, acest transfer de tehnologie în sens invers care monopolizează știința și tehnologia nu face decît să prelungească la infinit perioada necesară reducerii decalajelor economico-sociale dintre țările în curs de dezvoltare și cele industrializate.

„Brain-drain”-ul, sofisticată formă de jefuire a celor și așa prea săraci, modifică, o dată în plus, datele nefaste ale situației economiei mondiale, aflate la vedere, la îndemîna oricui, dar care, din păcate, percutează prea puține conștiințe. După cum apreciau specialiștii U.N.C.T.A.D., pentru înlăturarea obiectivelor de dezvoltare pe următorii 5 ani, „lumea a treia” are nevoie de cel puțin 900 000 de cadre cu pregătire medie, mai ales tehnică, și de 800 000 de cadre cu pregătire superioară, deosebi în inginerie și cercetare. De unde?

Lichidarea sărăciei și mizeriei în care viețuiesc peste 700 de milioane de oameni reclamă eforturi constante pentru dezvoltarea economiilor naționale ale acelor țări unde venitul național nu ajunge nici la 100 de dolari pe locuitor. Impulsionarea dezvoltării pe baza efortului propriu devine un non sens atîta vreme cît elementul de bază — specialiștii — lipsește. Ajutoarele acordate țărilor sărace? Ele se întorc înapoi de unde au plecat. Și astfel, demagogia se ridică la rang de politică economică.

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

(După „NEUE BERLINER ILLUSTRIERTE” — R.D.G.)

Ochii și urechile lumii

Telefoane de toamnă

„În Franța, drumurileucid 15 000 de oameni într-un an. Indiferența, tot atîția“.

Acesta e titlul unui anunț publicitar, apărut de curînd în „L'Express“, cu următorul conținut:

„SOS Prietenie. Cîteva ore care nu produc nimic dar aduc foarte mult. Din 1961, în 37 de orașe franceze, SOS Prietenie are o singură dorință: a izbîti să răspundă la telefon, imediat, timp de 24 de ore din 24, tuturor celor care ne cheamă. Tutoarea celor care se simt singuri, în pragul sinuciderii. Tutoarea celor care vor să vorbească unui semen atent pentru a se dezlega din angoasa care-i strînge. Din păcate, în 1980, la un număr crescînd de solicitări, telefoanele lui SOS Prietenie nu mai pot răspunde imediat. Astăzi, SOS Prietenie duce lipsă de ascultători. Pentru că nu oricine poate fi ascultător. Ascultătorul de la SOS Prietenie e un bărbat sau o femeie, anonimă, care consacră altcînd, din ale sale, cîteva ore pe săptămînă. El nu e un specialist ci un voluntar benevol care acceptă să primească lecții pentru a ști să asculte pe cei care nu mai pot să tacă așteptînd, disperați, o altă atitudine decît indiferența, moralizarea sau palma incurajator bătută pe spate. Pentru a-i ajuta, dacă vă simțiți capabili să deveniți ascultători, scrieți-ne. Cu deosebire, cei între 20 și 35 de ani...“

Și finalul, cu litere mari: „SOS Prietenie recrutează. Pentru a face mai mult, trebuie să fim cit mai mulți“.

Despre puterea auzului omnesc, n-am citit, de mult, ceva mai duos.

Despre credința în glasul omnesc, n-am citit, de mult, ceva mai naiv.

Despre frigul planetar, n-am citit ceva mai tăios, decît, poate, o singură dată, într-o dîmîneață, într-un pisoar din Frankfurt pe Main o inscripție pe un perete de faianță: „Crezi că există? Mai bine trage apa!“

Azi, 9 octombrie, se împlinesc 16 ani de cînd mi-a murit, într-un accident de avion, cel mai bun prieten. Datorită lui am cunoscut trei oameni cu care am rămas prieten pe viață. La Frankfurt, în '70, în subterana aceea strălucitoare, în susurul robinetelor, cu acea inscripție insalubră în față, am simțit un dor năprasnic, o somație de SOS, după acele telefoane de noapte bucurestene, prin care-mi cheamam prietenii: „Alo, Gămane... alo, Costică... alo, Sergiule... facem miine o belotă?“

RADU COSAȘU ■

Pe litoralul de la Da Nang, în sus

Încă în 1976, cînd am fost pentru prima oară la Da Nang, scriitorii localnici mi-au vorbit cu entuziasm liric despre un orașel din vecinătate, foarte pitoresc și cu totul original. Cu poduri curbate și stilizate în spirit japonez, cu grădini alegorice. Dar atunci nu se putea ajunge acolo. Existau elemente turbulente rămase din fosta armată dușmană, intrate în clandestinitate, huliganii și hoții de drumul mare. În plus, noaptea, ni se furase benzina din rezervoarele celor două jepuri, autoritățile locale ni le dăduseră dar cu sacrificii pentru criza de benzină din primele zile de după război. Așa că am renunțat la acea călătorie ispititoare. Dar în 1977 lucrurile se schimbaseră. Am regăsit un Da Nang liniștit, prin care se putea olimba fără grijă, pînă și noaptea. Plecăm spre orașelul laudat. Pe drum, amfizionii din Da Nang ne dau informații amănunțite.

Trecem pe lingă o clădire elegantă și realmente inecată în flori exotice — le-nese și groase, unde fusese sediul generalului Ngo Quang Tuong, fostul șef al primului cartier al armatei fantoșe, și apoi peste două poduri din fier, unul construit de francezi în războiul din 1946—1954 iar celălalt de americani în războiul recent. Ultimul poartă astăzi numele celui mai celebru erou din ultimul război, Nguyen Van Troi.

Lingă o bază americană suprafortificată vedem un sat de numai 50 de locuitori cu case dispersate, pe terenuri cultivate cu legume. Cine ar fi bănuit că în această așezare măruntă au fost săpate, în grădini și sub acareturi, tranșeele tainice pentru cadrele de conducere ale Guvernului Revoluționar Provizoriu, însărcinate cu mobilizarea maselor din zonă la lovitură de grație dată regimului din Saigon? În satul pe nume Hoa Hai s-a impus eroul Ghan Hunk Son, în luptele crîncene din 1968 iar alături, un fost sat strategic, înconjurat ca un lagăr de sîrme ghimpate încolăcite și de înalte foioșoare de supraveghere. Tresar: în acest sat fusese, cu un an înainte, cînd încă o pătrime din locuitorii lui vremelnici așteptau ultimul transport să-i readucă în satele lor natale de unde au fost, cu sila, dezrădăcinați.

În minte că vizitasem satul strategic pe o căldură groaznică, în care berea și răcoritoarele din portbagajii mașinilor ajunseseră fierbînti ca un ceai. Poarta de intrare avea aerul sever și sinistru, ca aceea de la Auschwitz, numai că acum era dată în lături și îngăduia intrarea liberă. Pe ulitele satului, case încropite din nimica toată, ca după inundatii sau pîrjol. Învălmășeală și mizerie. Dar oamenii care nu aveau voie să părăsească perimetrul satului decît cu riscul de-a fi împușcați de străjeri sau electrocuțați de sîrmele ghimpate și-au organizat o viață rudimentară, ad-hoc, săpînd fîntini în lutul nămolos, pentru sete și pentru micile petice de pămînt cultivate cu legume. Fiecare își practica meseria. Însotitorii vietnamezi îmi tălmăceau limba-jul firmelor de la așa-zisele, cu îngă-

duință, ateliere: frizerie, croitorie, ceainărie, răcoritoare. Bani, cîți erau în sat, circulau, în timpul vechiului regim, ca într-un circuit închis, de la unii la alții și ajungeau de zeci de ori în mina din care plecau. Mi s-a părut îngrozitor acest cerc infernal al circulației micii brume de monede și bancnote.

Parcînd ulițele infierbîntate, fugind de razele toride ale soarelui, ca de o ploaie torențială, de sub o streășină sub alta, intram prin case părăsite, apoi făceam cite un popas la vreo prăvălie a celor neevacuati încă și beam ceaiul cu mult mai indicat decît răcoritoarele, în cazuri de arșită.

La poartă am băut bere fierbinte, ca iarna în stepele Rusiei, cu administrația însărcinată cu reintoarcerea sătenilor în satele lor de odinioară. Ce va rămîne aici, mă întrebam, pe vatra acestui sat provizoriu, — cită vreme locurile sînt uscate ca o iască și numai foștii localnici știu cu cită trudă au scos din lutul nisipos rădăcinile firave ale legumelor. Desigur că un loc viran, o amintire amară și posomorită, pînă ce agricultura, cu nervurile răcoroase ale irigațiilor, îl va fertiliza, făcîndu-l izvor de belșug.

Dar noi mergem mai departe: vedem deja, la numai doi ani de la eliberarea regiunii, sate cu orezării prospere implantate fostelor parașini, pe drumul strategic ce lega localitățile Da Nang și Hoi An. Pînă și parcelele de pămînt nisipos, socotite iremediabil pierdute, prind să dea recolte mereu mai frumoase de patate, manioc și, uneori, chiar de orez. Ne apropiem de localitatea căreia francezii îi spuneau Faifos, în mania lor de-a franciza numele localităților. În timpul războiului, regimul de la Saigon, știind că aici acționa o puternică formație revoluționară, a stabilit în apropiere tabăra soldaților sud-coreeni denumită „Dragonul albastru“, — renumiți prin brutalitatea lor represivă. Din fostele sate strategice, țărani s-au reintors și aici, la ei acasă, și numai în doi ani au lărgit satul și au triplat suprafața productivă.

Provincia Quang Nam Da Nang, îmi spun însotitorii, are o suprafață de 12 000 km² și o populație de 1 400 000 locuitori, fiind situată în delta riului Song, lingă fluviul Thu Bon (marele fluviu) numai așa mai mult metaforic, întrucît el nu depășește mai mult de 150 km și numai fluviu nu e. Din această regiune, 800 000 de hectare sînt pădure și numai 300 000 exploatabile pentru agricultură. Pădurea a fost serios atinsă de calamitățile războiului chimic și, chiar din primele zile de după eliberare, au început replantările.

Intrăm în mult așteptatul oraș, dordora de verdeață, sintem, ni s-a spus, într-un sat devenit foburg. De aici încolo începea cartierul privilegiaților ofițeri americani și sud-coreeni. Dintre băștinași, erau îngăduiți în oraș numai cetățenii absolut siguri. Eroare totală, însă. Acești „absoluți siguri“ erau, în majoritatea lor, partizani, cu baza în apropiere, în Cam

Thank. Cînd cercul se strîngea și victoria se apropia, prin ambuscade bine orănzate, militarii sud-coreeni au fost nimiciți aproape în întregime, rămășițele trupelor lor retrăgîndu-se în Da Nang, la umbra ocrotitoare a marilor baze americane.

Ne apropiem de Cam Thank pe limba de nisip a plajei, uscată și plină de cactuși, ca într-o microzonă mexicană. În vietnameză, cactusul se cheamă „osul dragonului“. Vedem un buncăr inamic făcut ferfeniță și culegem socoi mici și de formă bizară cu care, umplîndu-mi buzunarele și apoi mutîndu-le dintr-un buzunar în altul, îmi pierd toți banii și-i regăsesem mergînd pe urma pasilor întipăriți în nisipul fin, lîns de limbile mării. Avem, în numai cîteva minute, un fin strat de sare.

Apoi revenim în miezul satului foburg, de fapt o insulă, Chu Las Cham, locuită de pescari și de culegătorii de „cuburi de rîndunică“, aliment foarte rar și foarte căutat de gurmanzi. Culegerea lui se face cu greu și în cantități infime. Anul care a trecut a înregistrat o producție de virf, aproape de... 70 kg dar vindută la export, această materie alimentară de rafinament aduce valută prețioasă.

Intrăm, în fine, în miezul orasului. Aici întîlnim pagode între care pagoda Phoc Koen. Ea are sfinți aureolați ca la noi și un tablou imens în care o zeitate femeiască salvează o corabie cu naufragiați. Vedem iarăși, în corabie, merindea pentru viața de dincolo de mormînt: orez, zahăr, plăcinte, apă de băut. Dragoni de porțelan, fîntini de porțelan iar la poartă un mare peste de porțelan sint, ne spune un bonz bătrîn. Zemele longevității, fericirii, bogăției. Atingerea lor face ca femeia stearpă să nască, săracul să devină bogat. Nici stilul, nici vechimea (secolul al XVI-lea) nu imore-sionează, sau poate greșesc eu. În orice caz, în lipsă de absolut orice indicație scrisă la intrare sau istorisită, e nevoie de ochiul specialistului.

Orașelul este departe, și ca fermec și ca originalitate, de ceea ce mă așteptam, după spusele colegilor scriitori din Da Nang. Chiar podurile japoneze care sînt... numai unul nu impun nimic mai acătării. Dar are, în fine, o inscripție: un pod în stil antic japonez construit în secolul... al XVI-lea, cu începere din anul maimutei. Căci există în mitologia extrem-orientală o dispunere a anilor pe animale, ca la noi perioadele omului din zodiac. Și încheiat în anul cînelui — ne spune inscripția. În sculptura podului intră o pleiadă de lei stilizați. Față de ce am văzut la Hanoi, Hue, Da Nang, orașul Ho Și Min și alte localități în materie de monumente istorice, orașelul cu podul mult laudat nu aduce cîne știe ce noutate arhitectonică — decît numai istorică în transmutația altor semînții și, în primul rînd, în demnitatea sa revoluționară cu care a scris noile oazei ale unei istorii hărțuite dar eroice la acest capăt de pămînt.

AL. ANDRITOIU ■

Incertitudinile istoriei

Știința contra științei

Oamenii preistorici își construiau casele din piatră și se apărau ridicînd fortificații. În sprijinul acestei teze Robert Charroux în „Strămoșii superiori“ arată că în nici un loc din lume nu s-au descoperit grote amenajate de către oamenii primitivi pentru a avea în felul acesta locuințe confortabile. Este clar însă că, dacă omul primitiv ar fi locuit în ele, le-ar fi amenajat pentru a-și face traiul cit mai comod. Grotele serveau în principal drept depozit și ateliere. Dacă oamenii preistorici ar fi trăit în grote, cum se explică faptul că în fiefurile preistorice care au dat numele lor unor epoci geologice cunoscute în întreaga lume — Fère-en-Tardenois, Saint-Acheul en Pas-de-Calais, Chelles, Levallois-Perret, nu se găsesc aproape deloc grote?

Grand-Pressigny posedă cele mai vaste ateliere de silex cioplit din lume: milioane de nuclee, răzuitoare, bifețe etc., se găsesc pînă la adîncimea de 2 m pe o suprafață de circa 4 000 ha. În toată regiunea nu există însă nici o grotă. La Charroux se găsesc toporașe de mină la fiecare pas pe o suprafață de mai mult de 10 ha. Acest zăcămint — al doilea de pe glob — se află în apropierea unui număr apreciabil de grote — 49, situate pe malurile riului Charente. Nici una din aceste grote, minătios cercetate, nu prezintă urme de locuire. Unde locuiau deci oamenii care au confecționat un număr atît de impresionant de unelte? Este clar că în case care nu s-au mai păstrat din principala timpului care nu lartă nimic și pe nimeni. Dealtfel în cartea „Les Hommes de la pierre ancienne“, H. Breuil și R. Lantier scriu că civilizațiile preistorice au cunoscut cuptorul pe care îl făceau din pietre cimentate. Dacă oamenii preistorici cunosteau mortarul este logic că-și puteau construi și case care fără îndoială erau decorate și mobilate. În afară de prelucrarea osului, pietrei, pieilor, ei prelucrau și lemnul. Au fost descoperite multe microlite de dimensiuni mici care nu pu-

teau servi decît la prelucrarea și decorarea unei materii moi — lemnul — ce constituia baza industriei lor.

După epoca pietrei cioplite se vorbește de epoca pietrei șlefuite. Robert Charroux susține că nu poate exista o epocă a pietrei șlefuite, căci în comparație cu silexurile cioplite, cele șlefuite sînt în număr foarte mic. Toporașele șlefuite de care se face atîta caz nu puteau servi la nimic fiind rotunde. Cu ele nu se putea tăia, răzui sau zgîria, în timp ce cu un silex cioplit, cit de mic, se poate face oricare din aceste operații. Probabil că sînt piese votive, de ornament, pentru cadouri, care erau șlefuite din amuzament. Și poate că erau folosite drept monede de schimb. Dar și mai mult. Nu există depozite de silexuri șlefuite. Toporașele șlefuite se găsesc în depozite de silexuri cioplite. Și dacă într-adevăr a existat o epocă a pietrei șlefuite, aceasta a fost anterioară epocii pietrei cioplite, căci după cum afirmă și prof. Nouvel, directorul cunoscutei „Jardin des Plantes“ din Paris, oricine poate șlefui o piatră, dar nu să o și cioplească. Într-adevăr, în Franța există doar 4—5 oameni în stare să cioplească piatră, în timp ce de șlefuit poate să o facă oricine.

Se vorbește de faptul că omul descinde din maimuță. Se caută dovezi în sprijinul acestei teze. Dar în afară de tibiile de la Grossetto, maxilarul Atlantropului, o grămăjoară de cenușă care constituie resturile Ziniantropului, o cupulă din Sinantrop, citeva fragmente de oase aparținînd Australopithecului și Plesiantropului și fragmente osoase ale omului de Neanderthal — 9 cranii, 5 maxilare, 1 schelet, precum și de alte fragmente de oase, omul preistoric nu a lăsat nici o urmă sigură.

Admițînd că în epoca preistorică pămîntul era foarte puțin locuit și socotînd 100 000 oameni și 100 000 animale de fiecare generație, într-un milion de ani ar fi trebuit să se strîngă circa 600 milioane schelete. Fără îndoială că timpul este ne-

iertător, dar, oricum, pînă acum ar fi trebuit ca pe pămînt să existe mînti de oase.

Se presupune că volumul cutiei craniene a strămoșilor noștri era de 600—700 cm cubi, în timp ce al omului de astăzi este de 1 500—1 600 cm cubi. Se socotește astfel că oamenii preistorici nu puteau avea decît inteligența unei maimuțe. Cum se poate ca plecînd de la o grămăjoară de oase, dintre care unele sînt false sau contestate, să se pretindă că s-a născut o știință? Trebuie să reținem faptul că această știință nu se bazează decît pe ipoteze și acestea discutabile. Cum se explică faptul că nu se găsesc schelete de om primitiv care să jaloneze drumul de la maimuță la om, că nu s-a găsit pînă astăzi nici un craniu de 1 000—1 400 cm cubi, adică de primat apropiate de om?

Preistoria clasică a creat o imagine falsă a strămoșilor noștri, după scheletele unor indivizi degenerați, care au locuit în grote și după materialul găsit lingă ei. Să ne imaginăm că sintem în anul 100 000. Ce va mai fi rămas din scheletele aflate în sicrie de stejar masiv ale lui Napoleon, Renoir, Einstein, Nobel, Picasso? Fără îndoială, nimic. Din întimplare, într-o grotă este descoperit scheletul unui bețiv degenerat, conservat în calcarul peșterii. Preistoricii de atunci vor concludiona: omul din secolul al XX-lea nu măsură 1,60 m, era cocosat, volumul cutiei sale craniene era de 1 500 cm cubi. Era deci puțin mai evoluat decît maimuța, cunosteau lutul ars (dacă lingă el s-a găsit o strachină), trăiau în peșteri, culcușul său era o grămadă de pietre. Și dacă trogloditul ar fi un schelet de genist, lingă el s-ar găsi cele 2 silexuri reglementare care trebuie să figureze în trusa artificierilor. Deci, omul din secolul al XX-lea nu cunoste fierul, nici bronzul și se afla în plină epocă a pietrei. Roma, New York, Paris, Londra vor dispărea fără a lăsa urme. Din tot ceea ce ne înconjoară nu va mai rămîne decît nisip. Nu va mai rămîne decît silexul, căci toate celelalte materiale, inclusiv metalele și metaloizii, precum și pietrele prețioase se distrug după trecerea altor milenii. Ce a mai rămas din Babilon și Saba după 4000 ani și ce va mai rămîne din ele după încă 4000 de ani? Înseamnă că noi nu am existat? Trebuie să concluzionăm și noi că înaintea noastră nu au mai existat alte civilizații?

N. N. RĂDULESCU ■

Lumea se amuză

(După „PUNCH“ — Anglia)

(După „PRZEKROS“ — Polonia)

Iubiți-vă pe tunuri

Mă voi feri ca de foc de pericolul
Ca dragostea să devină
Obiect al meditației,
Al speculației,
Al filozofiei.

Ferească Dumnezeu
De acea dragoste retorică,
În stare să ucidă
Numai eroii.
Pe scenele de scindură uscată.

Alt fel de dragoste am trăit eu
În zilele și-n nopțile vieții mele.
Am fost devorat,
De patimi reale,
Și nici un regizor
Nu mi-a putut iscăli pieptul
Cu biata lui cerneală roșie,
De care s-au invrednicit toți actorii.

Eu insumi am ceva teatral
În ființa mea.
Dar eu nu sint actorul,
Eu nu sint regizorul,
Eu sint autorul
Tragediei pe care o joacă atîția.

Adolescenți și adolescente
Se vor regăsi teatral
În poemele mele de dragoste
Pe care le restituți lumii
Ca pe-o boală de care voiesc să mă lepăd
Și nu pot.

Căci nici o boală nu devine
Mai mică în tine
Dacă se molipsește și alții de ea ;
O, dragostea mea devastatoare,
Cîți tineri își vor face iluzia
Că-i poți salva cînd te vor citi,
În cuvintele mele.

Nu există propriu-zis experiență umană,
Nimic nu e valabil decît o singură dată,
Ca o seringă în vremea modernă.
Totul se aruncă după folosință,
Inclusiv dragostea unui poet
Citită în cărțile lui.

Nici Biblia nu folosește,
Nici Biblia n-are un conținut exemplar,
Experiența din Cîntarea cîntărilor
Se pierde ca un proces verbal de ședință,
Nu e nimic de făcut,
Nu e nimic de ales
Din toate acele cuvinte,
Decît plăcerea estetică.

Eu sint autorul tragediei,
Eu declam împreună cu actorii,
Eu fac fibrilație la inimă odată cu regizorii,
Eu aplaud și huidui împreună cu spectatorii,
Eu mă spinzur împreună cu administratorul
teatrului

În acest final de veac
În care dragostea
A ajuns atît de prost vandabilă.

Se joacă, dragii mei,
Tragedia dragostei
În fața scaunelor goale.
Murim și nimeni nu se uită la noi,
Actorii turbează pe scindura goală
Și poate că de-atîta singurătate
În sălile în care joacă
Ei încep să ia în serios
Rolurile din tragedia dragostei.

N-a fost chip să scap de aceste cuvinte,
A trebuit să vi le spun
Gelos pe Shakespeare,
Care a avut răbdarea
Să-și omoare toți eroii,
Știind
Că va fi absolvit de marea lui vină
Pentru că, între timp, oricum,
Toți aveau să moară,
De moarte firească.

Dar eu sint poet liric,
Eu încă n-am deprins învățul
De-a pune la persoana a treia

Ceea ce devoră persoana întîia.
Și de-atîtea ori am simțit nevoia
Să ma salvez cu un plural al majestății
Și n-am putut și unii dintre voi
Au numit, prosteste,
Aceasta care mi s-a întimplat,
Egoism.

Și nici nu am blestemata
Răceală de cuget
A șefului de cadre
Care iubește-n taină,
În vreme ce acționează
Cu dosare și referințe de tot felul
Împotriva tuturor iubirilor și a tuturor celor
Care iubesc.

Dragostea mea are un aspect
Aproape clasic,
În romantismul ei
Desuet și expresionist.
Iubesc
În numele tuturor umilințelor
Și al tuturor așa-ziselor fără-de-legi pedepsite
De legi fără de lege.

Vai mie, autor de tragedii,
O s-ajung exemplar, o să se predea
Lecții de literatură universală
Pe textele mele,
Biată autopsie,
Vinovată și impudică autopsie,
Cîți dintre voi, care vă veți supăra pe copiii voștri,
C-au luat note mici
La lecția „Poezia lui Adrian Păunescu“
N-ați fi azi în stare
Să mă ucideți
Pentru poezia de dragoste
La care nu copiii voștri, ci voi ați putea rămîne
repetenți.

Vă voi trece clasa,
Pe voi și pe femeile voastre,
În fața cărora ingenunchez
Pentru sfînta răbdare pe care o au cu noi
Și pentru misterul care ne leagă.
Vă voi trece clasa, vă voi trece veacul,
Veți supraviețui în poezia mea,
Și poate mai mult în poezia mea de dragoste,
Care nu e reglementată
Prin hotărîre a Consiliului de Miniștri.
O, bieții mei prieteni !

Scriu poezie de dragoste
Și știu că n-am nici o șansă
În timpul vieții mele.
Sînt făcut să par altceva,
Suport interdicția de a vă fi unul din semeni,
Teatral uneori,
Pentru că-n clădirea teatrului nostru
S-au depozitat
Toată muniția, toate drapelele,
Teatral uneori,
Teatral, teatral, într-adevăr,
Și rugîndu-vă,
Implorîndu-vă,
Ordonîndu-vă :
Pace și dragoste
Și dacă sînt pe lume și dragostea și pacea
Va fi și truda de-a le păstra.
Bucurați-vă că mai aveți
Poeți din acest os,
Păsări de această marcă,
Impulsuri în această direcție.
Bucurați-vă, bucurați-vă, plîngînd.

Iar pe voi, frații mei tineri,
Pe voi, care mă veți citi crezînd
Că veți avea ceva de învățat din poezia mea de
dragoste,

Vă rog, nu pariați prea mult
Pe această iluzie.
Nimic nu se învață de la nimeni
Pînă cînd nu înveți acel lucru
Din propria ta experiență.
Voi mă veți iubi
Abia după ce
Veți ajunge-n situația mea.

Poezia mea nu e de dragoste, e dragoste,
Poezia mea de dragoste nu e inițiere,
În versurile mele nu veți găsi

Descrise somptuos
Pozițiile dragostei
Ca-n manualele de pornografie indiană
Sau chiar daneză.
O, nu. Toată poezia mea de dragoste
E o imensă vatră de cenușă
La temelie unui rug
Ce arde încă.

Luați această carte-n miini,
Această machetă a unui teatru tragic,
Iubirea e tragică
Pentru că iubirea e moarte,
Iubirea e tragică
Pentru că actorii o rostesc cu suflarea tăiată,
Măreață cum e
În scriitura pe care au învățat-o,
Dar abia așteaptă să coboare
După ce și-au îmbrăcat hainele de stradă
În fierbîntea, pasionanta lor
Iubire de oameni,
În sală pe fiecare-l așteapt-o femeie,
Undeva, la balcon, o fată pură plînge,
Cînd iubitul ei, actor al teatrului municipal,
Se sărută pe scenă cu o actriță.
Vai, eterna contradicție
Dintre artă și viață !

Nu vă luați după spusele mele,
Citiți cartea mea
Cînd viața v-a obosit de-ajuns într-o zi,
Eu nu am pretenția să vă învăț nimic,
N-am decît orgoliul de-a mă alătura
Cu toată cenușa distrugerii mele
Cenușilor voastre
Căci fiecare dintre voi
E un cuplu
De la care ar putea începe
Iarăși
Lumea.

Și cînd veți vedea
În fața ochilor voștri arzînd de iubire
Tunurile veacului pregătindu-se să distrugă
Cîmpiile și fabricile,
Oamenii și munții,
Păsările și peștii,
Bibliotecile și spitalele,
Mormintele și bisericile,
Nu pregetați, aruncați-vă hainele de pe voi,
Îmbrățișați-vă, sărutați-vă,
Și pentru că pămîntul e rece,
Iar tunurile care vor să-l distrugă sînt calde,
O, voi, tineri ai planetei mele,
Convulsionate de-atîtea arme,
Sub ochii holbați ai armatelor,
Sfărîmînd ochelarii grețoși ai ucigașilor lumii
Fără nici o rușine,
În numele singurei religii care ne tînește,
Credința în continuitatea speciei umane,
Iubiți-vă,
Iubiți-vă pe tunuri !

Concediați tunării
Și dezamorsați obuzele
Și dați-ne acest prim și netrecător
Semn al păcii universale.
Iubiți-vă,
Iubiți-vă pe tunuri !
Iubiți-vă pînă le veți hodorogi,
Pînă le veți scoate din funcțiune,
Iubiți-vă aruncînd din miini
Tot ce vi se-ntîmplă s-aveți în miini,
Actele voastre, banii voștri, oglinzile,
Chiar și această carte care nu are decît meritul
Că aparține unui om
Care în viața lui, deși n-a avut norocul
Să facă dragoste pe nici un tun,
Cînd n-a dormit și n-a scris,
A iubit
Cu disperarea condiției umane,
Cu lăcomia venitului de pe front,
Cu grija medicului
Și cu dăruirea muribundului.

Facă-se profeția mea,
Fie o dată pentru totdeauna a tinerilor
Iubirea pe tunuri !

ADRIAN PĂUNESCU ■

Flacăra Redacția - București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, Interioare : Sector publiciști-comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Neicu Ionescu) - 1 617, 1 523 ; Secția politică-economică (Lionel Nănescu, N. Gr. Mă-ășanu, Ion D. Goia, Liviu Timbus) - 1 623 ; Secția cultură-cenaclu (George Arion) - 1 519 ; Secția probleme social-cetățenești (Adrian Dohotaru) - 1 618 ; Sector știință, sport (Ovidiu Ioanițoiu) - 1 606 ; Secția reportaj-anchete (Mihai Pelin) - 1 518 ; Scrisori, relații cu publicul (Marga Nedelea, Mihai Stănescu) - 1 787 ; Sector fotoreportaj - 1 595 ; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) - 1 782, 1 621, 1 744 ; Administrație - 17 79 82 și 17 50 10 - interior 1 783 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTA VIAN - 17 60 10 interior 1 611) ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIU - 17 60 10 interior 1 786) ; redactor șef 17 60 10 interior 1 822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM - Departamentul Export Import presă, P.O. BOX-136-137, telex : 11 226, București, str. 13 Decembrie

Redactor-șef: **ADRIAN PĂUNESCU**